

Duchne poweseži ja dolno-lužnyske kerbyske wožady.

Januar.

Wožadnik pschichada tuždy mjasež a pšaschi na zełe lěto 60 pń.
Skafasch jen kebe dejšch pla swojogo kněša farara abo huzabnika.

1911.

Na nowe lěto.

Zaš ke mińo, lěta pschejdu,
Sjawnie dej schi s togo bysch,
Nž jan zupnik by na sejmi,
A tež ty raš derbysch hysch.

Take wšej do myšli žinša, —
Lažto to ke sabydno, —
Ab ke pschigotował t tomu,
Nž twoj Bog schi bužischi bžo.

Grěchy wotpołoż we zašu,
Nžli samkńosch wozy how;
Spusščj ten śwet a jogo wězy,
W niebju jo twoj stawny schow.

Do, nóg pschischi ty pytaj tuder,
Wostaj, zož schi sadora,
Jesusa jan wšej ty kobu,
Won sa tebe huznyk ma.

Masch ty jogo, dere tebe!
Chtož s nim swoju drogu zo,
Ten ke neboji tych scherńow,
Won ga hugojsch slubijo.

Dasch jo schamny schyken pschichod,
Moj jo Jesus, ja bom jog,
Won moj scžit a hoplewane,
Dogdla bojasch ke ja nof.

Mińo zaš ke, pschejdu lěta,
Jesus mě glich wostano,
Pschizo žmiersch, ke nebojm nikul,
Žyweńe mě pschinašo.

Měrtyn Nocha, hyschy farar emer.

Nowemu lětu.

Neboj ke, ja bom s tobu. Jes. 41, 41.

To stare lěto jo sajšchlo. Hyschčjer ras ke myšlimy na schytkno to, zož nam pschinašło jo. Młogi deke jo žyni se ldsami we wozyrna, gdyž jomu boli a chorosčj pschinašło jo, abo teke row na kjarchove. Ale s tym tužnym jo nam teke wele dobrego pschinašło. Mascho žěto jo Bog žognował, až žmy ke našeschišch a hoblekasch mogli. A psched chorosčju a napschisčju

žmierschu jo naš hoplewał. Pschemyškli, gabu tať we tom sachadnem lětu humrěsch mušal! Wele žlowekow humtu we tať młodych lětach. Dla togo hob-samkńomy to stare lěto s tym posnaschim: Nž do tych měst jo ten Kněš pomogał!

A nět ke sachopijo nowe lěto. Zo bužo nam pschinaščj? Kuždy ma swoje wošebne požedańa: peńese, strowe, wjašele abo zož howazej sa wězy dajo, sa kotarymiž ta žlowezna hutšchoba požedańe ma. A možno jo, až tomu jadnomu a drugemu to nowe lěto to schytkno pschinaščj bužo. Ale wele budu nězo drugogo namakasch: žěto a starosčji, a teke chorosčj a boli.

A gdyž tať pschizo, chto dej nam pomoz we chorosčji? Chto dej naš mozowasch we tej nusy? To dej Jesus žynischi. Jogo mě groni to južor. Jesus, to jo pomoznik. Won jo nejšpšchy pschijaschel schytknych šlabnych a žaložnych. Won zo nam we nowem lětu pomogasch, pscheto won ma naš lubo. Tenzaš južor, ako hyschčjer ako žlowek na semi ke žywjascho, pschizechu schytkne t nomu, kenž we chorosčji a nusy běchu, a won pomozo jim schytknym; šlěpym dascho wizeńe, chromym chojžeńe, gluchym šlyšchańe. A tať pomoga won hyschčjer pschezej, gdyž jogo jano pschožymy.

Dla togo nozomy we nowem lětu Jesusa sabysch, kenž našch špšchy pschijaschel a pomoznik jo. Won pomozo nam, gdyž jano pomoz možo. Młogi ras pať groni: „Wono jo schi huzytńej, až hyschčjer chylu chory a we nusy by. Tať dlusko ke schi dere žěšcho, nejby niz wote mńo wězesch kschěl. Nět mušnyšch sašej hutnušch, mńo lubo měsch a tu mńo ke modlišch.“ Potom zomy scžerpńe zakasch, až pschizo a pomozo.

Młogi ras pať nepomozo won šewšchym. Žloweki dajo, kotarež swoju žalosčj zaš žyweńa naščj muše. Bog jo schěžke břeńe na ne položyl. Mama Bog jich lubo? Sawěsčje, hejgen tať lubo ako schytkne druge žloweki. A gdyž woni jogo lubo maju a t nomu ke modle, potom bužo won je po žmierschi do swojogo niebja wesesch. Tam nejzo žedna kschiwda, žedna žalosčj, teke žedna žmiersch wězej. Tam žmy schytkne humožone Bože žišchi.

Tať pschožymy togo Kněša, aby nam dať we nowem lětu strowe a schedny klěb, potom zomy jogo chwalischi.

Gdyż pak nam kchiziu a kchiwdu pshizjeliu, potom zomy jogo pshoſhſch wo mozuu a ſtronu hutſchobu, aby ſaſcz mogli, zoż nam poſczelo. Knežo, niż moja, ale twoja wola ſe ſtani!

Zyſte Boże ſłowo.

„Zoga togo pijanego kjarla bijoſch?“ pshiwolaſcho moj hujſ poliziftoju. „Daj jomu lażaſch! Te pſhy jogo ſeżeru a te žiſchi ſebužo pſchezaſchyſch!“

„Dejal taki bogi zlowek dete hſhczzer k polepſchowaſu byſch?“ pſchaſchach ja. „To jo taka węż, moj ſyn; kogoż ten paleńz ma, tomu ſlamjo tu wolu. Won jo wētſchy žel ſgubjony.“ „Ale ja ſhſchach, aż wony ſtary Měrtyn Liban, kotaregoż ſachadny tyžen ſakopali ſu, we ſwojich mlodych lětach zaſchne pił jo.“ „To, to jo wěrnno, ale taſ daloko ako ſwonym — won poſaſaſcho na togo pijanego w grobli — ſeběſcho ſ nim hſhczzer.“ „Kaſ ga jo to ſe ſtało, aż ſe piſcha taſ na ras jo byſch dal?“ pſchaſchach ja. „Ja pſchibluſchach pſchezej taſ rad, gdyż moj hujſ hulizowaſcho.“

„To, to jo taka węż. Ty ſeſhy ſarata Branta wężej ſnal, won humteſcho pſched dwaſaſcza lětami na zarne poſi, kotarež pſchi chorych poſtolach ſebe holo- waſcho, pſcheto won žetcho do kuźdego domu, wot dworu ku dworu. To beſcho dobroſchitny, ale teke ſwelgin moznny muž, ten nejmožnejſchy we zelej woſaže. Wot nogo ſe grońaſcho, aż jomu lažko beſcho, ſpod kuźdym ramenim mēch pſchenize na najſchpu ſaſcz. Ale won jo ſežynaſcho. A gdyż te luže jogo pſcho- ſachu, aby ſwoju moz poſaſaſ, wotgrońaſcho won pogorſchne, aż dejali ſebe na marku take kumſty hoglėdaſch.“

Wony muž ſejeſcho ras ſ wjazora na ſwojom ſtole a kutaſcho ſwoju ſeſju, toſch ſe wotzyniju žuta a nutſch pſchizjo ſweliki kjarl, tu mizu kchiwne na glowie. „Hej, dobry wjazor!“ Won ſe chſchi na ſtol.

„Dobry wjazor, Měrtyn Liban!“

„Zo, ty mē ſnajoſch? Ja ſeſkom how hſhczzer žedne był, gdyż ſe pſchawe dopomnejom.“

„Tebe ſnaju dete, Měrtyn; ty želaſch pla Mehrintka.“

„To ſhy pſchawe gronił. No, pon jan nalej mē jaden, ale zyſte Boże ſłowo!“*)

Ten ſarata ſe poživnu; dejal won mēniſch, aż w kjarzine jo? Teke dete! „Rad, Měrtyn, ale mē ſe ſda, aż ſhy južor wężej pił, ako ſchi ttebne jo.“

„Zo maſch ty ſa tym k pſchaſchana! Zož pił kom, jo ſaplaſchone!“ Won deri do blida.

„No, daj ſe jano byſch, moja blido ſejo biſchu pſchihuzone!“

Měrtyn ſe huſmjawaſcho. „Moja ženiſka teke niž,

*) Zyſte Boże ſłowo grońe pižki we Holſteine k zyſtemu paleńzoju.

ale k tomu muſhy ſe pſchihuzyſch!“ Won deri ſaſej do blida.

„Zo, ty ſhy twoju ženiſku bil? Dla zogo?“

„Dla zogo? Dajoſch ty ſe „ſwińa“ ſežolaſch? Ja zu jej tu gubu ſamknuſch! Ale žo woſtańo ten paleńz?“

„Schoda, ſchoda, Měrtyn Liban, aż ta węż taſ ſwama ſtoj!“ grońaſcho ten ſarata a žynaſcho, rowno aby to ſlėdne ſeſhſchach. „Wona jo taka reſchna a pilna ženiſka!“

„Wona žela ako koń, to zu pſchiwdaſch, ale ja zu jej poſaſaſch, zo „ſwińa“ jo!“

„To ſejo ttebne, Měrtyn, to ſhy južor dawno žynil.“

„Zo groniſch?“ Won glėdaſcho na togo ſarata ako živy był.

„Až twoja ženiſka pſchawe ma, ty ſhy we wěrnnoſczi wężej ako ſwińa!“

„To ſedejſch k drugemu raſu groniſch!“ ſadte won ſe a kſchěſcho ſarata ſa ſchju pſchimeſch. Ale ten ſejo jogo ſwozomu puſchczil. Won pſchimeſcho jogo ſa ruze a žaržaſcho jogo ſ pſchoſtyma ramėnoma wot ſe. Měrtyn ſežolaſcho a kłėjaſcho, pſchewali blido a ſtol, ale tej rameni, kotarež jogo žaržaſchtej, beſchtej wot ſeleſa. Naſlėdku pſchimeſcho jogo ten ſarata ſa ramė a ſchich- czaſcho jogo na ſtol, aż te koſczi jomu kſchotachu.

„Puſchcz mńo!“ žebtaſcho Měrtyn.

„Gdyż mē ſlubijoſch, aż ſ mērom zoſch ſejeſch a mēr žaržaſch.“

„To zu, ale ty mńo ſedejſch ſromoſchich!“ Ten ſarata puſchczi jogo a Měrtyn wotdynnu. Toſch ſe wotzynichu žuta, ſarata ſtupiſcho do ſchpy a kſchěſcho pſchaſchach, zo to ſa ſogolėne beſcho, ale ſarata jej hoboraſcho: „Daj Mńe ſkibki pomasaſch a ſ jeſchnizu a twaroſchkom poſžyniſch!“ Ako ta ženiſka hſhczzer nēzo groniſch kſchěſcho, pſchaſchachcho won krotko: „Eſy mńo roſmėla?“ a ſazyni te žuta.

„Skibki ſeſkom ſkaſa!“ warzaſcho Měrtyn, kenž ſaſej k ſebe jo pſchichel.

„Ja wēm, Měrtyn! Ty zoſch zyſte Boże ſłowo mēſch a to mam pſchi ſe. Ty ſhy ſlabhy a muſhyſch ſerweje nēzo jeſcz, ten paleńz ſam ſchi ſkaſhjo, to ga wiziſch. Eſy jedernny kjarl, ale ten paleńz, kotaryž želo ſaſej do proſnego hrucha lejoſch, jo ſchi taſ ſla- bego huzynil, aż ſchi lažko do mēcha ſatkaſch mogal ako ſtara ženiſka na marku proſe wot ſtyrich tyženi.“

„Dundera, ſehugotuj mē žiwego, howazej . . .“

„No, daj jan ſe byſch! Ty ſhy ſe doſcz twojich mozow chwalil, ale ja ſom moźnejſchy, na to ſe dopuſchcz! Ubo zoſch jo hſhczzer ras ſe mnu hopytaſch?“

„Kaſ ſchi grońe?“ pſchaſchachcho Měrtyn a glėdaſcho na ſarata wot boſa ako pjaſ, kenž nēzo jo huzral.

„Mē grońe Brandt, rowno ako tomu ſaratoju.“

„Sny ty s nim swojzba?“ „So; nejzofch zednie namfchu, Mertyn?“

„Ně, dlujke leta juzor niz!“ Won fe chachafcho. „Wojjo Boze fłowo łafofczi lepej na jeshku ako fararowe.“

„So, a huzeño schi te morfgi s kosczow.“

„Ty by žiwny fjarzmať, nežarzynfch niz wot twojeje famskeje wory!“

„Ty mafch pŃhawe, Mertyn; ja fe gožim fjarzmaroju ako kosol ł sagrodnikoju, to fom dawno wězel. Ale to jo mě taf luto, až tafi jederny fjarl ako ty, žrejo a wo fwoj dom fe něstara. Zo ga dej s tebe, s twojeje ženišteje a s twojich tŃchich lubofnych žiŃchi hordomasch, gduž taf dalej zo?“

„Nějo wona wina, fama wina? Mlogu ja nězo ja to, až žednogo žela namam?“

„Zo, nejŃy wězej pla Mehrinta?“ „Ně, fmej fe Ńwazilej.“ Ta žowka Ńtupifcho do iŃchpy a ŃtajiŃcho te Ńtibki na blido. „Deru Ńwětko ŃapaliŃch?“ „Nějo třeba, Ana!“ Wona žěŃcho wen, wonej fejžěŃchtej ŃaŃej famej.

„Nět jěs, Mertyn!“ „NějŃom to Ńtasa!“ „To Ńepłafchi niz, Mertyn! Jěs jano, ja budu teke kuŃt wefefch.“ Ta won jěŃchnize a twarofchka Ńchěgnu jomu do noŃa, won ŃepuŃchczi te Ńtibki s wozowu, tŃchěŃcho hychczer nězo groniŃch, ale potom da fe do jězi, a ja togo farata beŃcho Ńchiche wjaŃele, hugłodńonego muža jěŃcz wizeŃch.

„Dundifja nizi, to Ńłozji tŃchafnie, Brandt!“ huwola won po chpli.

„To jo mě lubo, Mertyn! Potom ga možomej fe pomafkim roŃymně roŃgroniŃch. Nět mě groń ras, zo by s Mehrintom měł? S tym mužom ga jo howazej deťe ł hobchadańu.“

„Ja fom jomu pŃchewele pił.“ „Taf,“ grońaŃcho ten farat, „to nejŃy žyniŃch třebał, to huŃnajoŃch.“

„NěhuŃnajoj ŃewŃchym!“ Won tŃchěŃcho hychczer wězej groniŃch, ale te Ńtibki Ńłozechu pŃchěłŃchafnie.

„Zo ga by pėtej žela?“ „Pla Welmicha.“

„DobroŃchiny muž, dla zogo nejŃy tam woŃtał?“

„Zo ty mafch ja tym ł pŃchafchanoju?“

„Ně jo Ńchi luto, Mertyn! MaŃch Ńněs Bog jo Ńchi žognował s dobreju ženišteju a s řednyimi žiŃchimi, a nět muŃnyŃch na wiŃach proŃny ŃtojaŃch a Ńamožofch jich ŃežywiŃch.“

„Zo?“ Won Ńwunu ten talať na boť. „ŽeniŃta a žiŃchi žognowane? Deťe nejŃy pŃhawe mudry? Zo, gabny Bog mě teke te kapŃe polno pėtes dał, potom ŃetŃchěl niz groniŃch! Ale ja taťego chudego zarta, ako ja fom, jo ženiŃka a mań žiŃchi Ńchěžke bėeme!“ A won roŃładowaŃcho daloko a Ńchyroko, až jano bogate luže wot Božego žognowańa pojedafch a wjaŃele nad ženiŃteju a žiŃchimi měŃch mlogu. Ten farat pŃchifłuchaŃcho jomu Ńčzerpnie a grońaŃcho potom: „Mej fe

ńeroŃmėjomej; zož ty groniŃch, Ńda fe mě torne. Me ty nejŃy hychczer najěžony, jěs jano, ja zu Ńchi pŃchi tom tŃchojene hulizowaŃch. Ty Ńnaž rad taťe ŃlyŃchynŃch?“

„Gduž pŃchედlujke nejŃu! Hulizuj jano, — žiwny fjarzmať by!“

Pomafem beŃcho Ńchmojte hordowalo, ale mjaŃez žěŃcho goťej a ŃwěŃchafcho do hoťna; pėtej ŃwěŃchafcho Mertynoju da hobliža, rowno aby s Ńogo mudry hordowaŃch Ńamogał, a potom glėdaŃcho žiwny na togo farata, rowno aby groniŃch tŃchěl: „Zo ga s tym fjarlom we twojej Ńchichej Ńchpė zoŃch?“ Ten farat, jogo Ńtary pŃchijaŃchel, pať ŃeglėdaŃcho ja nim a hulizowaŃcho: MaŃch humožnit žěŃcho ras fe Ńwojimi huťnikami pŃches polo; woni tŃchěchu do Ńapernauma, Ńu pať tu drogu ŃpuŃchczi, aby na pėteki Ńchli, a pŃchi roŃgranańu a hulizowańu Ńgubichu tu ŃčzaŃchku a Ńtojačhu s raŃom pŃched Ńchčłokoweju golu. Zo nět? ToŃch wiži BěťŃch, kenž nězo pėteŃy žěŃcho, młozeniža, kotaryž fe do Ńucheje groble jo lagnuł, proŃna ŃlaŃcha lažy pŃchi Ńom.“

„Hej!“ huwola Mertyn, „to jo nězo ja mńo!“

[Dalej pŃchizo.]

WiŃchod ŃmėriŃchu.

Ma bogabojajnego Ńarťego pŃchize Ńłėdna Ńchunda a Ńchynue jogo žiŃchi a žiŃchowžiŃchi Ńtojačhu pla jogo poŃtole. Jim fe ŃdaŃcho, aby Ńpał, tej wozny beŃchtej Ńazyńonej a tŃchi ras grajaŃcho Ńmėwłotańe hoťolo jogo guby. Ako tej wozny wozyni, pŃchafchafcho jaden wot Ńwojich Ńynow, dla zogo fe tŃchi ras huťmėwłował jo. Ńarťi wotegroni: „Ten jaden ras žěŃcho Ńchynno wjaŃele mojomogo žyweńa mě pŃched wozyma mimo a ja muŃach fe huťmėwłowaŃch, až te žłoweki taťe knizomne wězy ja nězo woŃebnego maju. Ten drugi ras. dopomńech fe na Ńchynno Ńcherpeńe mojomogo žyweńa a fom fe wjaŃelil, až něto ja mńo te Ńchėrne Ńgubili Ńu a až ten zaŃ tam jo, zož mě rože pŃchimaŃu. Ten tŃchėŃchi ras myŃlach fe na tu ŃmėriŃch a muŃach fe huťmėwłowaŃch nad tym, až te žłoweki taťego jańžela Božego, kotryž jich wot Ńchynnogo Ńcherpeńa humoz a do tych hobyđleńow nińmerneho wjaŃela do- wjaŃcz zo, fe taf wėlgin boje.“

WižaniŃka Ńėrbifka fara

ńemėjaŃcho wot 1. dezembra Ńachadnego lėta žednogo duchownego, doťulž pėrwejŃchy farat kn. Wėger do ŃolŃteĩŃteje hujiŃchel beŃcho. TenzaŃ fe hubojachmy, až Ńebužomy ŃaŃ Ńėrbifkego farata wězej doŃtaŃch, doťulž jich wėlgi mało na faratŃke huťno a tež dla togo, až fe myŃlachmy, WižaniŃka huŃchyna Ńebužo tŃchěŃch Ńėrbifkego duchownego huťwolifch. Taťe hubojanie jo něto pŃchewroŃchone do wjaŃela. Žėbńej, ať fe nažejachmy, Ńmy ŃaŃej nowego Ńėrbifkego duchownego

dostali. Na 1. februar pšchizo kněs farať Chryste
 Šsmogotojſki do Bizña, ſapřědka ako pomoznik a
 wot 1. apryla na pſchawdu. Won, lenž we ſerbskej
 maſcherinej rězy ſe narozil a frořl jo, bužo nam ſaſej
 we maſcherinej rězy lube Bože ſłowo pſatkowaſch,
 dokulž zerkwina huřchyna huřnala jo, až Šerby raži
 na mřchu du, Bože ſłowo raži ſlyſche, Božy dom
 huřoto zeſeže a kralu a wořchzojſkej ſwěrne ſu a
 wořtanu. Wo takej droſe bužo kn. farať Chryste ako
 ſerbske gole nař tež dalej wjaſež, a dla togo witamy
 jogo huřchobne do naſcheje wořady a žyžymy jomu
 wele gluſki k jogo huřotemu powolańu. — Na 5. febr.
 bužo w Tuřeju přědnu namřchu žaržajch.

Kraloju.

Chwalba buži nařchom kralu,
 Kejžor Wilhelm drugemu,
 Lubem wořchzu w nimřkem kraju!
 Chwalbu jomu ſaſpiwaju:
 Hurra kralu pſchuřkemu!

Š kanunami ſagrimajſcho
 Žinř k jog narodnemu dńu!
 Hurra, hurra ſajuřkajſcho!
 Ruže ſebe na to dařſcho:
 Hurra kralu Wilhelmu!

Bog jog ſežituj, ſawoľajſcho,
 Doma, kraju, na loži!
 Golzy, muže, ſeřtupařſcho,
 Š rogami tať ſaťchubajſcho,
 Až pſcheř zely řwět to řni:

Hurra, hurra, Bog byž ř Tobu!
 Hurra, hurra, wořchž a kral!
 Božy janžel, ten žij řobu;
 Tať jo deťe nam pod Tobu,
 Kejžor Wilhelm, možny kral!

Š. Roča - Tuřańſki.

Šyma.

Šař pſchima	Šněg dujo
Nař ſyma	Bo polach
A bijo	A golach,
A wijo	We gorach
Še ř golow	A dworach
A polow	A twari
Do domow	How kupy
A ĥromow.	A wijo
Wětř řizy	Tam řkupy
A řchwizy	A mēřcho
A hujo.	Tořch greďny

A pořchy-
 wa řlědy.
 Řlot klařka,
 Łob řařka.
 Daloko,
 Šchyroko
 To přona
 Šcha řřona,
 To gola
 Ta rola.
 Šłob řaka
 A zaka
 How ř hofa,
 Tořch ř bofa.
 Šřmērřch jěra
 Še řežera
 Na drogach
 A břogach
 A pořta-
 ja řuby
 Še řymne-
 je guby.
 Dř, bēda,
 Dř, bēda,
 Na kogož
 Ta glēda!

Šej, ptařchfi
 Pla řežajřchfi
 Tam boře
 Šchi přchoře
 Wo milnořež
 A řmilnořež.
 Bog jo řchi
 Dobrořchi
 Bogarřche
 Ĥobražil,
 Š řřebneřřchym
 Šaražil.
 Ga wotžyni
 Řět ruku
 A huže-
 luj gluſku
 A hořchlož
 Šagodne
 A nařeřch,
 Žož řgodne
 A řwojařel,
 Žož tužne,
 Žakořne
 A nuřne
 Šeřuřa
 Řriřta dla. Š. Š.

Lube pſchijajſchele Wořadnika!

Wořadnik huřchada wot nēta ſaſej mimo řkomudy.
 Ja přchořym huřchobne, aby tež wařchym řnathym a
 řuředam jen pſchiruzyli, dokulž won řchym lubym
 Šerbam řwěrnym pſchijajřchel byřch zo, tež řchaku
 nowinu pſchirařež bužo, a pľařchi weto kaž do nēta,
 jano 60 pń. k lētu, ř pořtom 1 mř.

Přchořym huřchobne, aby jen ſaſej řkoro pla
 wařchog kněja řaraťa abo řchulata řkařali, aby roř-
 pořkane wot pſchichodneg mjařeža ře mimo wotlekańa
 řtařch moglo. Tež možo ře řkařane pſchi mńo řtařch.
 Moja adreřa jo: Herrn Lehrer Roča in Tauer
 bei Peiž N.-L.

Řētejřchna řkomuda we rořpořkaniu Wořadnika nařta
 ř togo, až řchifchježar řednych řerbsřich piřma-řtajarow řnemējařcho.
 Mali nēřt řerbsřtego golza, ako na piřma-řtajaraw rad huřnuřch
 zo, ten pſchigron ře ned pla kněs Łapřřich a we Wořeřzach
 abo tež pſchi mńo. Šařtupřřch možo tam ned.

Še řerbsřkim pořtrowenim

Wařch

Š. Roča, Tuřańſki.

Duchne powěsći ja dolno-lužnske kerbiske wožady.

Februar.

Wožadnik pšichada kuzdy mjazez a pšaschi na zele lěto 60 pñ.
Skafasch jen hebe dejšch pla swojogo kněša farata abo huzabnita.

1911.

Janžel sczerpnošći.

Sczerpnošć, janžel milny,
Sotšcha Jesuša,
Chytšch, schichy, smilny,
Wimo warzania.

Našoŭch kuzde brene
S jašnym hoblizom,
Až wot brachow sete
Niz nesazujom.

Łej twoj wolej měti
Do šchych hutšchobow
Ako wodu i rěki,
Janžel žalošćow!

Žož naš nusa schwiga,
Trošcht nam šlodki daj,
Gaž he wojna swiga,
Sczerpnošć, pšichadaj!

F. Kucha.

Sczerpnošć.

Saden sczerpny jo lěpšch něli jaden mozny. Spr. 16, 32.

Žo jo to měšchěšće we šwěšće? Za sczerpnošć. Čhto něšchěl ju chwalijšch! Mět we spotnem zašu he powěda wot teje sczerpnošći na schytnych pšatlatnách, a gdyž wot něje he powěda, bijo ta hutšchoba možnej. To nejřědnejše a nejwěšće we šwěšće jo — sczerpny byšch. Ga běšcho Jesus šchabšnejšch ako we tej šchtunže, we kotrejž schichy na schizy wišajšcho? Mly chwalimy schytnu tu sczerpnošć ako nejřědnejšchu pušchnošć pšchawego šchěšćijašćego žyweña, ale gdyž he pšaschi, sczerpnošć potašajšch, potom požrějo to šdychowate te nejřědnejše myšleña a ten němět goni tu kškej pšches schytnu žyly, město až ta hutšchoba schicha hordowala. Sšlyšchymy to słowo „sczerpnošć“ we gluznych dnách, potom stoj pšched nami ako lubošny Bogž dom na selenej hušchyně, we kotaremž ten duch Božego mēra he smawujo. Kāk leschi našcha dušcha polno požědania k takej šwětnizy! Sšyšchymy

to słowo „sczerpnošć“ we teshnych šchtundach starošći, potom stoj pšched nami droga na napschisku goru, po kotrejž tak wele chamě du, a ten wěšch žěl wostaño we šchětnách wišajžy. Našcha dušcha he boj pšched takeju drogu.

Ako młode běchmy a k chorym postolam pšchizěchmy, žěšcho to słowo „sczerpnošć“ nam tak lažko i hušt. Nam běšcho, aby něbjašće głošy do domow našli, gdyž sachopichmy, ten hušofci kjarliž wot teje sczerpnošći špiwajšch. Ale wot togo zaša, žož do tak młogego šamanego žłowěznego žyweña glědali a młogi ras šami šmy schiche lažajšch mušali, šmy hubojane hordowali. Čhtož wot sczerpnošći powědajšch žo, pšches togo hobližo mušy ta dušcha jadnogo možnego ryšchata he šwěšchisch, kotaryž wězej ako šedym ras we hogiu tužnje špytowany jo. S nabožnošću žomy wot teje sczerpnošći powědajšch, kaž i nabožnošću wjazor k něbju šmy glědali, na kotarež moterka potašowajšcho: „Tam bydli ten luby Bog!“ Pšcheto sczerpnošć jo něžo hušofčego a něbjašćego. Jano něbjašće žłoweki derbe ju našć ako bēlu draštwu žyšteje dušche.

Čhto žo he dowožyšch, lažteje myšli wot sczerpnošći powědajšch? Našula šawolašcho mě do šchych. „K hužaržanu nějo i mojeju žěšćej. Pšchigrañajšcho jej, aby sczerpna hordowala!“ Kutšchi we tomorze chyta he Našulina na postoli wot jadnog boku ku drugemu. „Ja namogu wězej spašch!“ šjaržy, „južor štyri tužěne niz!“ „Mlušyšch sczerpnošć měšch,“ gromašcho Našula, „nizga, kněš farat?“ Ga šwignu he ta žěšćka, rowno aby šchpěnz ju do šchěbjata šchtapil: „Žo, sczerpnošć? Ty lažyšch tu žeku nož a špišch. Žo wěšch ty wot wachowaña? Tomšynt ras wołam: Kněžo Bog, jano šchtundku mēra! ale schytno mojo pšchōšēne nepomoga. Kuždu beryl šchtundku šlyšchym ten seger bišch. Sažyniotej he ras mojej wozy, mam te nejžatšchnejše zowaña, až he šchitajšch šchěla teshnošći dla. A ja deru hušchčer sczerpna byšch? Kuždy hužēnz he šchimi, gdyž na űogo he štušijo. A mño bijo našch Bog i hognězym šchudom! Ja űof a namogu wězej šlyšchajšch, gdyž te štrowe luže ku mño grome: Měj sczerpnošć!“ Take šchitane teje bogeje žěšćej jo mě do hutšchobny rěšalo. Žo dejach jej gromišch? Ja he šednuch k jeje

postoli a pschintech jeje ruku. Potom hulizowach jej wot togo muža, kotaryž ten šhesty psalm jo spiwal: „Och, ty Knežo, kak tak dlujšo? Za kom muzny wot sdychowana; ja pschemazajom s mojimi ldsami moju postolu!“ A wot togo pošola Pawola hulizowach, kenž we swojej nufy tšchi ras k tomu Knešoju jo wołał: „Wšej ten špětiž wote mńo!“ A wot togo humožnika groňach, kotaremuž na tšchizy ta hutšchoba še jo rošklojka, až jo tšchitafsch mušal: „Moj Bog, moj Bog, dla zogo ga šy ty mńo spuščežil!“ „Nakulina,“ groňach potom, „te nejšwětschějšche Bože muže šy s dybanim hutšchoby a s gorkimi ldsami wo sežerpnošč a šchichosč wojowali. Ta hutšchoba tšchěšcho še jim zešto rošklojšch. Žeden nějo na tu goru lešchěsch derbeł. Šchytne šy pomalym, chamńe gořej lěšč mušali. Měnišcho, až wam gronišch tšchěł: Lěšč na tu goru? Na tu goru, na kotaryž ten humožnik jo pomalym lěšč mušal a jogo swoj běšcho kaž tšchawěze chrapki? Měnišcho, ja zu wam něto pŕatkowafsch: Měj sežerpnošč? Nakulina, ja zu s wami psched našchym Bogom še chylafsch a jomu gronišch: „Ta gora jo tak napšchifka, Knežo, moj Bog, hustkej twoju ruku a šchěń mě, žož hysch namogu!“

Jo to pomogło? Na tu goru nějo šlešchěła. Ale ako šafšej pschizěch, možašcho ten šhesty psalm s głowy. A Nakula groňafcho: „Bomožežo nama šafšej, wo šchichosč pschobysch!“ Tosch kom husnal, až wona dobry kuš dopŕedka jo pschifchla. Pscheto wona jo sachopila wo sežerpnošč pschobysch. A gdyž to ten žłowek žyni, ga jo k našchomu Bogu do huzby šchěł. A to nězyni žeden podermo.

Alle dla togo šom wot Nakulego šamego jaduho hutnujch mušal. To šom hutnuł, až to nejšchěžiche jo, s drugimi sežerpnošč měšč. Nleběšcho won dobrošchivy muž? Šchěžte žěto mějašcho wedńo a nehobšchěžkašcho še weto nad tym nožnym něměrom teje žony. Alle po zašy hordowafcho jogo hobližo stawńe šchamńejšche: „Ja namogu to husche wězej šlyšchafsch!“ „Alle, Nakula, to ga jo rowno ta chorosč wafcheje žěńščeje, až škaržysch mu šy! Nlezujošcho, až jo sa trojšchom lazna ako jeleń sa wodu? Wy mušysch sežerpnošč s něju měšč, to jo wafcha pŕedna šlyšchnošč!“ Won pak sawijo s głowu: „Wona dej še we mozy měšč,“ a nerošńešo, až jo pschěšklaba k tomu. Gaby něcht to nejšchěžiche wot něgo pominał, won by jo sa nu žynil, ale žěń at žěń sežerpnošč s něju měšč, to žěšcho huschěj jogo mozy. Jo, sežerpnošč mjašy šobu měšč, to pomina lubosč, kotaraž šama še sabndńo, do teje dušche togo drugego še pschěšajžijo rowno aby tam doma byla.

To pak jo to nejšchěžiche we šwěsche. Žaden jo to mogal, ten muž, ako na wolejowu goru žěšcho a

šwojich hutnikow šlabosč a šapŕěšche dopŕedka wizešcho, a weto je šwěru a lubosčju jo našł až do šiterschi. Ten muž, kenž tak s tymi šwojimi jo sežerpnošč měšč mogal, derbešcho ako tšchafne myto našgonišch: Tu mož sežerpnoščji we šamštem šcherpeńu.

Sežerpny bysch a sežerpnošč s drugimi měšč! Žesu luby, ja pschobysm šchi, dai mě tak šchichy bysch at ty!

Žyšte Bože šlowo.

[Dalejwěžeńe.]

Ten šarat nedašcho še samolijch. „To niz nepomoga, moj šjarlit!“ groňafcho Pěťsch, „ty šy bumlat a šnajošch tu drogu, štanušch mušysch! Šej, šwigaj še jano! Šdyž nam tu drogu pošajošch, dowežomy šchi do Kapernauma!“ Won pschimešcho a pošchěšafcho jogo, až te myšli we głowe jomu sežerzachu. Ten pijany wotžyni wozy a hužerašcho šaspany na Pěťscha. „Žo žošch? Puščež mńo!“ huwołašcho. „Šutšchobńe rad, moj šjarlit, ale nět štań a pošaj nam tu drogu!“ „Žo žošcho hysch?“ „Do Kapernauma, ty ga jo šlyšchysch!“ „To jo tšchafne lušchne měšto! Potom jan žišcho šlawńe sa nošom, našłědku pschizoscho južor tam!“ Štym še lagnu na drugi boł a šmarzašcho ako pjaš špod kaměnkami.

„Šhej, ten šjarl še mě špodoba!“ šmėjašcho še Měrtyn Liban.

„Šakaj, ja zu šchi to šmaržawě wothuzysch!“ huwołašcho Pěťsch a tšchěšcho še na něgo dašch, ale ten humožnik pschimešcho jogo sa ranie a groňafcho: „Daj jomu pošoj! Šdyž jogo zaš bužo, pschizo wot šamego k šebe. Žyn to žowěžo na šagońe, to žomy pschafschafsch.“ A we wěrnosčji běšcho tam žowěžto wot niži 18 lět, kenž žyto šagrabowafcho. Žederně hugłědašcho, a to šagrabowawě žěšcho jomu tak wot rukowu, wjašele běšcho k pschigłědańu. Ako ten humožnik jomu pschiwolašcho, šasłěkašcho še a głědašcho tšchyna na něgo a jogo hutniki. Našch humožnik dašcho jej pschijasńe ruku a groňafcho: „Nlešchěła nam ras tu drogu poškašch, lube žowěžto? Wy šmy še šabluzili a tšchěli raži do wjazora do Kapernauma.“ Žogo pschijasna rěž a jogo lubošnej wozy dašchtej tomu žowěžku škobnosč. „Kak rada!“ groňafcho a puščežji te grabje, „ja pojdu kušł šobu!“ A nět žěšcho jomu k bołu a ako ten humožnik jo sa tym jadnym a drugim pschafschafcho, dašcho pschijasńe wotgrono. Sa bertyl šchundy pschizěchu k tej sežaschze a to žowěžto pošafschcho tu drogu, dašcho potom našchomu humožnikoju pschijasńe ruku a gnašcho šafšej šłědk k šwojomu žělu. Pěťsch, kenž šwoj goł nad wonym pijanym šjarlom dawno šabyl běšcho, wošafcho štojezy a głědašcho sa nim, potom groňafcho k tomu humožnikoju: „To žowěžto jo ako

janžel! Och, huzabnik, to mušyſch raſ pſchawé roſtwaſcheliſch!“ „Ja ſom jomu južo nězo pſchimyſliſch!“ groſaſcho ten humožnik pſchijaſnie. „A to by bylo?“ pſchajaſcho Pětiſch. Ten humožnik ſe hoglědnu ſa nim: „Wono dej wonego młoženza měſch, kenz tam w grobli ſe ſwojeju ſlaſchu lazaſcho.“

„Nět budu mudry!“ hwołaſcho Měrtyn Liban, kenz j hobyňa huchoma pſchiſluſchajſcho.

Pětiſch a te druge hufniki woſtachu ſtojeze, glědachu jaden na togo drugogo a něwěžeču, zo ſe myſliſch dejachu. Ale ten humožnik groſaſcho: „To wy něroſniejoſcho! Wy mēniſcho pſchezei, ta gluka jo lutne ſmjaſche a zeriwenej lizy a polne kapſe, to ſchykno nějo wěrnno. Ta gluka něhuglěda taſ abo taſ, hopiſaſch ſe ſamožo, ale dtož ju ma, ten jo roſniejo a ſnajo, a to ſwěſchi jomu ſwozowu a ſwěſchi do ſchyknych roſchkow. Sadno zlowezne gole možo gorke ldy plakaſch a naſo we hutſchobe weto tu gluku.“ „Ale ta ſwiſna wot tjarla!“ hwołaſcho Pětiſch ſagoſony. „Ale, Pětiſch, zo ga dej j togo młoženza hordowaſch, gdyž dobra žona jomu ſaſej na nogi něpomožo? Žežt a bumlat jo teke zloweſ, kotaremuž teſ hutſchobne rad pomoz ſchěſ. A jomu jo lazej k pomoženju ako tomu ſariſejaſtoju, kenz ſpiwa a ſe modli a tej wozy pſchegobroſchijo, a pſchi tom ta hutſchoba polno ſeliſchjeza.“ „Ale, huzabnik, dej ga taka rědna a něwinowata ſchjei pſchi takem lumpaku . . .“ „Dla zogo taſ wotſchy, Pětiſch? Eſy ga ty janžel? Ja wēm, zo we ſom jo, zo jomu brachujo a boli, ja mogu a zu jomu na tu pſchawu drogu pomoz, a wono žowcžo dej mē pomogaſch. Wono dej jogo žona hordowaſch, gorke, ſchěže dny pſchi ſom mēſch a wele potajmnych ldyow plakaſch, ale potom zu ja jogo hutſchobu do ruki wejeſch a jogo wolu mozo- waſch, až won ſwojo něplězne žywieſie ſaklějo a nět pſchawny muž hordujo, kotaregož ženiſka a žiſchi zeſcže a na rukoma naſu . . .“

Ten ſaraſ ſameltnu, pſcheto Měrtyn Liban ſtanu pomalnym, hoſchěgnu mizu j glowy a hoglědowaſcho ſe ako bludny we jſchpě. Ten mjaſežt hobſwěſchi knigly, ſeger a bildy na ſežeſe. „Zo ja ſom?“ pſchajaſcho Měrtyn naſlědku ſe žibatym głoſom, „to nějo žedna tjarzma a won . . .?“

„Ty ſy ku mno pichyſchek, ſy ſchěſ zpyte Bože ſlowo mēſch, Měrtyn Liban,“ groſaſcho ten ſaraſ a pſchimēſcho jogo ſa ruku. „Bože ſlowo ſy doſtaſ; lez to zpyte jo, něwēm, ja ſom jano hufnik pla naſchogo huzabnika, — ja ſom ten ſaraſ.“

Měrtyn ſe ſaſlěka a ſchěſcho ſwoju ruku j jogo huryſch, ale ten ſaraſ zaſaſcho ju twardo a zaſcho: „Nět mē něhubegū, Měrtyn! Groſ mē pētej: zo zoſch zpyniſch? Žiſchi něwěže, zo žyſe, ale muž ako ty muſy wěžeſch, zo žyſiſch zo.“

Měrtyn mēzaſcho a wothobroſchijſcho ſwojo hoblizo. „Zo zoſch něto hyſch?“ „Domoj.“ „To jo deſel Derbim ſobu hyſch?“ „Ně!“ bēſcho to krotke wot- grono. „Teke deſe, Měrtyn. Ale jadno muſyſch mē ſlubijſch: až tvojou bogu žony ſaſej biſch něbužoſch!“ „Ja něſlubijom niž!“ barzaſcho won.

„Měrtyn,“ groſaſcho ten ſaraſ a ſchěſeſcho j glowu, „ja ſchěſ ſchi taſ rad pomoz. Mē ſe ſda, až to jo žaſoſny muž, kotaryž wot ſwojeje ženiſke ſe ſazar- bowaſch daſch muſy. Ja mam we mojom gumē žělo, zoſch pſchi mno želaſch?“ „To zu ſebe hobmyſliſch,“ wotgroſaſcho won.

„We Božem mēnu, Měrtyn, hobmyſlij ſebe ſchykno, zož ſchi groniſ ſom a něſabyn, až pſchijaſchela namakaſ ſy, kotaryž wē, až ty k něpletoju pſchedobry ſy!“ Won puſchjezi jogo ruku, a Měrtyn žēſcho k žuſtam, woſtaſcho ſtojezy, rowno aby nězo groniſch ſchěſ, barzaſcho nězo do brody a žēſcho wen. Ten ſaraſ paſ ſtojaſcho hyſchjezer dlujko pſchi hoſne, a ten mjaſež ſwěſchajſcho jomu do hobliza, ale ſamozaſcho j ſnogo mudry hor- dowajſch. [Koniž pſchižo.]

Měſta a wſy

we ſerbiſkem kraju a tež we daſchkej hoſolnoſjezi, zož něga hyſchjezi Eſerby bydlaču, mējachu tenzaſ teke zpyte ſerbiſke mēna, wotere tež hyſchjezi něto, ale wetſcha ližba jich jo pſchewroſchona a po nimſkem naſogu hu- mēnona. Młogi jo ſe juž zeſto pſchajaſchal, wotzog abo wot kog naſcha wjaſ jan ſwojo mē jo doſtala? Wot ſchyknych ſamožo to ſe wēzej huſležiſch, dokulž jo ſabnte abo ſgubjone; ale někotare, woſebne te hoſolo Pižna, zu roſdlypaſch.

Pižn, Pižeſ (nimſte: Peitz). Ten narod togo mēna jo kn. huſchy ſaraſ Měrtyn Roſcha we Wětoſchowe, něto na humētku we Kōpniku, we wēlgin ſtarem piſme huſležiſk. Tam ſe piſcho wot Dolneje Lužyze, až bēſcho tenzaſ do ſtyrich žělow roſdželona, a ku koſzu tam ſtoj, až k nej tež ſluſchajſchtej Choſchebuſki kraj a ta twar- dniža „Sulpize“.

Sulpize, taſ roſklažo kn. huſchy ſaraſ M. Roſcha dalej, jo taſ wele ako ſkupize. To „ſku“ wot togo mēna jo ſe ſgubilo, dokulž niſt rad pſchedlujke ſlowa něhugronijo, a taſ woſta huſchkej „Piže“. E togo naſta Pižeſ abo Pižn.

Eſkupize, wot ſkupa, jej deſe groſnachu togodla, až na ſkupach natwaſona bēſcho; pſcheto Pižn lazaſcho we toniſchjezu. Hyſchjezi žinſka laže hoſolo Pižna wele gatow a kufow, kenz bramboriſke marſgroby a kurwerchy j tog toniſchjeza bēchu naporaſch dali. Taſ bēſcho Pižn na ſkupach natwaſona twardniža.

To nej niž žiwnego, pſcheto we ſtarych zaſach jo wele twarbow, wſow a mēſtow, nad wodou abo tež

we toniščežu še tvariło, dokulž tam wěščejschy šchow pšched winikami mējachu. Tak bēšcho tež stare herbske glowne město Branybor (Brandenburg) we toniščežu natwarone, až nimski kejžor Heino I. na no dobyšč namožašcho. Ukle, ako to toniščežo samarsnu, bu Branybor dobyty a herbska moz slamana, 928 p. Kr. n.

Tutej (n. Tauer) pšchizo wot Tut, to jo po nimskem „Ur, Uerochs“. To bēchu žiwe byti a krowy, kenž nēga we našchych golach, ako luže hyschēzi tak gušto nebydlachu, še gorēi žaržachu, kaž tež hyschēzi nēt pšchi naš wele žiwiny dajo. We goli mējachu dobry šchow, we welikem jasoře a na našchych lutach a šchafich toniščežach w goli wodny a zaroby došč. Tuteju pomēnijo še tež jedno polo „Tutańka“.

Turnow (n. Turnow) ma tošame rošmesche ako Tutej.

Dtejze (n. Dremiz), to jo Dtemize, dokulž pšchi dtemu (n. Gehölz) twarone bēšcho. A to jo hyschēzi žinš tak mostalo.

Drenow (n. Drehnov) ma tošame huklaženie kaž Dtejze.

Pšchiluf (n. Preilack, perweji Preilagf) lažy pšchi lutach; perwejsche pišane pokasujō, až tež pšchi lugu lažy; a we wěrnosczi ma to še tak.

Ottijojze (n. Ottendorf) pla Bizna maju šwojo mē wot knēžka Otta, kenž je saložnyl bēšcho.

Uš (n. Mauff), teke „Huš“ pišane, jo tak wele ako guš, dokulž we tych toniščežach a gatach tam hokoło welike mani žiwych gušow še gorēi žarže.

[Dalej pšchizo.]

Ššankowanē.

Šsnēg, šnēg, och kate wjašele!
Wot žaitšchog juž šypjo še šnēg;
Šalkšchte jo šchytno, šemja a šele,
A šchuder nēj niz ako šnēg!

Šej, golzy, wen šanki, wen šanki!
Na goru je šeschēgajšcho,
Šo šnēg tež hyschēzi tak šchanki,
Šak š gory to lēšchi a šo!

Šuj, huj, kak mašnu jēžomy
Šo droše tak napschisfej,
Ššes koly a depy a šchomy,
Šo ščaschze tak hušutschfej!

Šak lēšche mimo te bomy
A ploty a šchernē a šcho,
A mostanu šlēšy te šchromy;
Šaj, haj, kak šchafšne to šo!

Šiz wētšch a niz špari a niz šone
Šu šankam my šapšchēgnomy,

Šješ špšchēga lēšche juž wone,
Šdyž jan je dotyknomy.

Šnogoma wēžomy šane,
Šwožyma mērimy pušch;
Šej, kate šagrimotańe!
Šsnēg dej še do hobliza dušch.

A du tež šanki ras šchimo
A šchwignu do šnēga naš,
Škobodnie napschēšchimo
Šo šankat šchachotam šaš.

Šch, šynie lube, gab trało
Šy pšchawe dlujko pšchi naš,
Šo by še rēdnie nam šdako;
Šch šymski, ty wjašoty žaš!

F. Rocha.

Šchafšne rēdne **nowe knižky** šu hordowali napišane a hubane wot knēša šarata G. Schwela we Wochosy (Nochten bei Borberg D.-L.), š kotrychž še lažko žysta došno-herbska rēž nahufnušch možo. Wone pšasche wēšane 2,80 mf., nēwēšane 2,40 mf. a šu pla šogo šamego š dostašchu. Šchož rēdnu herbsku rēž lubujo a ju pšchawe rošmēšch žo, šup šebe teke ten pšedny žēš, kenž tošame pšaschēne ma. Š nēju hobeju bužo hušnašch, kate šchafšne poklady došno-herbska rēž ma a až tak šanizowanu nēj, ako to wotergeri še štańo. Ššchi žyšanu (šasowanu) tych knižkow mušy še jaden wjašelišch, gduž tak lažko a tuńo š nich žyštu herbsku rēž pozerašch a še š nēju rošbogawšchich možo. Tež Nimskim jo hukšenie pšchēs wele wotablow lažke hužynone. — Knižkam še nimski gromi: „Lehrbuch der Nieder-wendischen Sprache, Teil I. und II. von G. Schwela, Pastor in Nochten bei Borberg D.-L. Preis für jeden Teil geb. 2,80 Mk., ungeb. 2,40 Mk.“

Wojadnik jo šaš na nowe rošpokšany do wele wšow a wošadow a šmējo nēt šaš šwoj pšchawy huchod. Nēt jen pilne šasujšcho a škasajšcho pla wafšchych knēšow šaratom abo šchularow, abo čtož jen howazej rošdželujō, až pšchipoškante še mimo škomudy štašch moglo. Šchytne pšaschēna du wot nowego lēta na mīno.

Tež Wafšcho welike požedanie ša „**Nowymi Šakopowaršimi**“ bužo še šloro dopyšnišch. Šchisčēžane šu nēt, hyschēzi huwēšajšch, potom možo kuždy je doštašch, a š wjajšcham bužošcho juž š „**Nowych Šakopowaršich**“ špiwajšch moz. Ššcheto štare (Rubunike) Šakopowarške šu šloro šche a nēhorduju wēžej šchisčēžane. Jan tam a how še hyschēzi jadne wiže a š tymi žo teke šu šonzu. Žatošč žo teke jo š naglēdaniu, gaž žowki a žēńške pšchi šakopowanu šobu nēšpiwaju, dokulž žednych knižkow namaju. Nēt bužo takej nušy naraš wotpomozone. Nowe Šakopowarške maju tež wele nowych šjarližow, kenž we žednych herbskich knižkach še hyschēzi nēnamajaju. Šlošy šu šnate a mogu še šchytne lažko špiwajšch abo wot šu šchulata nahufnušch. Wone hobbšchūńeju šjarliže ša žičhi, mōde, žēńšone, štare a ša šakopowanu šchateg rēdu. Na šonzu jo pšchistaw š herbskimi podštawkami na šchize, wote mīno hu-myšlone. Nowe Šakopowarške budu še šchytnym Ššerbam dēre špodobajšch a nēdejali we žednom domē brachowajšch. Pšasche wēšane jano 1 mf., lēpšche wēšane 1,30 mf. Doštašch a pšaschich pšchi mīno.

F. Rocha.

Duchne powesezji ja dolno-lužniške kerbiške wožadny.

März.

Wožadnik pschichada luždy mjakez a plášchi na zeke lěto 60 pñ.
Stafasch jen kebe dejsch pla swojogo kněša farata abo huzabnika.

1911.

Gethsemanej.

Jesús žinj psches Aidron zo
K wolejowej góte,
Žož to kšachne gumno jo
Bližko pschi tom dwoře,
Žedno jomu rowne nej:
Gumnyšcho Gethsemanej.

Hufniki jog pschewože
Połne kšchuteg pněšcha,
Winiki ke jogole
Połne grosneg klěšcha;
Žarna noz šcho hobdawa,
Jesús k žurčani jasupa.

Wohymjo how woštańšcho,
Kšchěl ke žyn ras modlišch,
Wachujšcho a bjatujšcho,
Ga niebužo dobyšch
Spytowanik sawišny. —
Jesús styška ke a džy.

Pětsch, Jakobus, śwěty Jan
Jogo pschewožuju; —
(Moja dušcha, posastai,
Dokulž Božu luboščž zuju)
Tošch pschi kupe kameni
Klěka Jesús na semi.

„Joli možno, Woščž, ga sej
Gorki telch wote mño.
Zeleg śwěta grěšchna kšchej
Wala ke nět na mño.“ —
Pětsch, ten kšchuty śwětnik spi,
Kewě niz, zo wotgroni.

Woščž, moj Woščž, gdnž nizo nej
Sa tog grěcha dani,
Ga pscheleju moju kšchej,
Twoja śwěta stani
Wola ke do nimerstwa.“
Luboščž, zo hy dymoka!

Kšchawny snoj s jog hobliža
K semi dołoj kapjo,
Esmertna styšnosčž japschima,

Helski kšpeniz jog kšchapjo.
Schytne stoby gromadu
Ese na nogo walaju.

„Bog, moj Bog, hy spusčezil mño?
Ja zu śwět rad humož,
Žož to twoja wola jo,
Dž, jan posčzel pomoz!“ —
Pětsch a kšchytne hufniki,
Žo ga hy kšche śwěrniki?

Tošch ke niebjo rosžyni,
Bog jog kšlyšchy dšesche,
Sanžel k nomu pschistupi
(Kšchachne kšchny ke śwěšche)
A jog milnie hochloži; —
Pětsch, ten hysčezji zeko spi.

Kšchescžijan, jan twojog dla
Wimoznik jo kšerpek,
Wina twoja dušcha sta,
Až jo humšesch derbek.
Wachujošch s nim, kšchescžijan,
Abu spisch kaž Pětsch a Jan?

Wachuj, bjatuj togodla
We tom spotnem zašu
A pschewožuj Jesuša
Psches tu šmertnu gahu;
Kšchabyñ to žeden zaš,
Duzžetuj ke towšynt ras!

Žět, moj Jesús huchwalony,
Měj do nimeršosčži
Sa kšche śwěte, kšchawne stromy,
Kenz hy we luboščži
Sa naš chudych na ke brač
A to niebjo ja to dak.

F. Kocna.

K spotnemu zašu.

Na tom śwěšche mašcho wy teschnizu, ale
hyžczjo dobreje myšli, ja šom ten śwět psche-
winuť. Jan. 16, 33.

Na tom śwěšche mašcho wy teschnizu, groni Jesús
A won ma pschawe. Taki, chtož pilne ten měr pyta

teke chtož hujnal jo, až našča hufschoba alle wotpoznył namakajo, gdyž wotpoznył we Bogu ma, wě weto, až na śwěšče stawnego mēra nēdajo. Na tom śwěšče mašcho wy tefchnizu! Pšchi tom wostańo. Ta złowezna hufschoba jo došwažna a zaschyna wěz. Wona fe tšchěšo a tefchni ako kōpeno we iwetschu. Wona ma zaše hušofego wjašela a zaše, zož hobtužona jo až do šimeršchi a nējo žedna, kenž mērna była. Na tom śwěšče mašcho wy tefchnizu.

Tu tefchnizu wo ten šchedny klēb snajofcho. We tuzdem dońke jo. Chtož niz nāma, zo nēzo mēsch. Chtož nēzo ma, zo wēzej mēsch. A pšchi tom ma tuzdy šwoju wofebnu tefchnizu. Myšlijscho fe na te gojatne, na te chore, kenž tam laže; na to žalofceženē šdod tym nožom togo gojza; na to gole, kenž se šimeršchu wojujo; na togo štarfego, kotaremuž fe wēzej pomoz nāmožo; na te pobēdne a chrome a klēpe a gluche! Kake šcherpeńe, kaka pina! Na tom śwěšče mašcho wy tefchnizu.

A šchēzej hufschēzer ako šam šcherpēsch, jo lubego šcherpēsch wižēsch. Myšlijscho fe dla togo na wšchytnē šwojžbne našchych choroch, kaš fe tefchne! Na tu moterku, kaš južor tu tšcheschu noz pšchi postoli togo chorego golešča šejži; na togo vetera, kenž šwojo žēlo jano pol žyni, aby pomogał a trošchtował, zož tšebne jo; lasujšcho te listy bratscha abo šotšche we zušbe, kaš teke tam ta domazna tuznza šchytnu gluku štamjo. Na tom śwěšče mašcho wy tefchnizu.

Ubo šy ty lichy wot šchytnych takich hobšchēžtknošcjom?
„Zora bēch na gyardem końu, zinša šimeršch pšches broń juž sgońu, witsche w chlōdnem rońwe špim.“ Ta šimeršch pašo teke ja tobu. Nēchwal fe twojogo štrawja. Teke ty bužofsch padnušch kaš bom wot šekery muža. Na tom śwěšče mašcho wy tefchnizu.

Taka tefchniza šjawijo fe, gdyž nētogo pšchafšamy:
„Kaš fe šchi zo?“ a won wotgronijo: „Dere!“ To nējo pšchēzej wērno. Wele nāšu chudobu a chorofcē fe ščerpnofcēju, ale woni fe tefchne pšched drugimi mozami. Wono dajo tefchnizu pšched złowekami, kenž we nich pšchijaschela nēwizi, ale potajmnego winika; tefchnizu pšched šamškej wēdobnofcēju, kotaraž dere dlujki zaš šposch možo, ale weto zēlo sašej wotzufejejo a tu hufschobu š bojašnu napońnijo; tefchnizu pšched Bogom, kenž š wēdobnofcēju k nam poiwēda a naš šuži. Na tom śwěšče mašcho wy tefchnizu.

Taš wele wēzej tefchnize, taš wele wēzej my wot togo šwēta šmy; wot togo šwēta, kenž šwoju šamšku drogu hysch zo mimo Boga, kenž fe tomu golešchu rowna, kotarež šwojogo nana šaprejo, abo tomu šgubjonemu šynu we pšchirownofcēzi, kotaryž po šwojej šamškej droše do žalofcēzi zo.

Ta tefchniza togo šgubjonego šyna jo, kenž naš šchytnych šapšchimejo. Ta tefchniza teje zušby, ta tefchniza, až jaden žēń pšchifsch mogał, zož ten šwēt k nam groni: „Poraj fe, ja ņot šchi raska te šložiny wēzej žnzašch, kotarež do nēta mēł šy.“

Taka tefchniza dej we naš to požedańe ša našchym štrawim šbužifsch. Taš pšchemyšlij, dla zogo taš mašo wjašela mašch a taš wele tefchnize; pšchemyšlij, až ten šwēt niz dašch nāmužo ako tu šimeršch. Ale potom dai fe k tomu požedańu šbužifsch, kenž šchi k tomu štrawju wēžo, kotarež mēsch deifsch a to šamo šchi gluznego huznijo. Hujnaj twoj grēch, gramuj jomu, howazej nēhordujofsch žēdne štrawy.

Na tom śwěšče mašcho wy tefchnizu, ale byžcjo dobreje myšli, ja šom ten šwēt pšchewinul. Won jo ten šwēt pšchewinul pšches šwojo šwēte žyweńe a pšches šwojo nēwinowate humtēšche. Won jo ten šamški, kenž šwojomu Bogu šwērny jo wostał až do šimeršchi, jo do šimeršchi teje tšchize. Taš jo nam pokasał, až ten grēch to dobyšche hobchowašch nēmušy we tom śwěšče, wele wēzej, až nad nim dobyšch možo, chtož šwērńe a pilńe wojujo; niz se šwojeju mozu a se šwojim rošymom, ale we pošlufschnošcēzi pšchēschimo Boga a we domēreńu na jogo mož.

To ga jo ta potajmnofcēž togo žiwneho žyweńa Ješuka. Jogo špiža bēšcho, Božu wolu žynifsch. Taš jo fe šwojomu Bogu powdał, až Bog we ņom bydlašcho. We ņom bydlašcho ta zēla polnofcēž togo bogojštwā šchelńe. Niz dla togo špōdobašcho fe Bogu, dokulaž dobry muž bēšcho, wele wēzej, dokulaž Božy šyn bēšcho. dla togo bēšcho žyšty, bžes grēcha. Dla togo mējašcho teke tu mož, hobšchēžtkany š tym grēchom togo šwēta, šwojo žyšte žyweńe pšches nēšawinowatu šimeršch dopońnišch. Šopšchimējofsch taku mož? Šlēdaj, dobra moterka ma nēražonego šyna. Zo nēžyni weto šchytno ša ņogo, aby jogo grēchy polšchyla! Kaš šwērńe a ščerpnē pšchošy a žēla ša ņogo! Kaš rada nāšo wona tu šromotu, gdyž won jano hufschawjony hordujo. Wele takich moterkow nēdajo. Šnajofsch paš jadnu, ga daži šchi huzy, kaš lubo twoj humožniš šchi mējašcho, ako ša twoj grēch humtēšcho. Zož moterka ša šwojogo šyna žyni, jo won ša ten zely šwēt žynif. Ako šwērna moterka ten grēch šwojogo golešča nāšo, jo won ten grēch togo šwēta nāšł. Možofsch taku lubofcēž humyšlijšch? Wona jo dlumšcha ako to moto. A zo zošch nēt žynifsch? Ta lubofcēž twojogo humožnika, kenž možněšcha jo ako mašcherina lubofcēž, jo šchi to nēbjo wotworila. Twoj grēch jo hordował jogo šromota. Won wēšescho jen na fe, aby ty žyšty był. Kšchēł jomu š nēžēkom hōplašchifsch? Tomu šwērńemu humožnikoju hufschēzer raš tu hufschobu šlamasch? Dai

wot jogo kšćize ſe dobyſch. Stupaj do jogo ſtopow. Potom bužoſch wotpoznył namakaſch twojej duſchy.

Ma tom ſwěſche maſcho wy teſchnizu, ale byžczo d obreje myſli, ja ſom ten ſwět pſcheminuk! So, byžczo dobreje myſli, wy chamne a hobiſchěžkane, waſcho žaloſcženje dej końz meſch. Ten ſwět jo ſužony. Bog jo ſjawjony. Wy maſcho ſchytnje pſchiſtup k nomu.

Won jo humtel, aby my liče hordowali wot teje teſchnize; tať zomy wjaſbole nět jomu ſe žywifch. Bg.

Baſnička.

Wonjo beſcho raſ mudry złowek a ten beſcho humtel. Wele mudrych luži ga dajo a humreſch muſe ſchytnje, ale wony muž beſcho tať mudry, ať ſe myſlaſcho: Gdnyž ten złowek ſabogi jo, potom woſtańo teke ſabogi. Tať ſe lagnu na boť — a humteſcho.

Œ raſom ſe jomu ſdaſcho, ať něcht jogo ſa ruku pſchimeſcho. Won wotzyni wozy a ſawěſcže, tam ſtojaſcho něcht pſched nim. Ten potuſnu jogo, won dejať jano ſtawifch a ſobu hych.

Ten muž beſcho ſchytnje ſamucony a myſlaſcho ſe: „Ně ſe deťe zowa!“ A won pſchaſchaſcho: „So ga ja ſom?“

„Ty ſy huſoko huſchej ſejme!“

„Ma ga moja moterka weto pſchaibe? A čto ga ſy ty?“

„Ja ſom drogopotawow ať něbju. Gledaj raſ, žny to byťſche ſwětlo, tam muſymej hych, tam bydli naſch Kněſ Bog.“

„Ja meńach, to jo to ſlyńzo!“

„Ně, to nějo to ſlyńzo, to jo weliki grob, ale ſe wyſchytnych tych towynt hońnow ſe ſwěſchi to ſlyńzo.“

A nět žěſchtej a žěſchtej ſtawńe dalej a ſlěſy něju pſchizechu ſchytnje, welike a male a mlode a ſtare, a te jadne meńachu welike brenje k ſaſeńu a te druge male; tych jadnych ſchebjat beſcho južor ſchowy wot ſaſeńa a te druge moźachu hychczer marſno gnaſch a meńachu ſwětkej wozy, ale ſchytnje ſchěchu gořej k tomu grodu, kotaryž hugledaſcho ako ſlyńzo.

A ako k nomu pſchizeſchtej, bechu te žura wotzynone. Maſch mudry muž ſchěſcho teke nutſch hych, ale jogo wednik ſchěgnu jogo na ſlěd a žaſcho: „Ně, moj luby, tam ſamaſch ty niť k pytanu! Nemižifch, kenť tam nutſch du, maju ſchytnje nězo k ſaſeńu, to ſu jich ſtaroczi a jich boli a jich ldy wot ſejme; a tuždy meńi, ať jogo brenje to neſtužnějſche a neſchěžſche jo a to krydńo naſch Bog Kněſ ſchytnje k ſlyſchańu.

Won ſebe to hogleđajo, podložnyo tomu jadnomu ſaglowk, ať to brenje tať neſchyſczi, a tomu drugemu wotwalijo kańeń wot hutſchoby, ať ſe ſaſej ſmjajſch možo, a ſaſej drugim pſchigrańa, ať dejali jano wot

ſwojeje žěńſteje ſebe pomogaſch daſch, to brenje ſaſcz, potom by jich brenje jano poť tať ſchěžke bylo.

Młogi raſ pať pſchizo teke jadno mlode gole, to poſchka tomu Kněſu Bogu tu ruku: „Dč, luby Kněſ Bog, tať bogate ſom ja! Ja ſom weliku gluku namakaťo! Kať wjaſelim ſe!“

„To ga jo deťe, mojo gole,“ groni won potom, „pon žarž jano twoju gluku twardo a ſeſgub ju, gluka ma ſchidla!“ [Końz pſchizo.]

Zyſte Bože ſlowo.

[Końz.]

Druge žajtſcho pſchizeſcho ten ſarať nězo poſdzej ſ poſtole; won ſamozajſcho nozy k meńu pſchifch, alle na žajtſcho pohuſnu a wotzuſchěſcho, ako ſlyńzo južor huſoko ſtojaſcho. Won ſe poſlěknju, ako ſ hońna do gumna glědaſcho a Měrtyna tam ryſch wižěſcho, rowno aby ſe ſamego ſchěť hoťoko ſporafch. Maľſno ſe hoblažěſcho a žěſcho wen. „To ty něhužaržnyoſch, Měrtyn! Wyſej ſebe zaſ, ryſche jo ſchěžke žěťo!“ Měrtyn barzaſcho nězo do brody, a gdnyž ten ſarať jogo pſchaibe roſmėjaſcho, ga grońaſcho: „Dajſcho meť potoj, ja wěm ſam, zo žynim.“ Tať daſcho jomu ten ſarať ſwoju wolu. Hoťoko žaſeſchich poſklaſcho Anu ſ klěbom a paleńzom. Ten klěb weſeſcho, paleńza něſchěſcho meſch; teke k hobeđu něſchějſcho pſchifch, jogo žona ſa ſogo warifcho, grońaſcho won. Tať žěťaſcho ſchji dny. Ten ſtworty něpſchizeſcho. A ako ten ſarať do jogo domu ſa nim glědat žěſcho, namakaſcho jogo chorego w poſtoli.

Zeke bertyl lěta lažafcho. Žogo žona meńaſcho žurne dny a nozy pokno teſchnoczi a ſtaroczi, hugledaſcho ryna a blěda, ale ſchicha gluka ſwěſchaſcho ſe jej ſ wozowu, rowno aby potajmny poklad namakaťa. A zo beſcho? Maſ ſ wjazora, won beſcho južor we poľěpſchowańu, pſchigotowaſcho jomu poſtolu, a ako jeje hobližo jomu bliſto pſchizeſcho, haťnu won jej ſ ruku jano raſ tej blědej lizy a grońaſcho: „moja dobra Emma!“ Potom hobroſchi ſe tu ſcženje. To beſcho ſchytnje; ale jeje pſcheſtaranu hutſchoby hužyni to tať gluznu, ať ldy wjaſela ſe jej po lizoma rońachu, — dlujke lěta nějo taťe žynil a gronil.

Pomalym chapjaſcho ſtawafch a mozaſcho ſ chylkami w gumnyſchtu ſejžěſch. Žogo žona ſtajifcho jomu tam rědny meťi ſtoť, ſednu ſe k nomu, ſchyjaſcho a płaťaſcho, hulizowaſcho wot togo a drugego. Měrtyn pſchigledaſcho, tať ſwoje žifchi wjaſbole grachu, potom grońaſcho: „Wotkul maju te žifchi ten woynt?“

„Wot ſaraťki, Měrtyn. Wižěſch ſy dejať, tať ſe wjaſelili ſu! Taťe ga nějſu do něta ſnali.“

Měrtyn něpiknu chylku niť; potom pſchaſchaſcho: „Ty ſnať nějſy na pokkańe ſchla we mojej choroczi, Emma?“

„Ně, Měrtyn, to něběšcho možno! Nějškom šchi kamego wostajišch mogla.“ „Wot zogo ga sežo ke žynwili?“ „Faraťka pschinašescho šchytno. Glědaj jano ras na te žišchi, kať rěšchne šu hoblazone. A potom ta rědna jěsa! Suto mě běšcho, aź nějškom tebe wot něje niz dasch mogla; ja šama nějškom starosczi dla niz jěscz mogla, ale naju štyri žišchetka, glědaj, kafe tlušte zeriwene lizy maju.“

Měrtyn tčejajcho šebe nězo s wozowu; potom afle pomarkowascho, na kakem stole šejži. „Wotkul ga jo ten?“ pschajšchajcho.

„To jo farata stol, wižišch jen něto afle?“

Měrtynoju hordowajcho žalošne t myšli. Tošch žěchu žuta, a farat pschizěšcho. „Chej, Měrtyn, šu dete t přědnemu rasu wenze! To šom wižesch mušat. Wostaň jano šejžezy, twoje nogi šu iwelgin šlabe!“ Won še šednu t tomu choremu: „No, kať še šchi žo?“

„Jadnomu ga mušy še dete hysch, kněš farat,“ groňascho Měrtyn.

„My šmy s tobu iwelgin špokojom; nějšmy še twojogo hustruweňa wězej nažali! Nět mušymy sežerpnoscz měšch, we našchych lětach še něstaňo to hustruweňa tať lažto ako pla žišchow.“

„Jo, kněš farat, to jo šchytno pschawě, ale moja Emma a ja šejžimej tužnej a ňamožomej niz šašlužyšch!“

„Šowazej niz, Měrtyn? Něstarať še jano, našch Kněš Bog bužo južor radu wěžesch!“

„Kněš farat,“ groňascho Měrtyn po chylze a pschimešcho jogo ruky, „mojo zožku ryscha sežo pschedrogo šaplaschili!“

„To ty ňerosnějosch, Měrtyn, ja še myšlim hynazej ako ty.“

„To wěm, kněš farat! Zož wy a wascha žona nad nami žynili sežo, to zu ja našchomu Bogu hulizowasch...“ Wězej ňamožascho gronišch, te kolena še jomu tšchěšechu.

Na to ňewotgroni ten farat niz. Won wěžescho, aź šwoj huzabnik tu hutšchobu tutego muža we rukoma mējascho, a won ňefšchěšcho niz škasjšch. Won powědascho s nim wot pschichodnego zaša a wesešcho jomu, tať wele ako jaden to pschi chorem žloweku še šlowami žynišch možo, te šchěžke starosczi wot hutšchoby, potom žěšcho.

Ako Měrtyn šašej pschi mozach běšcho, humře rowno ten starý zerkiveňz a won dostascho jogo šlužbu. Paleňza nějo wězej piš, ale Bože šlowo w zerkwi nějo štomužil. Šswoju žonu jo hyschčejer iwelgin gluznu huzynil; jogo dom běšcho Boža wjaža mjašy žlowekami.

„To jo to tšchojeňe wot jadnogo žrězka, kotaremuž še šašej pomoglo jo,“ groňascho ten starci a štanu.

„Nět zu šchi ras nězo gronišch, moj šyn. Ty ga mašch taťu rědnu kapu, brylu na nošu a zeľe knighy w glowě: Nět ži ty a polěpschuj wonego starego žrězka, kenž tam pschi drose lažy! Ty ga šy něto wižet, zo t tomu šlušcha a zo to ša žělo dajo, — zo mēnišch?“

„To zu šebe šerivej ras pschepasch, huiť — dobru noz!“

Šněgulki.

Šněgulki rane,
Hyschčzi šašpane,
Šwigaju glowki
Pod šněgom přědt,
Lež mogu stawasch,
W štyňzku še šmawasch
A rožynišch kwětk.

Šcho še myšozo,
Šchudy bhykzo
Kwětk še pschi kwětku.
Bam, bim, bam, bim
Šni wono s bliška,
Š hušoka, s niška
Šu žlowekam šchym.

Šchepozu woni:
Lej, to še šwoni
W križkach we lěžu
Bim, bam, bim, bam!
Šchynžko juž grejo,
Šyma wěž nějo
A nalěto tam.

Nalěto šchafne,
Dubošne, jašne
Pšichada šašej;
Witaj ga t nam!
Šněgulki rědne
Šwitu juž přědne,
Lež gerzy šu tam.

Šwoni še tuder,
Šchwizy še šchuder:
Nalěto lube!
Juš! Nalěto, juš!
Wotžynišcho hoľna,
Pšichnišcho koľna,
Juš! Nalětoju.

F. Roča.

Šnatežněne.

Šbydnej Wokadnika Nr. 11/12 ša lěto 1910 pschizotej koňz aprila a šchěli lube lašoware tať dnuško sežerpne bjšch. Kuždy lašowar možo jej potom pla šwojog kn. šchulaća abo kn. šarata, zož je štašak jo, dostasch.

Nowe šašopowarjše šu nět tať daloko gotowe a budu te štašane še šloro rošpoklasch. Pla šwojog kněša šchulaća možo kuždy šwoje štašane knighy ša ten plašchězy peňeš dostasch.

Lež we tnych wšach, zož hyschčzi žedne knighy štašali nějšu, mogu l. lašoware je šebe pla šwojog kn. šchulaća abo kn. šarata hogleđasch, kafe šu. Šaden ekšemplar budu tež tam pošlasch. R.

Šifniza. Šn. f. Wg. we Šr. (Š.) a kn. šch. Š. Š. we Š. ša pschipošlane hutšch. žěľ a postrowěne. — Šn. kateč. Š. we W. ša peň. a postr. hutšch. žěľ. Wjašelim še, aź Wok. še Wam špodoba. Štrowim Waf hutšch. šašej! — Lež kn. šch. R. we R. ša pschipošl. peň. hutšch. žěľ a postrowěne. R.

Duchne powěszi ja dolno-lužyske kerbiske wožady.

April.

Wožadnik pschichada luždy mjašež a płašči na zeke lěto 60 př.
Stasasch jen kebe dejšch pla swojogo kněša farata abo huzabnika.

1911.

A wjatscham.

Stanusch bužoſch, gotejstanusſch ſaſch,
Moj proch, ja krotki zaſch;
Neſhmertnu kſchaſu
Bžo Bog ſchi daſch po zaſu.
Halelujah!

A roſtwiſchenu ſaſch mē huſejo
Ten knēs tych žiſow; won žo
A wēžo ſnopow,
Maſch, nutſch do ſwojich kopow.
Halelujah!

Žeta žen a žen tych ſwētlych ldsow,
Nejhuſchych Božych dnow,
Gaz w rowe budu
Ja ſpaſch do twojog budu,
Bžoſch ſbužijch mē.

Ato zowajuzym bžo byſch nam;
S Jeſuſhom žomy tam
A nebjaschim gumnam;
Sche ſcherpeņa, te bdu nam
Won wotbyſch ſe.

Och, do nebjia mē nejſwētſchego
Moj brědnik dorwežo,
Gdyž we žyweņu
Esom ſlužnyl jogo mēnu.
Halelujah!

Eserbſte: F. Kocſa.

Wjatschych.

Glědaj, nēto jo ten ſpodobny zaſch, lej, nēto jo ten
žen togo ſtrowja. 2. Kor. 2, 6.

Ta nož jo ſajſchla a ten žen jo ſe pschiblizal!
S hutſchoby zelego kſchesczijaſtwa ſni ſaſej wjaſoły ſu k
do zelego ſwēta: Glědaj, nēto jo ten ſpodobny zaſch,
lej, nēto jo ten žen togo ſtrowja! Wjatschych ſu ten

ſwēžen hutſchobnego wjaſela, niž ja žiſchi, ale woſebne
ja luže, kenž to žyweće ſnaju; niž pak jano to žyweće,
ale teke tu moz togo ſłowa „ſmērſch“, kenž jaden
ſwēt teje ſmērſchi ſnaju, žož ſpod teju mozu grěcha
ſe ſduchujō. Wjatschych ſe neroſimejo mimo ſchichego
pětkā. Ale ſchichy pětk ſedej teke mimo wjatschowneho
ſwēženā woſtaſch. Pſcheto zaſchne by bylo, gabu
Jeſuſowe žyweće we ſmērſchi koſzowalo, ta ſmērſch
moznejšcha ſe hopoſaſala nēžli to žyweće a mono
woſtalo pſchi tom: „Zlowek, ty muſyſch humrěſch!“
Gaby te zloweki jich jadroſamſkego pomoznika jaſtarzpli,
a grěch a ſmērſch te nejmoznejšche mozy we ſwěſche
byli. To by taſ dlymoka žalōſcz byla, až lepej by
bylo, gabu ten zely ſwēt ku dnu ſchek. Ale Bogu
buži žēt, až tomu taſ nejo. Ta woſada Jeſuſa, kenž
žyweće ma, wē, až jeje žyweće wot togo gotejſtanonego
ma. Wěſcho, zo ſ wjatschownym ſwēženim wam dane
jo? Sežo južor na to pomarkowali, až to ſwēte
piſmo ten jaden raſ Groni: „Jeſus jo ſbužony wot
togo Woſchza“, a potom ſaſej: Won jo gotejſtanul?
Bog jo jogo ſbužil, won ſedejaſcho we ſmērſchi
woſtaſch. Na kſchizy bēſcho wot Boga ſpuſchczony a
ſužony, ale we jogo ſbužeću jo Bog ſe k nomu poſnal,
pſcheto ako ten, kenž hujadnaće a gnadu pschinaſo, žo
won ſ togo rowa. Nēt jo we wěroſežji mēr na ſejmi.
Jeſus jo gotejſtanul, to Groni: Jogo nejo ten row
žaržasch mogal. Won jo ten Božy ſhyn, kenž žyweće
ma, kenž te mozy ſkaſeņa pschewinul jo, kenž wěrne
žyweće dajo. Chtož jogo ma, ma togo žyweća polnoſcz.
Ten ma nēzo, žož teke ta ſmērſch na pschezej weſeſch
namožo. Won dajo tym ſwojim nimerne žyweće.
Och, to ſłowo huzynijo moju hutſchobu taſ wjaſołu!
Nēt jo ten žen togo ſtrowja!

Ale wot togo zaſa prědnego wjatschowneho ſwēženā
jo teke Boža moz we tom ſwěſche, niž jano ta moz,
kenž nad tom ſwētu ſe knēžy, ale jedna moz k nimer-
nemu žyweću we Jeſuſowych huſnikach. Žich žyweće
ſtoj hopiſbane we naſchom ſtaiveću ſ tymi ſłowami:
„We Božej mozy.“ Žož to płaſchi, tam jo ten žen
togo ſtrowja. Daſuſſcho raſ te ſłowa, kenž tam ſtoje.
Kaſa bilda žalōſežji to žyweće togo poſoła, ale weto
žedno ſjaržeće, jano moz dohbyſcha. To jo ta moz,

kenž s wjatschowonego mēra Jesuša pschizo. Dch, tak wele zlowekow su tak muzne, a ta hutschoba jo profna. Woni želaju a nepschidu do předka. Woni saklužuju a namaju niz. Woni pytaju rosdrosčenie, woni ke nažeju a schytno jo bluzenie a toteńe. Kak hynazej, zož sni: We Božej mozy! Mlogi ras tak dlymoko pochylone a weto sašej poswizone, a Jesus huzynijo swojo slubeńe k wernosčzi: Za kom žywy a wy dejscho tež žywe bysch. A my možomy ke zusch ako mrejuze a lej, my smy žywe. Wono ke groni wot togo kschesčizianstwa: wono lažy na humerach, a lej, my smy žywe!

Alle s tym ke zo tym kschesčizianam potom teke ako tyma huknikoma s Emmauša: Ako wjatschy nasgonikej stej, kscheschtej teke drugim k wjatschowonemu wjašelu pomoz. Dla togo pischo Pawol teke „ako pomozniki“. Tak šlaby teke by, ty možošch tym zlowekam wonu moz pschinasčz, tu moz gotejstaneńa Jesom Kristuša. Kak wele newery hokolo tebe, kak wele žalowańa wo humarke, wo rany, kenž to žyweńe bijo, wo zloweznu šlabosčz a winu. Wešč jadnogo, ga ži a hulizuj jomu wot Božeje mozy a pomozy; hulizuj jomu, až na kuždu noz jedno žajtšcho pschizo. Groń jomu, až žalowańe a šmiersch to šledue bysch nedej, ale wjašele a žyweńe. We takem twojom žyweńu šawijo ke Boža moz, kotaruž psches togo gotejstaneńego mašč. A zož psches tebe ke šawijo, tam sni zelo wot nowego: Šledaj, něto jo ten spodobny zaš; lej, něto jo ten žen togo strowja!

Bg.

Jesus, moja nažeja.

„Jesus, moja nažeja a moj Wimožnik jo žywy,“ čto ten kschapny wjatschowny kjarliž nesnajo a čto nej jen hyschči spiwal? Kužde gole jen južo w šchuli hukno, kužde wjatschy ke wot nowotki šglošuju a pschi kuždem sakopowańu sněju jogo snate sukri po kjarchobe. My namožomy ke žedne pschawe wjatschy a žedno sakopowańe mimo togo kschapnego kjarliža myšlišch. „Jesus, moja nažeja,“ wotžo ga jo ten kjarliž do naschych spiwatškich pschischel? Won jo juž na 250 lēt stary a humyšlony wot Luise Henrietty, kurwerchowki Bramborškeje, Friedrich Wilhelma welikogo manželšteje žony. Won jo natwatony na tom šlowu Šioba 19, 25—27: „Alle ja wēm, až moj huzmožnik žywy jo; a won bužo mē potom s teje semē s bužišch; a budu potom stejju mojejju kōžu hobbany bysch, a budu we mojom schēle Boga wižesch. Togošamego budu ja k mojomu strowju wižesch, a mojej wozy bužotej jogo wižesch a žeden zush.“

Běšcho to na jadnom byščem, rēdnem, šlyhizkowatem, šymštem dnu, ako ta kurwerchowka jeje kjarliž

pěšnišcho. Ten kurwerch stupi k nej do jšchpy a hupyta te hopišane lopenta na bliže. „Zo ga to jo?“ pschachachcho won, „to ga jo twoja ruka.“ Wona motegroni: „To kom ja žinš žajtšcha napišala.“ — „A to ga jo duchny kjarliž,“ žaščo ten kurwerch dalej. „Pschelasuj mē jen ras, Nowiša. Gaž twoje hušta hugroniju, zož twoja hutschoba perivej s Bogom powe-
dala jo, ga budu mē take šłowa potom na dwoju lube.“ A ta kurwerchowka lasowascho. Po tom přednem podstawku žaščo ten kurwerch k nej: „Mašč ga ty take šmertne myšli? Žoga hobbajošč we twojej kwisचेzei mladosčzi twoju dušču kaž s tužnejju šmertnizu?“ — Za kurwerchowka poglėdnu na tog kurwercha a žaščo požiwne: „Tužna? nē, saměšče niz, moj luby kněš; moja dušcha neběšcho žedne byščnejšcha a wjašolscha ako žinš žajtšcha, gduž ten kjarliž napišach.“

Wjatschy — gorojstawańe.

Wjatschy, wjatschy, milne dušche,
Wjatschy, wjatschy, žywe gnusche
S dlymokego rowa šni!
Struše deju kschapne kwitash,
Huschobny ke jashne witašč,
Krišt jo stanuk! šchuder sni.

Kenž jo šam we rowe pobyl,
Zo na schydneg zarta dobyl,
Šlamak jogo helšfu moz.
Mašeto na semu grajo
A tu nažeju nam dajo,
Šajšišch bžo tež rowa noz.

Schykne rowy šu nēt šwēte,
Rowa škudy ša niz mēte,
Dokulž Jesus s rowa šta;
Lēta, dny, to šcho ke mišo,
Zaš a rum, to schytno šgišo:
Jesus moja nažeja.

Esersšte: F. Roška.

Měšta a wsy.

Schenhejda (n. Schönhöhe) jo wot jadnog kněžta v. Schmidt šaložona a jo niži 200 lēt stara. Wona ma swojo mē wot vorwerka Schönhöhe, zož kněžt v. Sch. bydlašcho, a jo natwarisch da, aby želaschetow mēl. Ten vorwerk běšcho wo pol šchtundy dalej we goli. Wono ke poweda, až ten kněžt dla nekateg pscheglėdańa how do teje guscizny hupošłany bu. Ten vorwerk jo dawno šajšchel, ta wjaš pak hyschči hobbstoj. — Pschispomnēte dej bysch, až kněžt v. Schmidt psched 120 lētami teke Turanšku zerkwju natwaril běšcho.

Masniki (n. Theerofen), pschi welikem jasoře nedaloko Schenhejdy, tak pomēnone dla tog, až tam něga dwa masowej pjaza stojaschtej, zož Masnikate s kzywa mas (ša tenzajščne wose s dřejanymi karami) a šmolu šchtrējachu. Za kolonija hobbšchimejo jano 6 dworow a gollnikatnu.

We nęgajšćnem zašću stojachu tam nad wodu wělikego jadora na šćupach natwarone chromy, kenž ale we tych dćujšćch zašćach spadali šću. Pšćhi wělikej šćušćhy a nišćej wože mogu šće hųšććzi te rošćpadanki (dřewome kųšćy a hobćkųrone zųgle) blisćo břoga wizęšć. We jadnom lętu wělikeje šćušćhy bęšćho woda tak šćlędřć šćupila, až na podžajšććnem boze jadora zęła šćmuga takich šćupow ś wody hųštupi, kenž šće hųšćććzi howazej wizęli nęjšću. Jador nęj šćnaž tenzašć tak wěle wody męł. S tym šće teke mała bašćnizka, kenž hulizuję, až nęga jo tam zęřćwja stojala, a ten šćwon dej hųšćććzi we wože lažajšć. Te přędne hobydłate šću bųli rybaki, hugłate a šćmolate. Tak šću Mašćniki jedno tych nęj-šćaršććhych hobydłęnow tutęg kraja.

Bašćnizka.

[Kwić.]

„Dę, luby šćnęšć Bog, ta ga zo pšćhi mńo wostajšć!“

„Dęre, mojo gole, ja šćhi zęgnujom!“

Alle kaž tak młogi ras šće zę, ta šćemja ma wěle nęřćęcha, ten šćmažę tu gluku, až šćwoju byšććnosć zęubiję.

To młode gole křędnęo tešććnej wozy a płažo a zo ten nęřćęch wotmųšć se šćwojimi lđsami, ale ta byšććnosć jo pšćęejz. Potom jo dęre, gdyž tu drogu how hųšćććzer šćabųlo nęjo. Pšćhižę potom, ga derbi jogo šćnęšć Bog jogo gluku jano ras do ruki węšćęšć a ju potręšć, tošć šće šćwęšćhi šćoro šćašćej byšććńęej ako šćkųnżę.

„Ględaj ras, čćto žųn šće pora, šćnajošć ju? Ta pšćhižę teke kųždy žęń, wona ma šćwojo břęme šćpod šćchorzu, ničć nędeej wizęšć, zo ś nęašćęńu ma.“ Ten mudry muž stojajšćo a ględajšćo: „To ga jo moja moterka, zo ga ta how zo, zo ga ma ta ś nęašćęńu, ta ga nęama žędnych šćaroscęzow a žędneje nųse!“ Won šćšćęšćo ś nęej, ale ten wędnik hoberajšćo jomu: „Daj jej pokoj! Ty zošć tak mudry byšć a nęwęšć rasća niž wot twojeje moterki? Nęwęšć, až žęńć ak žęńć tošć tu drogu zę a młogi ras teke nožų? Ty męnišć, až taki jederny kjarl hordowal šćy, to jo twoja šćamřćka šćašćkųžba? To jan šće nęmųšćlij! Kać młogi ras, gdyž šće šćhi nęzo šćgluzųlo jo, jo how pšćhišććla a šće hų-žęćowala. A gdyž ty šće we wozy męł nęjšćy a šćy šće šćabųł, potom nęamozajšćo šććhććne te lđy nęašćę, kotarež wo tebe płaćala jo!“

„Moja moterka jo wo mńo płaćala? Za ga šćom ju pšćęęej tak šććhćhu a šćpokojnu wizęł!“

„Jo, moj luby, to tak jo! Ty ga nęwęšć, zo luboscę jo! Šććhććnu tu gluku a tu tužųzu, šććhććno to šćęęęte a teke to nęjšćęšćę, šććhććno mųšćy ta luboscę ś nęęju nęašćę. Młogi šće mųšćli, won zo ś šćwojomu Bogu jano te wělike břęmeńęa nęašćę, ś tymi małymi

možo šće šćam wotnamajšć. Alle how jo šććhććno jadnake, wělike a male. A wot togo ma twoja moterka teke pšćęęej tak šćwęćkej wozy, dokulaž šććhććno, zož na hųšćććobe ma, how doloj polųžųjo. Za šććęšćć šćhi jano ras pokajajšć, kać lubo šćhi ma — a zo ty śa mudrego złowęla šćy!“

Ten šćyń stojajšćo a ględajšćo hųšćććzer zęlo ś tym žųtam, ś kotaryčž ta šćarka šćašćej pšćhišć deajšćo, a te lđy stojachu jomu we wozyrna, a won mųšććajšćo šće: „Mogal ju jano hųšćććzer ras šćašćej wizęšć a jej šće hųžęćowajšć,“ a pšćhišććm hųšććřęšćo šćwojej ruze, rowno aby ju hobernęšćć kšćęł; tošć hajćajšćo męła ruka jogo lizų, a ako šćwojej wozy wotųžųni, ględajšćej na nęogo wozy polno luboscęzi, a męći milny głošć pšććajšćajšćo: „Kać dćujćo ty tak šćpišć, moj šćyń!“

To wělike mřęšćę (Węst).

Nędawno šćmy we zašććnikach lašćowali, až našć křęnprųnż jo na drogowańu w Ašćisćej. Won zo tam hoględajšć pšćhi zųšćy ludach a kralach. We Indisćej pać nęamžajšćo dalej. W Čćhinajšćej jo to wělike mřęšćę. We tych męšććach kųždy žęń węzej ako šćto luži šćchoreju; juž po nękotarych gožinach šću nęaboge. Ta choroscę jo goršća ako cholera. Nęaboge šće šćewšćććm nęsa-kopuju, ale horduju do řęki čćyććhčone. Tak ta choroscę šće dalej lazo. Ta choroscę nęjo nowa. Juž pšćęd 600 lętami bęšćo wona hu našć we Europe. We tych lętach 1348—1350 pšćhižę ś nam pšćęšć Šćalřću ś jutšććńęej seńe. We našććych šććonach šću tenzašć tšććhi Bertyl šććhććnych luži šćamćeli; na mořu šću lože pleli mimo ložownikow; wělike mřęšćę bęšćo na ložownikow pšćhišććlo. Šććhććne bęćhu hųmřęli. Zo žųnišć pšćę-šććiwę tateje choroscęzi? Pokutu! Bog jo na te gręćy tych ludow ględal a zo je šćatamajšć. Tam možo jan pokuta pomogajšć, aby šće Božų gniv rošćil. We kopizach šćęęgnuchu nęć luže pšćęšć te landų; kųždy męjajšćo pšććut; w pšććušćę bęćhu gošćdže a woloj. Šćaden da šćebe wot drugęgo na šćšćębjat bišć, až šćšćej jan tak doloj bęžajšćo. — 300 lęć pošćdžej jo šćašćej hu našć to wělike mřęšćę bųlo. W zęřćwinych kųnigłach ś togo zašća nęzo šćgonijomy. W Břaşćńę šću 1632 wěle luži na ņu hųmřęli. Pla Dalejz a Domajšćojz jo šće ta choroscęz šćććopila. Šćędnyńjo šću tam na ras hųmřęli; potom šćamřę Tropinka, Koććanojz gole, Šćęejzųkojz šććyri žųšćhi, Pašććńć a jogo žona, Budařęjz Maruřćka, Šćanso Šćober a jogo 4 žųšćhi a t. d.

We tomšćamem lęšćę jo teł we Golbńę tošć ta choroscęz bųla. 62 wošćobow na ņu šćamřęćhu. 3 lęća pošćdžej jo w Golbńę zęly kjarzmaręjz dom na tu choroscęz dohųmřęł. 1638 pišćo šće ś Gor, až węj-šćańřćka pašććřćka jo šćchorela a nęd šćamćęla a jeje 4

žički tebe; až hu Grabiz jo gospodár humček a po 3 gozinach ta gosposja; perivej bēščtej strowej.

300 lēt šu nēt šajščli. Šu naš ta chorosčej we tom zašju wēzej űejo byla. We Chinajštej paš űejo še žednie kradu šgubila. Taš zaščnie ako lētōša tam teš űejo še hysčejzi namatala.

Možo ta chorosčej teš k nam pschisch? Psches te loži lažko niz. Ale wot Chinajšteje žo nēt selesniza psches Sibiristu do Rušojšteje; na tej drose mogla teš k nam pschisch. Luby Bog paš šichel psched tym welikim mēščim naš gnadnie hōšwarnowasch. 1.

Kat Bog=Woschz wo šwoj žel pschize.

Luby Bog=Woschz pogorščowascho še ras jaden žen k Pētšchoju nad tym, až te luže na semi, gdyž šišake wino maju, pscheze huwoluju: „Mož Bog, takeg šišaleg wina!“ Pschezej to hužywaie mojog mēna gromaze š űedobrymi wēzami, to jo pogorščnie!

„K tomu wēm radu,“ wotegroni Pētšch, „daj jim ras pschawe dobre wino narosčej.“

„Pschawe masch, luby Pētšch, to budu žynisch,“ žašcho Bog=Woschz. „Ša zu jim gožbu dasch, mojo mē š dobrými wēzami humenišč.“

Ša to hobraži won jadro psche wscho dobre winowe lētō a potom pošla Pētšcha došoj, aby hušgonil, žo te luže k tomu groie.

Pētšch wosta dšujto pschez, a ako še našledku rošchi, bēščo zely šchuchly.

„No, Pētšch, žo ga k tomu nowemu winoju groie?“ pschawascho jo go Bog=Woschz.

„Knežo,“ wotegroni Pētšch, „ty űamawšch žedneje glufi. Ty možošč žynisch, žož žošč, woni űebdu šchi žednie teje zeschzi dasch.“

„Žo ga nētō žynie?“

„Jo,“ groni Pētšch, „tam šejže a ščebju a šchmazaju š šejštom a groie: „Šart niži, takeg dobreg wina!“

K hobmžkleiu.

Luby Bog nagotowa ras w űebju, taš hulizuju druga basnizka, pschnu wjazeiu a pschepščoščy na űu šchynne poznoščzi. Te male še juž šnajachu; ale š rasom šahuppta luby Bog dwē űelikej řednej poznoščzi, tenž zušej pošpromie še štojaščtej a ša šdaschim še hysčejzi űejnajasčtej. Won žescho k nima a pschawascho jeju, lež še hysčejzi űejnajotej, howazej mušy jadu teš drugej předšstawišch. A won groiawšcho jeju mēna: „Ša how to dobre žynie — a wona ta žekownosčej.“ — Wot šachōpenta togo šwēta šmakasčtej wonej še k přednemu rasu we űebju.

Schale powēščzi.

S Bizua. Na űezeln 26. februara jo knēs promšcht Ruhnert š mēšta po namšchy, kaž to ta zekwina kašš předpischō, tu wošadu pschawšch, lež pscheshwo hužby, darow a žywenia knēša farara Chriske nēžo gronišč ma. Šuž předkuwen bēščo wizešč, až ničt napscheshwo tomu niz gronišč űebužo a űamožo, a taš jo še to nutsch-šhajenie do jogo noweg amtu na űezelu 19. merza stašo. Bog daj gluku! — Šeke ta fara hordowa pschistojnie jeje nowemu knēšoju pschigotowana.

Smilna wjaža. Tež ta wjaža smilnych šotšchow bužo ša šdaschim k 1. aprilu gotowa. Na 2. maju dej še jeje hušwēšenie stašč. Pschijaschete smilnosčzi mogu šebe to hōglēdasch a čtož žo, ga tež š drobenščku pschipomoz.

„Dobre žynisch a šobu želisch űesabynišcho, pscheto tate hopry šu Bogu špodobne.“

K porēžaniu Bizuašteje zekwē jo knēštvo šašej 900 mš. pschidawo.

Ša noweg rektara jo do Bizua pschischel na 1. april knēs Heinrich, šhu tamšlego šchejza knēša Th. Heinricha. Won bēščo juž at mōdy hužabnik ras w Bizuu škužbu mēš.

Do Šanščojž jo 1. april ša noweg farara knēs farar Šimanowški š Wušojšteje štrony pschischel. Won jo Nimž, ale rožony š Masurischteje (Šutschopščuchšej), kotarščž řez še šerbštej šchochu rowna. Taš mamy nažejū, až kn. š. Š. šforo šerbšte nahukiu a ten űebjasli klēb nam tež we mascherinej řezy huželowasch bužo. Šo Bog daj!

Towarštwo ženižna pomoz zelego Čoššebusšlego kraja wotžarža 16. febr. we krajnem douie šwoju lētnu gromadu. kotarščž knēs landrot šryknēs v. Wackerbarth předštojašcho Šišmar kn. š. Šrušchwiza š Werbna roščkaje dalsche pschi beraie tog towarštwā. Kogenž a Šaspy šu pschistupili. Škunfow jo nagromadu niži na 2000. Knēs landrot roščkadowascho šližbowāne. Šbydł huiaško 6255,76 mš. Podpery šu dostali Bizuu 75 mš., Šaspy 60 mš., Šochose 20 mš. Š mōdyšč žowčžow deje še we Pōšdamie ša pomozniže hužyšch a buchu ša to 100 mš. šwolone. — Pschichodna gromada dej še w Deščnie wotžaržasch.

„Šbožne šu te šmilne; pscheto woni budu smilnosčž dostasch.“

Perivejšchy hušchy promšcht D. Braun jo na 18. febr. humček, šatym ako jo 82 lēt šary hordowal. Šogo špomināie bužo šchynym, tenž jog šnali a š nim žynisch mēli šu, žognowāie pschīnāščž.

Šnatežhēie.

Nowe šakopowaršte šu nēt huwēšane. Te škasane šu rošpošlane. Dalsche škasāie možo še kuždy zaš na mīto pschipōškasch.

K lažčejščemu šupowanū poščejū rad na zeschōnych knēsow šararow a šchularow űenišchy škad šakopowaršlich, žož lube šasowāte je šebe potom šupisch mogu. Ša pschōšym wo škasāie.

F. Kocha.

Duchne powěsći ja dolno-lužyske serbiske wožady.

Maj.

 Wožadnik pschichada luždy mjazež a ptašchi na zeke lěto 60 př.
 Stasasch jen hebe dejsch pla swojogo kněša sarata abo huzabnika.

1911.

Nalětna Boža tšchafnosć.

Slož: Geh aus, mein Herz, und suche Freud'.

Wen, wen se smysleg staranja
 Do Božeg rědne stwoćenja,
 Ab jaß he wjašelili!
 Lej, kaß hu wšchytne gumnyšcha
 Sse mojom a tež twojog dla
 Tak rědne hupnyšchnili.

Kub jeleny he hobleka
 A rědne struškli pschityka
 Saß hebe gola semja,
 Už šchytka tšchafnosć Sal'mona
 Sse takej puchy nerowna
 A žednog diadema.

We polu t'nebjy snošuju
 Sse šchlobtonašcht a sglóšuju
 Sswoj kjarliž chwalobezny,
 A w lěšu hulojt šajpiwa,
 Už daloko šcho rošlěga
 Žejšč Bogu hyschczi wězy.

Pishes dol he žwali rězyzka,
 Pichiboze šcho hupnyšchěza
 S chłodnymi wolšchytami;
 Na luze pak dla wjašela
 Sse pastyr a jog rědownja
 Pšchemogu se spiwami.

Naj zokow lěta tam a jaß
 A nošy šłodki mjod ja naß
 Do swojog hobndleńta,
 A s grańkami he hobložy
 Se šłodkimi keč winowny
 Na pschutach šnadneg penka.

Gaž na wšchu stwočbu poglědnu,
 Ga šchytne hmyšli he mě sguu
 A šwigaju he t'nebjy;
 Ja spiwam s'neju sešobu
 Tež s'wjašoleju hutšchobu
 Žeč Bogu, zejšč a chwalbu.

Serbiske: F. Nocha.

Božy šlěd.

Božy šobu, luby pschijaschel, zomej hysch a Božy
 šlěd pytašch. Ab w myšlisch he, až Bog nějo hyschczi
 psches twoj dwor a twoje sagony šchel? Mej stojmej
 pschi ploschiku a glědamej do twojeje sagrodki. Wlome he juž
 seleni, a běte a žolte kwětki jo pyščne, až huglěda ako
 tšchafne, nejdrosche taptó. A dlujto něbužo wězej
 trajsch, ga bužošch mož košu wesešch a tšchawu hez.
 Na grědkach šchojžuju šchata selina a jo twojo wjašele.
 Bomy, psched krotkim hyschczi gole, hu s rasom polne
 jeleneg lista a segibaju he spod teju tšchafnosćju jich
 twišchintow. Žo to jo he šchytno wšelo, žož perwej
 niz tam něběšcho ač prosna a pušta semja? Bog jo
 šchel psches twojog gumno a wot něgo běže tšchugi
 žognowanja a ta šchytka tšchafnosć, ako wizišch, jo
 šlěd jogo pschějeńa. Mej stupijomej do gumna. Za
 wosešch abo wosomina he huwa do wěrchu a roščo
 skoro widobne. Gutšchey naju snošuju šchlobtonk swoje
 žetowne kjarliže t'nebjy, aby šchěl gronišch: „Žečuj he
 he tomu kněšu, pscheto won jo smilny a jogo dobrosch
 trajo nišerne.“ Psj. 106, 1. Dalej pschizomej do
 pola. Žytku he žwale kaž selene morjo a hu lebda
 t'pschewizeńu. Wone přatkuju šchi 4. pschopšbu: „Nrašch
 šchedny šlěd daj nam žinška.“ Šotšchomjone jo žyto
 wot dlujkich šmugow modrazkow a zerbwenych mašojškow.
 Ty něšy jich heč a weto tam stóje a kwitu. Posa-
 štańmej a šluchajmej, žo nama přatkuju: „Dej, glě-
 dajšcho na te leluje na polu, woni daniž něželaju,
 daniž něpschedu a weto hu rědnejšche ako šchytka
 tšchafnosć Salomona. Togodla něstaraj he wo twoju
 kapku a wo twojo sgló. Gaž Bog telik struškow tak
 tšchafne hobleka, kenž žinš kwitu a witišche he pošeku
 a wězej tam něšy, welewězej bžo won hoblekasch swoje
 žišchi, kenž po jogo bilže stwočone hu a něšmerntnu
 dušchu maju.“ Mat. 6, 28—30. — Na luze hu-
 štańomej šašej: Tšchawa a štruše, štruše a tšchawa!
 kaž welič nejřědnejšch rub, a psches nen gluškózo
 rězyzka swoje šlobrane žwalči. Mojomu šušedóju he
 šmejo hutšchoba a won groni: „Do budu ale ras žni,
 a šena bužo dodošča!“ Wizišch Božy šlěd? A žo
 ga šchi přatkuju? Žinška selena, rošojta ta tšchawa,
 witišche šprete šeno; žinška tšchafne, rědne štruški,

witſche ſucha ſłoma. Źłowiek, twoja pſchirumnoſcź.
A togodla żejo to piſmo: „Źłowiek jo we ſwojom
żyweńu kaź tſchawa, won twiſcho kaź ſtruſt na polu;
ale gdyż (ſuchy, palezy) wētſch po nej dujo, ga wona
tam nemoſtańo a jeje mēſto ſe wēzej nepoſnajo.
Wētſch hychczi, kať naſche golzy ſpivali ſu, ako do
wojny žēchu:

„Zora bēch na gjardem fońu,
Zinſka ſmiersch doſtanu ſ brońu,
Witſche južo do rowa!“

Pſchi chłodnej rēzyze dalej duzy, pſchizomej t wiſatym
wērbam, kenž gakuſe we woże mazachu, rowno aby
tſchēli tym chwatajznm žwałkam bożeńe ſawdaſch a
jim groniſch: gaž domoj pſchizōſcho, ga groniſcho ſchym
lubym a ſnatym wele dobrego wot naſ. Chto nēby
ſe pſchi tom myſlił na te popajzone žyži we Baby-
loniſkej, kenž žalujuze pſchi tych rēkach ſedachu a
tužyze dla žaloſczi: „Pſchi tych rēkach Babelſkich
ſeježchmy a płačachmy, naſche harſy poiwēſychmy na
te wērbu, kenž tam ſu, gdyż ſe na Zion myſłachmy.“
Pſ. 126, 1. 2. — Toſch hupytachmej na drugem
boze rēzyzi ſa rokitom maruſchku ſeježy, kenž tam
guſy paſeſcho a pſchipodla rēdnj, nabožny głoſ ſnoſo-
waſcho. Mej poſtaſtachmej a ſłuchachmej kradu, a
dokulž wētſch rowno t nama ſtojaſcho, ga roſniejochmej
ſchynno, mimo aź wona naju wižeſcho. Wona pať
ſpivaſcho pſchiduzny kjarliž:

„Pſchiruzyji twoju drogu
A ſchynne ſtaroczi
Nejhuſchem lubem Bogu
A jogo luboczi;
Kenž gwēſdam drogi dajo,
Puſch wētſcham pokažo,
Mejlepej teź huſnajo,
Zo tebe třebne jo.

Pſchi ſiom nej brachowanie
Na žednych brēdnocziach,
Zog ſtatť jo žognowanie
A ſwētko w ſchamnoſcziach.
Nicht ſiamžo napſchēſchimo
Zog myſlam ſadorach;
Zož Bog ſchi huſtawijo,
Wžo dēre hučadaſch.

Jan hychczi mału chylu
Zo ſtobu pozakaſch,
Mēžli jog ſwēt u wolu
Wžo tebe pokaſach.
A gaby ſe ſchi ſdało,
Ab won ſchi ſahydnul,
Zo ſchynno ſe juž ſtało,
Eſy ſwērnj woſtanul.“

At ſledny ſuť huſnē, ſahuphta naju a ſazeńeni ſe a
tſchēſcho nahubēgi. Ja pať ju poſnach a pſchivolach
jej: „Diſta ſakuliz, ty ſy rēdne ſepiwala, Bog daj,
aby ſchynne žowcza ſe ſchi rownali. Chtož tať ſe
ſam ſe ſwojim Bogom roſgranaſch možo a jogo
ſłowo we hutſchobe noſy, nēžo ſe niſula ſgubiſch.
Wostań ſ Bogom!“ Wona ſe pſchistońne pokloni a wote-
groni: „Božeńe, hujo!“ — „ſakuliz jo, ty groniſch?“
tať moj ſuſed naju dalſche roſgrono ſachopi, „potom dēre
jo ſyrotu, dokulž wēm, aź ſakulinej juž 6 lēt nabogei
ſtej?“ — „Pſchawē maſch, pſchijaſchel, ale zogodla
pſchachach?“ — „To žowczo ſe mē ſpodoba a zu
ja, gdyž domoj pſchidu, ſ mojeju žomu dla nejje poiwedaſch;
pſcheto ty wētſch, aź žiſchi ſamamej.“ — „To žyn,
luby ſuſed, pſcheto gdyž jadnu ſchi pſchiraziſch mogu,
ga tu mogu. Žyſta a nēſmaſana Boža ſlužba jo ta,
hudowy a ſyrotu we jich tužyzy domapytach.“ ſak.
1, 27. — „No, dēre, ale tuchylu ſmej po naju droſe
tu goli pſchichleji. Zo ſe myſliſch, zomej ſe ſaſ
roſchitſch abo kuſ do nejje hoglēdaſch? ja mam tu golu
tať rad. Pod jeje ſchichymi, huſokimi bomami ſe
mē ſda, aby we wēlikem domē był, a ſchake mē tam
napomina na Boga a jogo luboſcź a ſmilnoſcź, —
na Božy ſlēd.“ — „Rad, rad, a gaž zoſch, ga zu
ſchi teke t tej huſokej goře dowjaſcź, at nēdaloko w
goli jo.“ A tať žēchmej dalej.

We tych wēraſchach ſgloſowachu te ptaſchi jich
wjaſole ſuti. Kufawa wołaſcho ſnaſdala ſwojo zele
jadnake krotke ſpivane: „Kufuk, kufuk!“ a ſ tym ſe
wēliža, zož jan ſe wižeſch dajo, rowno kaź młogi ſe
wēliža a bachta pſched drugimi, rownož hutſchoba
a głowa proſnej ſtej. Dalej rubaſcho žiſchel ſebe žēru
do proſnego bomu, aby ſebe tam nuſchi ſchpizku
hutwaril ſa ſwoje młode. Žagožina wiſaſcho polna
kwētaſchto a bužo ſa ſdaſchim dobru ſaſlužbu daſch.
Dubu a brāſe krydomachu nowy liſt. To huglēdaſcho
kaź ſwētki ſ lebinami huphſchōna zerkwja, a ten pſatkať
we nej jo Bog ſam, a ſ kuždego kōpenka a ſ kuždego
ſamuiſchta ſni jogo ſłowo nam do huſchowu: „Chwal
togo ſnēſa, moja duſcha a nēſabyn, zož won ſchi
dobrego žynil jo.“ Pſ. 103, 2. Ab o dalej: „Diſchi
maju jamy a ptaſchi ſpod nēbjom maju gnēſda,
ale tog žłowēka ſyn ſama, zož ſwoju głowu položyſch
mogał.“ Ab o teź: „ſnēžo, kať ſu twoje ſtatki tať
wēlika a jo jich tať wele, ty ſy je ſchynne mudře
ſeſtajał, a ta ſema jo polna twojich dobytow.“ Pſ.
104, 24.

Mej doſtačmej goru a wotpožywnuchmej chylku,
potom dojžechmej teź na ſu. Možoſchli to doma teke
žyniſch, luby pſchijaſchel, ga nēſkomuž to. Naſch
Wimožnik jo teke zeſto a rad na gory ſchel. Pomyſliji
ſe na tu goru, zož wot togo ſpytowanlika ſpytowany

bu, na goru Thabor, zož Bog jogo pschestschafni, na tu goru, zož 5000 duschow s peshimi potschytami nasheschi, na wolejomu goru, psches kotaruž ako kral ponizne na wošoku do Jerusalema schegnescho a we gumie Gethsemanej se modlascho a tež wo twoju duschu wojowascho a nasledu wot tam do nebjia stupi, na goru Golgatha, zož gorėj swoju tšchizu sa tebe nashescho a tam na tšchizy s jogo drogeju tšchwju twoje grěchy saplaschi, na tu goru we Galilejskej, zož se 500 huknikam sjawi, na tu goru tych šedym sbožnosczow, zož swojo dlujke pstatkowane zarzascho. Mat. 5—7. Na gore sy blisko pschi twojom nebjaschem domu. — Mej wizechmej teke nashu řednu wjaš dolojze pschestretu kaž řednu bildu a křeza neje nash dom. Dym pokazowascho na bliski hobeđ. Raju pschehořzowane bešcho naju glodneju hugotowalo a tať stupachmej malšne doloj a domoj, ten dar Božy hužywaw.

Mej šmej Božy šlěđ pytalej a jen namakalej doma, na polu, w goli, řchuderfano, a lutne řognowane bežy s jrzo stopow sa šchelo a duschu. Sa zu waš pschafschich, kaž Jěsus ras šwoje hukniki pschafschafschich: „Scžo wy ředne brach mēli?“ a ja waš šlyšchym wotgronežyč: „Ně, řněžo, nikula ředen.“

Se starvch zařow.

Pšched 100 lětami bešcho David Glomanus řchulať we Břawosu, posdžej řchulať w Popojzach (Choschebuschem kraju). Won hulizuju wot šwojogo řyweňa šam we řtarvch kniglač:

Doma bešchu woni 8 golzow. Jogo mlodšchj bratřch Daniel bešcho wojak. We tych bitwach pla Šeny, Danziga a Friedlanda wojowascho won šobu. Po wojne pschize jogo kompanija do Břina. Nět bešchtej tej bratřcha David a Daniel zesto gromaze; dejaschtej pať sašej rostyl hysch. Ako 1809 Napoleon pscheshchowo Awštriskeje wojowascho, dejachu Saksje jomu pomogasch. Tať huporachu se tať Břanřske wojaki a s nimi nash Daniel. Pla Wagrama Saksje tšchusche wojowachu; Daniel bu tam hyschť a došta řešne suame. Won schegnuchu dalej až do Hungorškeje.

David hužyšcho we tom zařu dalej Břawoske řišchi. Šslěđny list wot šwojogo bratřcha došta po bitwe pla Wagrama. Wele tyžeňow posdžej pschize sašej ras do Břina ř karateju. Farat jomu hulizowascho, až Břanř e wojaki se sašej domoj rošche. Sa tyžeň budu w Břinu. Běrgate, buća a řchulřte řišchi s Břina a s tych hokolnych wšow deje jim napscheshchowo hysch. Glomanus pať deje šebe špiw humyřliřch a ten špiw deje pon řchytne te řchulřte řišchi špiwasch, gaž te wojaki pschidu. Na wěřty řeň řežechu Břawoske

řchulřte řišchi s jich řchulaťom do Břina. Břanřski kantor bešcho řchotel, a tať dejascho Glomanus řachopiřch špiwasch. Wojaki pschidu, Glomanus řachopi špiwasch. Ako we šwojom špiwe ř tym šlowam pschize: „Buž mē witany, bratřch!“ pschizo jomu na ras do myřli: „Bužo tať moj bratřch sašej domoj pschisřch? Sa jogo nebdu wězej wizeřch.“ Ako huspiwali šu, řeřcho won jogo pytat. Nřiži namžascho jogo namakasch. Husřka pschafsch. Ten jomu groni, až leutnant Glomanus we Awštriskej welgin řhory lažy. Šchuzi wizeřcho David wjašole luže. Bešchu te wojaki ga sašej domoj pschisřchli. Won da se tužne na drogu domoj. Wořnym tyžeňow posdžej došta list. Jogo bratřch bešcho we zusej šemi humřel a bu tať tam řakopany. J.

So zořch byřch?

Grěda šeleša plaschi neřowana 20 mř., řu řoneřym řopytam pschekowana plaschi 50 mř., ř řchjwalnizam 2000 mř., ř nožowym knyscham 16000 mř. a ř šeram ja řapsowe řegeriki 1000000 mř. — So deř ř tebe se řagotowasch? řiwasch se dla togo, až zeseřeřschy ras do hogňa tužnje pschizořch a pať saš na nakowe neřluti bity hordujosřch? Ty se marřchcřišch a neřmyřliřch se, zo Jěsus ř tebe řschafšnego hužyriřch zo. Abo řchřel lubej ako řuř stareg šeleša niži we nugle se řšahřch a šbrojřch? Ty se togo hogňa tužnje bořch; ale deť tebe, gaž Jěsus weto šwojo wotglěđane nad tobu sjawijo, kaž piřane stoj pla řesajascha 43, 4: „Gaž ty tať godny řy psched mojima wozyma, deřch ty teke řschafšny byřch; pscheto ja mam řchi lubo.“

Řředlo a řěta.

Drogowat možo lažko řředlo řežyřki pschestupisřch; ale gdyž pschi nej dalej řo, se myřšlezny, až bužo husřeřšcha, ga se jano hobschuzijo, dořulž zelo řchřřcha buwa. — Tať jo tež ř twojim hobschšenim ř lepřchemu řyweňu. Řužde wotleťane pschinařo nowu hobuřu, hutschoba buwa zelo řakosczonřcha a Boža gnada se řda, aby minula se zelo dalej. — Ředne nebužo grěch řlabřchj a twoja pokuta lažeřšcha ako we neťeřřchem hofognuschu, a rownož hyschcři 50 lět zakať. řa mož šlego zelo pschibera, ředne neřwotebera. Wotleťane řchi pschinařo dwě řchřoze: řakosčeňe twojeje huřchoby a miňeňe togo šwětego ducha, a tať wěřtořč dejala pla tebe šbužiřch hubojane a džane. — Gaž ta pomoz-pytajuza duřcha pschi tym řředlu Božeje pomozny mimo řo, ga nebužo witsche tu řěku pschestupisřch mož, a we krotkem bužo ta řchřroka řchuga řchřřno šobu ternuřch. řogodla se neřkomuž, och ty, řeňž humořony byřch zořch!

Serbska meja.

(Majowy bom.)

Selena ta meja,
Jasna serbska reja
Kwa k rědnem wjašelu.
Nět gotuj še, ty rědne žowcžo,
Gotuj še na reju
S golzými na bkońcu.
Dešćićit bužo chropišć,
Grěšć to škynžo chopišć;
Nan paš barzy, wotraža;
Mašćerka, ta stara,
Ta jo pokna šwara
Peńešćkow, tych šwětkych, dla.
Mite űebjo łube šuńejo še,
A golzyt wěžo žowcžo lubošne.
Hokol' rědnej' meje
Sejgrawaju reje,
Šwěrccha banty, rubišćcža.
Meja rubišćcžata chyla še.
Nět spěchuj, spěchuj, spěchny golzyt, še!
Sa tym wěrchom lap!
Wona lešć! lap
Sa wěrchom selenym!
Golzyt, ten še namera,
Meja jomu pschpada;
Nět bžo žowcžo jog na reji kralowka.
Do hjarzmy duze,
Tu meju w ruze,
Ten golzyt juška na kšnych raněćach.
Ticho ge: zy graju
We wjašk' m raju
Šim šćuzli rědne psches polo.
Sajuskajšćo!
Pošćokajšćo!
Wjaškelscho še rědnej' młodošći,
Wěrscho dary lubošći
S ruki marušćow,
Něžli šuńgi najdu,
Wizćow rože šajdu;
Roža űewinošći
Žedńe űesajžo.

Města a wszy.

Janušćojze (u.: Jänischwalde). Wěste nej, wot zogo šwojo mě maju, nejšćejej wot Janušćojz, kenž ako předne hobydlaće še tam hušćednuli běchu; druge šu še potom pla Janušćojz pschitwarili, a tak běchu

Janušćojze, posdzej Janušćojze, nastali. — Pschi Janušćojzach lažy hutwateńe a pońenijo še Šipanojze, kenž tež k Janušćojzam šluščaju. Šwojo mě maju wot Šipanojz, kenž še ako předne tam hutwarili běchu. — Rowno tak šu nastali te wšowe měńa: Ottiojze wot Ottiojz, Šibanojze wot Šibanojz atd.

Most (u.: Heinersbrück). Powěda še, až nimski kral Heinrich I., ako pschize, Šerby poddejšćpit (929), tudy most psches rěku natwarisć da, aby jogo wojnstwo mimo šadory pschesćegnušć mogło. Most bu pašony, aby winiki jen šaš űeskońzowali. Wacha mějašćo tam šwojo twateńe. Pozakšu pschitwarichu še tam wězej luži, a žinž jo Most rědna a bogata wjaš.

Barbut (u.: Bärenbrück), űedaloko Šizna, jo deće, kaž to nimške mě groni, wot Bramboršćego markgroby, Albrehta togo medwěža, (u.: Albrecht der Bär) šakozona wjaš, kenž tudy tež most psches Matxu űiži 1147 natwarisć da; togodla to nimške mě Bärenbrück a š togo jo pozakšu to šerbske mě „Barbut“ nastalo.

Radowise (u.: Radewiese) maju rědne mě a mam ja ša to, až jo kradu šerbske; wono jo, kaž „Dowisa“ žowcžowe mě a jo tak wěle ako ta wjašola; pscheto „radošć“ jo wjašele. „Wjaškelscho še we tom Rněšu kuždy zaš!“

Schafe powěšći.

Šizniška zerkwja jo šašej 1500 mł. na pomozhy dostała, we žetem nět 5500 mł., tak až tšći bertyle togo dluga š tatim hoptašćone šu. Dla šbydku dluga űebužo weto še zerkwiny dank pohušćyšć, dokulž še š daniu pošćašćka wot- płašćisć dej. — Tež wjaža šmilnych šotšćow dostańo 120 mł. k lětu na pomozhy.

— Štworit 4. maja bu Šizniška wjaža šmilnych šotšćow hušćwěšćona. Šešćli běchu še k tomu to pschěd- šedšćtwo žerisžyńeje pomozhy Šošćebusćeg kraja, kuńi land- rotowa a kn. landrot v. Wackerbarth, kn. šarać Kruschwiza š Werbna, kn. promšćt Ruhnert š měšća, kn. hušćy šarać Šomann Šizniški, wěle žćonkow drugich pschědšćedšćtwwow a pschigłědari. Šchytno běšćo kšćašćie hupyšćńone. Grona žaržachu kn. promšćt Ruhnert, kn. hušćy šarać Šomann, kn. šarać Kruschwiza a měšćownik kn. Martin. Dary šmil- nosći šu bogasće běžali. Dalsće dary šběra kn. hušćy šarać Šomann w Šiznu.

— Štworit po wjaškach šwěšćašćo kn. šarać Chriske Šizniški w Barlitu šwoju šwajžbu. 5. maja šastupi šašej šwoju šlužbu. We tom zašu běšćo hušćći nowu šlužbu pschikrydnul a šulski šchpěćar tych šulow w Turěju, Šschinze, Turnowe, Dřenowe, űšu a Nowešy hordowal. My žyžymy jomu k tomu a k jogo młodemu manželstwu wěle gluti, a luba kněni šaraćka byž nam hutšćobńe witana!

Šastupny redaktor a nakładar šćular Š. Roča w Turěju. — Šchisććal A. Łapšćich we Worežach.

Duchne poweŝeŝi ŝa dolno-luŝniŝke ŝerbŝke woŝady.

Junij.

Woŝadnik piŝchada luŝdu mjakeŝ a piŝchi na zeŝe lęto 60 pi. Skafajŝ jen ŝebe deŝŝ pla ŝwojogo knęŝa ŝaraŝa abo huŝabnika.

1911.

Dobre ŝłowa.

Naŝcho ŝiŝchetŝtwo roŝŝchafnijo luboŝna węra; ta węra na Boŝe janŝele, wot kotarychŝ nam naŝcha moterka hulizowala jo. S gluznyma woŝyŝma wiŝechmy je piŝeŝ tu ŝemju hŝiŝ. ŝoŝ jich nogi poŝtupiŝu, wotworiju luboŝne kwętki ŝwoje ŝwętkę woŝy. ŝoŝ jich palŝ na te ŝurja ŝaklapjo, ŝchęgno męr ato ŝiwna woŝ piŝeŝ ten dom. ŝoŝ woni k poŝtoli ŝtupiŝu, hoblaŝgoŝiju ŝłodke zowaŝa togo ŝpijuŝego. ŝoŝ jich ŝchidła togo plakuzego potuŝnu, piŝeŝtanu te kŝy ŝe roniŝch ŝpod tym ŝhŝŝŝkom ŝebjaŝeje glufi.

My ŝmy poŝtariŝche hordowali. My ŝmy je ŝiŝchęzego zowaŝa wotŝuŝcheli. Piŝchęd nami laŝy polo, na kotaremŝ iwele woŝeta roŝeŝo. My ŝomy piŝeŝ ten ŝwętkę tyŝch ŝłowękom, kotarychŝ hobliŝa ropate ŝu hordowali piŝeŝ gręch, ŝtaroŝeŝ a ŝchimdu. ŝo ŝu te janŝele naŝchogo ŝiŝchetŝtwo? Chude ŝyweŝe, we kotaremŝ ŝedne janŝele węzej ŝedajo. Sŝu woni raŝ ten kŝt wot ŝwojich nogow wotŝchęŝli, padno ten ŝwętkę do ŝhamneje noŝy. Ale ja ŝchi gronim, te janŝele du weto hŝŝchęŝer piŝeŝ ten ŝwętkę. Woni ŝtoŝachu juŝor młogi raŝ piŝchęd twojimi ŝurami. Sŝy je nuŝŝch puŝchęŝil, ga ŝnęŝcho ŝłodki ŝuŝ piŝeŝ twoj dom ako te prędne godowne ŝpiwaŝa twojich ŝiŝchi. Woni ŝchęchju juŝo młogi raŝ ŝchi ŝobu weŝeŝch na ŝwoju drogu. Sŝy ŝa nimi ŝchę, ga bęŝcho twoja droga drogowaŝe na ŝebjaŝkich paŝtwach. Te janŝele, kęŝ piŝeŝ ten ŝwętkę du, to ŝu te dobre ŝłowa. To ŝu ŝiwnę moŝy, kęŝ kwętki ŝ puŝteje role wolaŝu a nalętne wętkęŝki piŝeŝ ŝymŝke pola ŝaŝu, aŝ ten lod ŝe ŝlamjo a nowe ŝyweŝe ŝ humarkeje ŝemje ŝtawa.

Dobre ŝłowa — rętkę węŝ we ŝwętkę. Tak iwele rętkęŝej, węzej ato wot niŝ ŝe poŝweda. Dobre ŝłowo namaŝajo dobre męŝto, groni ŝe. Huŝęluŝ dobre ŝłowa, potom ŝoŝch dobru drogu, piŝchiraŝuju te mudre. Chtoŝ ŝ dobrymi ŝłowami loj, ŝepŝchizjo proŝny domoj.

Męniŝch, ja ŝchęł te dobre ŝłowa ŝemŝeje mudroŝeŝi ŝchi piŝchichwalisŝch? Nę, a hŝŝchęŝer raŝ nę! Sŝłęŝy tyŝch ŝłowow wiŝim to hobliŝo ŝchybałoŝeŝi, kęŝ jano na hobŝchudu ŝe mŝŝli, a to hobliŝo piŝchilagoŝeŝa, kęŝ mno hoboŝimejo a hupoŝchajo a — naŝłędku

piŝcheraŝijo. S takimi ŝłowami jo Terobeam we iŝraełŝkem ludu ŝchtyriŝ: „Boŝeŝo ku mno, ja zu wam ten labt laŝki huŝyniŝch, kotaryŝ ten ŝyn Salomona wam na ŝchju poloŝyjo,” a potom jo jen mjadt k piŝchibogoŝŝej ŝkŝŝbe, we kotareŝi ŝginuł jo. S takimi ŝłowami hoblaŝgoŝiju ŝinŝa tak iwele naŝch lud, ŝlubiju jomu liŝhoŝeŝ a bogatŝtwo, a kęŝ ŝa nimi ŝkŝchaju, ŝgubiju węru. ŝpokojnoŝeŝ, gluznoŝeŝ. Dobre ŝłowa, zeŝto doŝeŝ ten ŝwętkę hobaleŝz, kotaryŝ ten ŝartoŝŝki duch ŝebe hobŝŝynijo. Dobre ŝłowa, tak zeŝto ta węŝ tyŝch lđgarow, kęŝ ŝ kiŝalego ŝłodke huŝyniju. Bog ŝwarnuj naŝ piŝchęd tymi dobrymi ŝłowami tyŝch ŝaŝchnyŝch proŝetow, kęŝ ŝiarliŝe męra ŝpiwachu, ato Bog ŝ ŝchutym piŝchutom ten lud biŝaŝcho.

Dobre ŝłowa — rętkę węŝ. Rętkę ako to ŝrędko, ŝ kotaregoŝ bęŝe. Dobre ŝłowa ŝu te ŝłowa luboŝeŝi, kęŝ to ŝwojo ŝępyta. Woni piŝchidu ŝ jadneje huŝŝchoby, kęŝ ŝama ŝe ŝabydno. Woni ŝęŝu ŝedno dkuŝke prętkowaŝe. A to hobliŝo togo, kotaryŝ je groni, ŝejo ŝłodke ako mjod, ale ŝ jogo wozowu ŝe ŝwętkę ŝwętkę, kęŝ ŝ tutego ŝwęta ŝejo. We ŝchapaŝni laŝaŝcho ten ŝtary Męrtyn. Sŝurowy ŝłowętkę; ŝedne ŝejo namŝchy byl. Gdŝyŝ we ŝiarŝnie ŝeŝeŝcho, ŝtanuchu ŝchŝkne wot bliŝa, gaŝ wot biblije ŝachopiŝcho, tak ŝępleŝne a ŝurowe bęchju jogo ŝłowa. Won ŝeŝeŝcho ŝam a nętkę — laŝaŝcho ŝam, na ŝiteriŝch chory. Ten ŝaraŝ ŝeŝcho k ŝomu. „Tomu jano poŝwedaŝŝcho piŝchawe do wędobnoŝeŝi,” gronaŝcho ten ŝuŝed. „Nałoŝeŝo waŝch ŝaŝ lepej,” gronaŝcho ta ŝuŝedka. „Piŝchi tom jo ŝchŝkno podermo. Deŝeto jo gronił: „Ten ŝaraŝ ŝedej piŝchisŝch; ŝom bęŝ ŝaraŝa ŝe ŝywil, mogu bęŝ ŝaraŝa humreŝch.“ Ato ten ŝaraŝ do ŝuri ŝtupiŝcho, laŝaŝcho Męrtyn ŝ hobliŝom ku ŝeŝeŝe. Won ŝe naporowaŝcho, aby ŝpał. Ten ŝaraŝ ŝeŝcho k jogo poŝtoli. „Bogi ŝłowętkę,” gronaŝcho won ŝchajju. „Męŝcho iwele bolow?” ŝiwny ŝe Męrtyn hobroŝchisŝcho. „Lazny ŝom; ŝginuŝch mę daju ato pŝoju.“ Ten ŝaraŝ wiŝeŝcho tu ŝadławu poŝtolu, tu ŝereŝchnu ŝchpu. Won ŝe chŝlaŝcho k tomu choremu, poŝwignu jogo a porowna ten ŝagłowętkę, potom weŝeŝcho na hokne ten kruzł a holowaŝcho ŝe ŝtudne wodu. „Męrtyn, moja ŝona deŝ wam malinowu wozŝŝku piŝchŝnaŝeŝ, a moja ŝoŝŝcha,

kotaraž chorým služby a rovnou k nam jo hoglebata, dej wam postolu posławš a ščypu hutešchysch.“ „Diof niz mješch,“ barzawšcho Měrtyn. „Mušym glih humrěsch. Dajšcho mě pokoj!“ „To wěrim teke, až dkujfo wězej žywe něbužošcho. Dejali pať humrěsch, ga kšchěl wam pomoz, aby lažto humrěli,“ běšcho to mērne wotgrono. „Sporujscho wasch zaš; ja še nēdaju hobroschisich.“ „Ja noť wasť semšchym hobroschisich; ja zu wam pomoz. Wy ga sczo wot šchynnych špuščzōne.“ Tošch poglědnū Měrtyn na togo farata. „Pomoz? mě? dla zogo?“ „Dokulaž bogi chorj sczo, a ja te chore lubo mam.“ Sašej še hobroschisich Měrtyn ku scžēne: „To nēwěrim, to nēwěrim; taku luboščz nēdajo we šwěšche! Gaby taku luboščz daťo, ja by hynakšchj hordowať ako šom!“ Ale š jogo głoša běšcho k šlyščhānu, až nēzo we nom še šlamascho: to běšcho jogo žiwj troz. A až nēzo we nom roščzěšcho, kšchajžu, pomakem, kaž nalēto še wiži, gdnž we gumāne ta semja še šwiga a ta głowka šnēgulki še hušwāno — to běšcho to nažeňe jadneje luboščzi, kenž ten šwět humožo. A ten šarat jo sašej pšchisichel. Won šam wot šchynnych luži we šby namakascho drogu k hutschobe togo Měrtyna — š jadnym dobrym šłowom. Take dobre šlowo we tych šchpach, we kotarychž ta kšchiwda doma jo, tam muše te duchy staroščzi a hobščhžknoščzi še minusch. Take dobre šlowo we tych hutschobach, kotarež ta žaloščz jo šryla, a kaž špod mozneju wožizku šamknu še pomakem te rany. Take dobre šlowa šu janzele š nēbjasčego domu. Te še nēroschje prošne k tomu Woščzōju, kenž je posłal jo, kaž pišane stoj: Mojo šlowo nēdej še sašej prošne ku mīno roščhisch. (Jes. 55, 11.)

Dobre šlowa, čtož te gronišch zo, mušy jedno rošmesch, šwoju šamšku puchotu šlamasch. Dla togo šu dobre šlowa tak rēko ako pokorne žłoweki, kenž šami še pšchewinuli šu. Š malšnyimi šłowami wotklamjo ta puchota žestto ten most, kenž wot jadnogo domu ku drugemu wēžo. Ale zo wostaňo ta moz dobrych šłowow, kenž we gnivou a gramowaňu sašej namakaju tu drogu wot hutschoby k hutschobe? „Daj jomu jadnošamšte dobre šlowo,“ grōňascho Malchinowa k šwojomu mužōju, kenž se šwojim šchwogrom dla derbstwa še šwažil jo. „Won žěšcho zora pla naš žēla a glēdašcho do hofna, lež ta Šowista, kotarejž jo kmoťch byl, jomu wot Boga nēgronila. Šomu jo tak luto, až šwažonej štej.“ „Dla zogo ga ku mīno nēpšchizjo? Won ma tak daloko ku mīno ako ja k nomu. A mě jo teke luto, až wēzej k mojej šotšchi nēpšchizom, kenž mě pšchezej ta nēlubšcha jo byla. Ja šchi gronim, gdnž witsche na šjarchob našōny hordujom, zu lubej, až moja žēla šwojžba mīno nēpšchewožišo, nēžli až ja ako přēdnj tu rukū hufšreju.“ Jano jedno-

šamšte dobre šlowo — kať šchēžto to jadnomu pšchizjo! We tom šwěšche štoje tomšyntj žłowekow k hobyňa boťoma wotkoni a hufšreju šebe tu rukū napscheshimo. Na malo še dotušnu te palze, jano jadnošamšte dobre šlowo brachujō. Ale woni štoje lubej we kšchiwže, požedaňu a kšchach, nēžli to jedno šlowo hugroniju. „Dobre šlowa — to jo nēzo ša šlabe luže. Luže, kenž ša nēzo še maju, je nēhugroniju!“ We wěrnosčzi? Trozowaňe a mēlžawaňe jo ryščhāřski štat? Dch, južor pla tych žiščow še namakajo take ryščhāřstwo. Nē, tu twardu, šku hutschobu pšchewinusch, to jo ryščhāřski štat. Dobre šlowo we pšchawem zašu, to šwěžo te roščžēlone hutschoby sašej na pšchezej. Šadno dobre šlowo, še šwērneje hutschoby grōňone, to jo šwětly Božj janžel, kenž mēr na šemju našo a še nēroschi š prošnyma rukoma k tomu Woščzōju togo mēra.

„Ale ja šom dobre šlowo groniť. Ten gniv jo jo wotpokasal. Pšchizōsch nēt ku mīno a pšchobšchj wo mēr? Tak jo moj napscheshimnik mě pšchowoľal a te žura pšchede mnu šazynil. To šlowo jo še sašej prošne ku mīno roščhilo.“ Jo, taku šjaržbu šnajom. Ale ja mēnim, kenž tak škaržy, nēwiži wotšche. Wy mušymy šwětkej wožy mješch, zomyli Bože žiwj wižesch. Nējo wone dobre šlowo weto nēzo hugbaťo? We tom, kenž jo groniť jo, jo welite hugbaťo. Nējo ten wotšchj głoš honimel, kenž woľascho: „Ty šy wina na tej šwaže?“ Nējo ten gniv še minul, kenž žēň a nož jano na to še myšľascho: „Šaku šchodu mogal jomu žynišch?“ Nēnapolnijo mēšto togo šchiche žalowaňe twoju hutschobu: „Dla zogo jo won tak twardy?“ A to požodaňe: „Ga bužo šchytno sašej deťe?“ A młogi ras ta pšchobšba: „Bog, huzhū ty jogo hutschobu mēku!“ A nēzujōsch nēzo wot teje žiwneje kšchāšnosčzi togo šlowa Šeluka: „Pšchobščžo ša tych, kenž wam kšchiwdu žyňe?“ Dobre šlowa, we wěrnosčzi dobre šlowa, grōňone š dobreje hutschoby, woni šu nēbjasčte janzele, kenž šchi ša ruze pšchimeju a gorēj našū na tu goru Božego roščhāšnēňe. Pšchobš, až dobre šlowa do twojogo žyweňe pšchidu, pošole wot togo Woščzā togo dobrego a dopolňonego! Woni budu še sašej roščhisch, niz prošne; ale š rukoma polno žognowaňa. Pšcheto „mojo šlowo nēdej še sašej prošne ku mīno roščhisch“, groni ten šnēs.

Š nowych šafopowāřsich.

Nr. 21.

Głoš: Wie še šo šant ruh.

We šchichem roive

Špišch ty we mēte,

Selena kšchawa

Šchi pšchilšchysch bužo nēt.

Rak jo tak jěšno
Bog schi wotwolal
S nashčeje hrěži
Do twojog domu.

Och, my plazomy
Tej lubosczi kšy
Na twojom rowe,
Kenž nět schi pschikšchyma.
Ty mloda roža,
Dejšch stlasch how nět
A kur hordowasch,
Kenž wězej nětwišcho.

Ty pak še žywisch
W nětjastich gumnach;
Lubošnie graju
Nět s tobu janžele.
Sakej směsanu
S tymi twojimi,
Chojžisch ty nět
Rošwjaškelony.

Riz we dšymokem
A schammem rowe
Schi nashcha luboscž
Pyta, roššchafšnony,
Ně, tam we nětju
My schi wizimy,
Žož bžomy še ras
S wjašelim huwitasch.

Ga spij we mēte,
Kenž šy wot semel!
Tak ras smějomy
Pšchi tebe wotpoznynt.
My nět s šwēnkami
Tvoj row pschunimy.
Božeme, bratschik (šotšcha).
Ga spij we mēte!

Nowe šakopowarške.

Předku stojezy škarliž jo s Nowych šakopowarškich
wšety. Won jo južo wělgi šary a hejgen tak kšchafšny
škarliž a weto nētjo niži schišchčžany k namakanu. Takich
rědnych škarližow maju „Nowe šakopowarške“ jich wēle,
kenž šerbške howazej niži nēnamakajošch. Te škarliže
šu te pschiduže:

Nět, gole, běž!
Nět spij we chłodnem rowe.
We rowe jo mēr!
Lej, šwēt, ja dejm schi spusšchčžisch.
Žišcho, rjšišcho nět moj row.
Blizej, Bog, ku tebel
Dobru noz! dobru noz!

Ja šom juž tudy.
Rak šezicha spiju šchytne te šbožne.
Kenž how na semi bēže.
Lej, na drogu, ten šlědny ras.
Lej, nět jo doščž!
Pšchiruzyi twoju drogu.
Šbožne šu, kimž nětjo wita.
Štanusch bužošch, gorějštanusch šaš.
To lubeg Boga wola jo.
Wěšta pla šesom šrista.
Rak glušchne šaš te šwony du.

Pšchiwesete šu do šakopowarškich tež pschiduže škar-
liže, at hjšchčži pērweej nutšchi byli nētju:

Šsom goščž how šchuderšano.
Gaž ja ras budu hušnusš.
Ja zu hjšch.
Šesus, moja najeja.
Šerušalem, ty mēsto hušpote.
Šcho, žož Bog žyni, deče jo.
Žo dostašo dušcha ten hōbstawny dom?

Te druge škarliže šu se šarych šakopowarškich a
tež se špwarškich te lēpšche šhuberane, pschepōčžone a
ša šmušchfami a reimom šestajane hordowali. Te, at
we hužbe na dwoju bēchu, abo kenž žednogo gōšča
nēmējachu, hordowachu huchjšchone, dokulž jano po-
prošnem knigly pschetlufte a drogo gotowachu. Šchytne
škarliže nagromadu šu rědne do rěda šestajane, 1. žěl
ša žišchi, 2. ša mložinu, 3. ša žēione, 4. ša
štare luže, 5. pšchi napschisškej šmeršchi a
6. pšchi šchafich šakopowanach. Nagromadu hōb-
pschimeju 74 škarližow a ato pschidant šchake šerbške
podštwiki na kšchize, kotarež wōšebne w Turēju, Tur-
nowe, Drenowe a Noweššy šebe gotowasch dali šu.
S takim šu Nowe šakopowarške hōbšchante knigly, ato
nashche lube Šserby je raži maju, dokulž jano žyšto
šakopowarške škarliže hōbšchimeju. Tež wēšane šu
rědne žarne, maju na kuždem boze rědnu kšchomku a
na přednem hjšchčži kšchizu šašchšchčžanu, až možošch
še rad dasch s nimi wizešch. Weto plashche jano tu
drobenžku wot 1,30 ml.

Tak jo šchej nusy dla šakopowarškich wotpomōžone.
Nicht nētšeba še s tymi šarymi kšchymy wēzej noššisch
abo tež prošny na šakopowanē hjšch. Štara šerbška
chwalba ga jo, až Šserby špwane wělgi lubuju a
hjšchčži lubej raži šami špawaju. A mono jo rědny
nalog, až žēište a žowki, wotergi teke šchulšte žišchi,
pšchi šakopowanu šobu špawaju. We mēštach jo taki
nalog južo šajšchel, a tež najšach chapja tam a how
šachadašch, jano až hjšchčži šchulat šam pšchi šako-
powanu špwa. To še mē nēšpodoba. Rak rědne
jo, gaž na mšchy žela wōšada te šwēte škarliže šglo-

bujo, gaž žovki we wjatschowne zaſu zysče a pſchi-
tojne te ſpotne a wjatschowne tjarliže we jſy ſpiwaju.
Kaſ hopaki by ſe wam ſdało, gabu jano jaden na
mſchy ſpiwał abo na jſy jano jaden žovka wjatschy
ſnožowała! Togodla ſpiwajſcho tež na ſakopowanu
a to ſchytnie. A tomu zoju teke Waß Rowe ſako-
powarſke wabiſch. Togodla ſu male krukoma a
mogu ſe, gduž zoſch, tež laſchko do kapſe ſatkaſch.

Ale tež luby pſchijaschel we chorosčzi, ſwěrnny
raziſchel na tej droſe do ſebja a ſłodki troſchtar we
tej ſlědnej ſchtundze zoju ſchi Rowe ſakopowarſke byſch,
togodla nože na přědnem łopěne to napiſmo:

„Kriſtus jo mojo žyweńe
A huměſch mojo dobyſche.“

To jo ten roſny kameń, na kotromž natwarone ſu,
ta parla, ja kotarejuž pytaſch deſſch. Ga žij tam,
kaž wony kupž, pſchedaj, zož maſch, a kup ſebe ju.

Čtož hyſčezji ſewě, žo Rowe ſakopowarſke doſtaſch
mogal, ja togo pſchijaſchim tudy hyſčezji ras moju
adreſſu, dokulž nakladač tych kniglow ſom: Herrn
Lehrer Rocha in Tauer bei Peiž N.=L.

Woſady, kenž wot něta nagromadu te potrebne
knigly ja zeku woſadu ſkažu, doſtanu 20 % rabatta.
Take hopuſčezjeńe trajo ale jano až tu tońžu lětoſkego
lěta 1911; po tom maju ſaſej ſtare płaſcheńe.

Měſta a wſzy.

Liſchlow (n.: Groß-Vieskow) a Liſchlow t
(n.: Klein-Vieskow) matej jadanke huſkadanie. Tej mēni
nepſchizotej wot Liſchta (Fuchs), ale wot lěſa. Sa-
přědka jo ſe gronilo: „Do lěſow“, a ſtogo jo ſe
ſchakim pſcheměnenim pozaku „Liſchlow“ a „Vieskow“
naſtało. Woſpomne mēna ſu: Leeskow w Libiſkim
krejſu a Viestau pla Lutowa.

Klinka (n.: Klinge) jo tať wěle ako Glińka,
dokulž na glińe ſtoj. Žinž ſu tam wělike zygłowně,
kenž tu glińu do zyglu pſchězělaju. Narowne mēna
ſu: Glinſk (n.: Glinzig) a Glińicke pla Potsdama.

Hochoſa (n.: Drachhausen) jo naſtało ſuaž ſe
ſłowa „Hochoda“. Koteń togo ſłowa jo „chod“;
pſchironaj: pſchichod, chodota, Nachod a t. d. Ho-
chod = na hokolo chojžiſch. Pſches Hochoſe žo droga
na hokolo do Włota. S tym mēnim ſe maſa
Wochoſa (n.: Nochten) pla Běleje Wody. Droga
ſ Hochoſe žo pſches

Prawos (n.: Fehrow). Prawos jo pſchewos
(Furt) pſches rěku, dokulž tam mēlka běſcho. To
nimſte mē Fehrow ma toſame roſněſche.

Luboras (n.: Lieberose) naſta ſe ſłowa „lubraz“
= Lubras. Take napiſmo namaſajo ſe hyſčezji žinž

na ſtarem droſnem kameńu ſedaloſo Luboraja. Schat
zo take mē tu luboſnu ſčonu hokolo Luboraja hu-
groniſch, kaž teke Ljubin (Lübben), Ljubnow (Lübbenau)
a Lübbinchen, mala wjaſ w Gubiniſkem krejſu.

Barbuk (n.: Bärenbrück) huſklažo kněs huſchj
ſarať M. Rocha ſ Rōpnika tať: Bar abo bor jo
lěſowy pſcheryw (Sumpswald), ſpomněj na Branbhor
(n.: Brandenburg), a buť jo naſtał ſe ſłowa „Bruch“,
kenž toſame roſněſche ma. Se ſerbfkego Barbuka
ſu Nimze „Bärenbrück“ naporali.

Borkowy (n.: Burg) maju toſame roſklažeńe
ako Barbuk. Ruždu, čtož tam byť jo, wiži, až tať
ſe ma: pſcheryw (Sumpf) a lěſo maju hyſčezji žinža
tam.

Gadańe.

I.

Čto bydli žem tať huſkoko
A glič niz wižezch ſamožo?
A zo ma tať moſny głoſ
A ſama gubu daniž noſ?
Žo kuždy žei ſe pſchebijo
A weto zeku woſtańo?
Žo želi naſcho wjaſele
A ſama žedno ſazuſche?
Žo ſpiža jo a nēje ſe?
Hugadaj tať gadańe!

F. Rocha.

II.

Čto pſchizo žinž t Wam do domu
A žyzy Woga kuždemu?
Čto wita teke pſchijasńe
Waſ ſchyſnych lube wote mīe
A ſama ruze daniž noſe
A žeiń weto t Wam po droſe?
Ma twojo blido tež ſe hēdńo
A lažy nozy tam a wēdńo.
Ty zaſaſch juž, lez ſepora
Dwoj pſchijaschel ſe do dwora. F. Rocha.

(Hugadanie a woſjaweńe tych hugadańow pſchizo we pſchichodnem
Woſhadniſu.)

Snatežhěńe.

Płaſcheńe zerkwinych měſto w Pizaniſke woſady ma
ſe až t potutnej brěže pla ſaſtjuńka zerkwineje myſchyny,
kněſa ſchulača Heinricha w Piznu, Gubiniſkej gaſy
no. 3, ſtaſch. Čtož ten zaſ ſkomužijo, wot togo bužo kular
ten dank huberaſch, dokulž te zerkwine liſty wot ſpomnětego
zaſa pla ſchokty laže a zerkwiny ſaſtojuńt togodla potom
žednych pēneſ woteberaſch ſamožo.

ſaſtupny zaſ ma na želabny žeiń wot ſeger 12—2,
na ſezlu wot ſeger 8—2. — Woſpomněte tež horduju, až
pacht zerkwineje role a kuſow až do 1. julija, nanejuńſche
pať až do 1. oktobra płaſchony byſch deſ.

Liſtniza. Gutſch žel ja pſchipoſki do Krummendieka.
— Do Rōpenita žel ja porěžeńe. Něžo bužoſcho juž tudy
namaſaſch, to truge poſdžeſ. Pſchobym hobeju huſch. wo
dalſche pſchipoſki. Gutſchobne poſtroweńe! F. R.

Duchne powesezji sa dolno-luzyske kerbske wožady.

Julij.

 Wožadnik pschichada tuzdy mjahez a pfaschi na zefe leto 60 pñ.
 Skafasch jen febe dejsch pla swojogo kněša farata abo huzabnita.

1911.

Domisna a zusbä.

Sa kem hobej, tvoj zusbänik a pschebuwalnik. Ps. 39, 13.

Dwěma śwětoma pschisłusćhamy. Ten jaden nad nami, ten drugi spod nami. We tom jadnom śwěschimy nasche śwěžeńe, we tom drugem zynimy našcho želo. A hobej pominatej našchu zelu moz. Aby pschebuwalnik nēbjasćego kralejstwa hordował, mušyšč schyćne twoje mozy napinašč, to groni sći Bože słowo. Ale teke to dopolńeńe twojich jemskich słusćnosćow pomina to napinańe schyćnych twojich mozow sćeła a dusche, to wěmy s nasgońeńa. Ale jo ga možno, dwěma kněsoma słusćnych? Gduž to nēbjasće a to semske powolańe, gduž hobej to napinańe schyćnych mozow pominatej, nēmušy potom pschezej jedno fe skomuzisć? Tak fe sda. A weto, ty dejšč hobejo byšč, Boży pschebuwalnik, kotaregož dom gotejze na nēbju jo, a Boży zusbänik, kenž how na semi doma jo a we domie swoju słusćnosć s wěćne dopolńijo.

Rak to fe stańo? Tak až ty to, zož to nēbjo wot tebe pomina, nēskomuzijosć teje semē dla. Pscheto my šmy wězej ako jano tut wot kuća a k hufchemu powołane, nēžli jano k hobželańu jadnogo sachadnego śwěta. My mamy wošebńe jedno nēbjasće powolańe k dopolńeńu. Bog jo nam to pschawo dał, tak zesto ako zomy, ten želabny rēd s rukowu sžynisć a pla jogo woščzojsteje hufschoby wotpoznywašč. Won jo naš wołal s nimerńym głošom. A my šmy taki głoš słysćhali. Lež ta wěstosć nimerńego žyweńa nam jo pschisćhla tenzaš, ako ta moterka naš na swoj klin jo sćećuła a tomu goleschu tej ruze sćykuła abo pschi šmerťnych postolach tnych, kenž we mēre hufschli šu, lež ta sachadnosć schyćnogo jemskiego nam k wěstosćzi jo hordowala we šamstej sćiwže a ta sćhašnosć togo kněša we žalowańu nad našcej šamstej nēdopolńosćzi, my šmy jogo głoš słysćhali. My wěmy, až nēzo lepšchego we śwěšche dajo ako starosć, sćhiwdu a bol. A lež teke te sćhate głošy togo śwěta tu duschu hobotorisć zoju, psches schyćne tate głošy sñi słodki, lubošny sūt:

A nēbju našche drogi du,
 How šmy zufe goščzi jano;

Psches tu grosnu puscžinu
 Schwatamy do Kanaana.
 How šmy schyćne zusbäue,
 Na nēbju pak domazue.

To nēbjo, to jo našcha domisna a ta semē ten iweliki kjarchob, zož row pschi rowe fe rhyo, jo, možo ta semja nēzo drugogo byšč ako ta zusbä, jano k tomu tudy, aby psches nū drogowali a ras ju spusćhćzili, zusbä, zož doma nējšy? Jo, sa taku zusbä mušyšč ju mēšč. A ty ga namozosć hynazej. Pscheto gady teke hynazej sćhēł, ras mušyšč ju weto spusćhćzisć. We šmerťnej sćhunze horduju ta semē sći k zusbē. Potom nēhordujosć wězej pschafćhamy, lež ju sa taku mēšč zosć. Potom fe sći sćamjo spod nogoma. A schyćne jeje dobytki horduju wot rowa pokšyćte. Nēzo hobotawnego to nējo. Ty pak wostańosć, pscheto ty mašč nēšmerťnu duschu. A ty mušyšč teke nēzo mēšč, zož wostańo, gduž te sćtormy how jadnu galus a tam jadnu galus wotlamju, nēzo mēšč, zož wostańo, sći ras nāšo s tnych žwałow teje šmerťski k tym nimerńym brogam togo mēra. Howazej wostańosć až do nimerńosćzi žalošny złowek.

Sajžo tak ta semē a schyćno, zož wot dobytkow we swojom klinē chowa, ga nōzomy we nēj to hobotawne mēsto wizešč, zož wostasć mogli, niz to žrēdło, s kotaregož našcha duscha hochšozeńe pisć mogla. Jo, my lubujomy starejšche, bratschi a šotschi a žisćhi, ale my wěmy teke: Sćtož nana abo mašč, žonu abo. gole wězej lubujo nēžli mño, namozo moj hufnik byšč My lubujomy našchu woščzojstku a našchogo krala, ale wošebńej nam jo, aby pschesćhimo togo nēbjasćego krala fe pokšlusćhne hopotasali. My lubujomy teke našcho semske powolańe a dopolńijomy jo Bogu k zesećzi, nam k zognowańu. Ale to nējwošebńejšche nam nējo. Našcha duscha fe nēžywi jano wot togo klēba, kotaryž ta želabna ruka jej powdarijo; jo, pschi tom klēbu možo muzna a šlaba hordowašč až k sćińeńu a wona dej wotpoznyk a mēr mēšč teke potom, gduž ten želabny rēd jej s rukowu padāo. A take słusćnosćzi teke k dopolńeńu mamy, se schyćnych słusćnosćow dej našcha duscha zelo sašej tu drogu hyšč k žrēdłu Božeje gnady. A te nējšchafńejšche dobytki teje

semje, tak welgin tu hutschobu rostwjabeliju, my wemy: Chtož newotrakno tomu schyknomu, namožo do togo nebjaskego kralejstwa pschisch. Wono nedajo niz drugogo: Ty mušyšch zusy hordowasch na semi! Zož to nebjowot tebe pomina, nederbišch skomužišch teje semje dla.

Alle my mamy teke semiske pomolane. Welika jo ta mañ tych klušchnosczow, kotarež k dopolneñu mamy. Jo to možno? Weseže! Pschetow zož ta semja wot nař pomina, to zynimy togo nebjowot dla. Wona goni nař k swernemu dopolneñu nařchogo žela a dajo nam teke k tomu tu moz. Nařch Bog ga jo jaden Bog togo stworeña a šdžaržaña. „Ten Wořchž hugba do neña,” groni Jesus. A tak mušyš teke Bože gole, kotarež pla hutschobu togo Wořchža wotpoznywa, hugbasch a želasch. Žuwe se starejšche we Bogu, ga wedu teke swoje žišchi k Bogu, zo gronišch, želaju nad nimi a schegnu je gorěj k pschawym žlowekam. Daju gospodare schykn to swojo wot Boga sebe hužognowasch a hušweschisch, ga pilne se teke, swojim zelazinam schelo a duřchu fastarasch. Esu te klužabne hutniki Jesuka, ga pilne se, psches swernu klužbu swojim gospodarim dobrořch hopokasasch. To kluženje Bogu goni k kluženju žlowekam. Bojšcho se Boga, ga zesczišcho togo krala. Chtož k Boga jo, lubujo te bratišchi. Scžo pschewualniki togo nebjaskego kralejstwa, ga weschcho teke, kate klušchnosczji we semiskem raju k dopolneñu mařcho.

Deke, to žyweñe teje duřche jo satawjone žyweñe we Bogu. Alle se kweta nař negoni. A schel ty teke se kweta huřch, wono dajo jaden kwet we tebe, schyken ten iř wjařym, kotaryž Wožemu Duchu se stawja. A ty možošch k togo kweta hokolo tebe hubegasch, ten kwet zo k tobu do puřcziny. Dwa wechtořa stej, kenž psched žutami twojeje hutschobu stojasch mušyhtej, aby tomu grechu ten pschistup hoboralej. Bjatowanje ten jaden, ten drugi želo, swerne želo. Niz wen k togo kweta, ne, nutšch do nogo a te klušchnosczji, kotarež na tebe položyjo, swerne dopolnišch, to hužynijo schi k pschawemu schesčijanu. Jo, ty namožošch nařledku wězej pschawje bjatowasch, gduž twojo želo schi k žredlu ja twojo bjatowanje nehordujo.

Eswoju klušchnoscz dejšch na semi zynišch. Alle aby ju zynišch mogal sa Wožym spodobanim, rowno k tomu poderbijořch togo nebjowot moz a mer. Howazej hordujo schykn želo schi k schesčemu breñeñu. A gduž teke to želo chwata a ten zař brachujo, sthknij swojej ruze a groñ: „Daj k wjařelim me zynišch to, zož jano mojog amtu jo, tebe k zesczi, me k hužytku a zož jo dobre bliřchemu.” A wono bužo to bjatowanje žaitřcha schi chloženje huřch psches zely žen.

Tak jo hobejo werno: Tak weseže ako ten žlowek to želo tšchusch namožo, aby joga nutřchowne žyweñe rořlo a strowe wostało, tak weseže poderbijo togo nebjowot

joga bogatřwa, aby swoju klušchnoscz na semi zynišch mogal. S hutschobu na nebu, ale k hobyoma rutoma to swojo zynišch, tak se žywi ten schesčijan. Wono jo hobejo: Wožy zusañnik a Wožy pschewualnik. Deke ty dejšch hobejo huřch. Bjatuj a želaj! Bg.

Psched 30 lětami

jo se „komitej stipendija Dolno-Lužyřsko-berbřich theologiju schudirujuřch” šakozyl, kenž to wotglėdane ma, berbřich na fararřke schudirujuřch mloženow k togo stipendija podperařch. Ten kapital k tomu jo po zařu psches dobrowolne dary se schyknuch wosadow se nařgromazil a huñasjo neño niži huřchej 1200 mt. Te žlonki komiteja su: kn. kantor em. Schwela-Skjarbořki, kn. far. Hauřig-Koreñřki, kn. far. v. Vany k meřta, kn. huřchy far. M. Rocha-Wetochojřki (bydli neño w Kōpniku, Bahnhōřstraße 4), kn. far. em. Korreng-Borkojřki (neño w meřce) ako pređtktojar komiteja a kn. far. Kruřchwiza-Werbañřki ako piřmarwežar. Sa samřetego kn. kantora Jordana-Popojřkego jo se neño schular kn. J. Rocha k Tuteja humenił, tak až komitej sařej swoju polnu lizbu ma.

Esberbřich duchownych buwa zelo meñej. Jadna berbřka wjař sa drugeju dostaño nimřich duchownych, dokulž berbřke huřhadaju. Kal šjarže te tamřke stare woschžy a ženřke, až to nimřke klowo nerořmeju a ta duřcha polglodna sařej se miřche domoj zo. Wožto! Esberbřke starejšche, kenž wy hobdatone, mudre golzy mařcho a na peñese glėdasch nettebascho, dajřcho wařchym golzam duchownego hutnuřch a hobspomñety komitej bužo sa možnosczju rad podperařch.

Schwadeliz Hanso ako janžel.

Schwadeliz Hanso beřcho rožony we malej wřy Ehningen Württembergsej, zož te luže se teke Schwaby pomene, kenž ako nabožne a kralowerne snate su. Wono beřcho kowala hutnuł a drogowařcho neño wot jadnog meřta ku drugemu, aby swojo želo tak pschawje tradu nahutnuł. Pschetow ruznitarřke želo ma šlořchane dno, tak groni pschisřlowo. Na swojom drogowañu pschizje tež do meřtku Duringsteje, zož řchafe mudre luže kwetnego ducha bydlachu. We tom gosceñu, zož nozowasch kšesčcho, šgoni won, až tenřamny wjazor jaden lichomyřlony a pschemudry muž tam gromadu šwolal beřcho a we swojom groñe hopokasch kšesčcho, až žeden Bog nejo. Nařch peñny (u.: braver) kowal řam pschisřke se myřlascho: „Deke, tam pojdu teke chylku kluřat.” Wjazor pschizje a ten řromoschelnik řaržascho swojo grono. Ako gotowy beřcho, huwola huřcheczi: Gaby Bog byl, ga by won neño janžela pořlal a me sa to, zož gronił řom,

marškašč dač.“ Pšchi takem šromoščenju še Schwadeliz
 Hanso zely sapali, tagnu i pšeczu do blida, až scho
 sečezrašcho a huwola: „To mogu juž ja hobstarasch,
 tam netreba žeden janžel pšchisch, golazt ti, nešromny!“
 A nežli ten knēs se šwojog stupa dołoj a do šchowa
 pšchisch možaščo, ga mejšascho juž dvě polnej gjaršczi
 ša huščyma, až ša drugimi še wēzei nehogledowaščo.
 — „Wele dobrego wot našchog lubeg Boga. Dla
 takeg šnepleka šnepščelom žednogo janžela i šebja, to
 hobstarajo Schwadeliz Hanso.“

Měšta a wšy.

Strobize (n.: Ströbzig) pla Choschebusa, jo tak
 iwele ač Starobize, to jo stara wjašč.

Golkowje (n.: Kolkow), lažy i gožinu wot
 Choschebusa pšchi šchošej i do Warliņa. To šerbške
 mě pokazo na male gollu, mjašy kotarymi Golkowje
 twarone šu. To nimške mě „kolk“ pokazuju na
 dlymofu žeru we wože, a tak mogu Golkowje wot jich
 dlymofego pšcherywa (Sumpf) šwojo mě měšč.

Werbno (n.: Werben) maju jich mě wot rědných
 wěrbow, ač tam nejlubej rošli šu a tež hysčeczi rostu,
 kaž pšchi Babelšich rěčach, ale jim t wjaščelu.

Chmelow (n.: Schmellwitz), na połudnem boze
 Choschebusa. Wly hugadajomy ned, až šu tam něga
 chmel tublali, možno teke, až jo tam živy rošl;
 pšcheto w Choschebusu šu te bruwatne jog tenzašč,
 kaž hysčeczi něto, t pimoju iwele poderbeli.

Depst (n.: Döbbrich) lažy we depu, we dobrej
 nižnje pšchi rěze Sprěwe, tak až zesto še polascha
 hubojasch ma. Tež

Schodow (n.: Stadow) jo mělo wot takich
 polaschow zesto iwele šchody, šagony a luki šu hordo-
 wali iwele ras i pškom pošasone a te žni šasone, něga,
 žož tam hysčeczi žedne damy byli nějšu, wēzei ako
 nět. Tak špomina to mě hysčeczi žinš na taku šchodu.

Šerbška šema.

Šerbška šema, ty moj narod,
 Mojih woschzow kolebka,
 Droge město huchwalone,
 Štřona šchašna šerbojška,

Twoje wšy a tmoje měšta,
 Twoje pola, luki šche,
 Šchytno mě tak jašne wita,
 Šně mě šuki pšchijasne.

Twoje žowcža hupyšchňone,
 Twoje špimy narodne,
 Twoje lěša šatawjone,
 Šcho tak lube domazne.

Šchuga Sprěwy, ta pšchěšchašni
 Tvoje šchomy štrušate,
 Želi šwojo žognowaně
 Gotejze kaž dołojze.

Šwěžo naš ač lube bratschi,
 Gornu-, Dolnu Lužyžu;
 Šsy mě droga, luba Sprěwa,
 Luba rodu šerbštemu.

F. Rocha.

Gluka.

(Wasnizka.)

Wěšcho ras mložěnz, kenž do zušby žěšcho, tu
 gluku pytat. Won pšchizje pšches iwele, iwele šejmizow
 a našgoni šchake žiwne wězy. Won doby šebe iwele
 zesczi se šwojim mjazom a iwele pešes a nagledaņa
 pšches šwoju iweliku mudrosč a šwojo pšchemožeňe,
 a šchytne te rědne žowcža šchěchu jogo měšč, jogo,
 kenž tak młody a tak rědny a tak bogaty běšcho a
 kotaregož zescz po zelēm šwěšche šněšcho.

Ale jomu šeběšcho na tom šchytnom niz lažane,
 pšcheto won šenamata žednu gluku we tom, tu gluku
 niz, ako won pytaščo. Tak žěšcho won šchuchly a
 šamyšlony hotolo. A wēz a wēzei minu še jogo
 nažeja, tu gluku namatašč, ša kotrejuž pytaščo.

Šaden žen pak, ako won šamotny po dalokaj droše
 rejtowaščo, šahuphta won dwěju šlozejomu, kenž jadnog
 štareg šamotnika napadnukej štej a jogo šabisch šchěšchtej.
 Ten mložěnz huščegnu ned šwoj mjaz, šechtrini šwo-
 jomu koňoju te bofi a rubaščo do teju rubjažnikowu
 a humože tog štarkeg šjesu rukowu. Ten žlowešč
 se šchereju brodu še jomu hužetowa we měnu šwojogo
 Boga. Potom jogo wabiščo, t šnomu do jogo štale
 štušisch a štawi jomu jěšč a pišč předt a dopšcha-
 šchowaščo še ša jogo wotglėdanim. A nět hulizo-
 waščo jomu ten mložěnz wot šwojogo podermo-pytaņa
 a šwojogo glukiprošnego žyweņa.

Ša štanu ten šamjaz a žaščo t šnomu: „Dere
 tebe, až šy tu mňo pšchischel, pšcheto to, žož ty pytašč,
 mogu šchi dašč!“

A won došegnu i potajmnež kaščezita šloščanu
 šlaštku a da ju tomu mložěnzuju a žaščo: „Šow
 wes to, to jo ta wozizka gluki. Tam nutšchi šu
 šchrapki žyweņa, kenž šchytno do wjaščela, do gluki a
 špokojnosčzi pšchemeniju. Čtož tu šlaštku ma, tomu
 jo to nejšuščhe wjaščele hobražone, ta iwelika, jadnošamška
 gluka. Wes a šřebaj te šchrapki pšchawe, potom bužošč
 ten nejšlužnějšchy mjašy šchymi žlowekami hysch.“

Ten mložěnz wese tu šlaštku, hužetowa še a
 rejtowaščo, pošny wjaščela a noweje nažeje we hut-
 šchobe, dalje. Won rejtowaščo tak maršno, ač jogo
 ten koň našč možaščo, t šwojomu šchachněmu grodoju,

zelo he hubojezy, rubjazniki mogali jogo napadnušch a jomu ten drogi polkad huryšch. Ako na swoj grod pschizje, pschikafa won, ten most gorěj sešchegnušch, a šche žura a rota husastajowasch, tak welgi he hubojascho, swoju flaschtu tšchusch. Won sam he samtnu do teje šatawjonšcheje komorki a pijascho jadnu chrapku teje tšchakšneje, glutiznyjezeje wozizki a hyschczi jadnu a saš jadnu. A te dny pschizjechu a te tyžeńe a te mjašeze, a kuzdy žen tšebascho ten mtoženž swoje chrapki, ale ta gluka he jogo hobijascho a nešchěšcho k nomu pschisch. Tošch šapschime jogo jadna nehugroněza škojč, až ten šamotnik jogo narik běšcho. A ako tu šlědnu chrapku nutschwesel běšcho, rejtowascho won kaž šczakly sašej k tej škali, wolašcho grošne tomu šamotniku, wen pschisch, a ako ten pschijasne, he pošmejkuzjy he k nomu pschiblizascho, popadnu won jogo zely šapalony ša jogo šcheru brodu a tergašcho jogo tam a saš, pluwascho jomu do wozowu a rizašcho: „Dch, ty hobšchudnik, ty dgač a škožnik, fak šy ty mě s twojimi chrapkami gluki hobšchuzik! Wote dná ku dnú šom te chrapki bral a negluznějšchy ako šerweš šom pschesne hordowak. Groń nět,“ a sašej jogo tergašcho kaž žiwjy ša jogo brodu, „groń mě, žo ta gluka jo?“

„Ty šy narški,“ wotegroni ten starti; „nejšom ga šchi gronič, až te chrapki pscharwe tšebasch dejšch? Žogodla šy je šam bral? Drugim mušyšch tu gluku dasch, zošchli šam gluzny byšch. Nět žij a poraj he saš twoju drogu, pscheto ty nerošmėjošch teje gluki tšebasch, ako to žyweńe šchi dajo.“

Spotojom.

Spotojom byšch — to pšaschi šchym,
 Spotojom he idasch — jo lašcki dym,
 Spotojom hordowasch — jo wětšcha gluka,
 Spotojom wostasch — glowna šchuka.

Ro nimštem Š. Roča.

Nejwětšchy seger

we Engelskej ma město Leicester, fenž psched krotkim he na torne jadnog noweg twačena tam naporak jo. Won jo wot šeme 66 metarow hušoko a togodla šu jogo mery šche radne welike.

Te štyri segerowe kola (Ziffernblätter) mēre pschesšchyt kuzde 7,5 m a šu welgi mozne we šelesju, dla tych moznych wětšchow, fenž tam pschezej duju. Město žyfrow ma ten seger zarne šchmary (Striche), wot kotrychž kuzda 1 m dlujka a 45 cm šchyroka jo. Te minutkowe šchmary šu 35 cm roštyla.

Teke te šchpěry šu šwelikego. Za minutkowa šchpěra jo 4,2 m dlujka a na tom šchyrschem końzu 90 cm šchyroka.

Ako ten seger šestajany běšcho, bu weliki šwěžen

šwěšchonj. Te segerate pschepšchobšychu jich snate a pschijaschele gromadu a nagotowachu jim weliku goščjnu. Bšchi tej běšcho to blido jadna wot teju welikeju šchpěromu, fenž na nogi štawjona běšcho, a 40 wošobow mējachu ruma ša šeju.

Te kolaša horduju šelektrizu gońone. A rownož ten seger tak weliki jo, ga weto žo na koš a pokasuju pschezej pschawy zaš.

Gadańa.

1.

Po šwěšche kula,
 Š kapse he bula;
 Štyri ma rogi
 Žedne pač nogi;
 Lěšchi kaž pšascki,
 Mašch pou šamascki;
 Neswěrne pschezej,
 Nepschizjo wězej.

2.

Maluščka wěz,
 Šchanka a krotka;
 Welika moz
 Špi we nej nutschji,
 Šbužijošch ju,
 Možo šchi gožesch ab tamasch.

Š. Roča.

Hugadańe

teju gadańowu we nr. 6 Wošadnika jo pschiduže: 1) „šwon“, 2) „Wošadnik“.

Pscharwe hugadali šu: kn. hušchy šarac M. Roča we Ršpniku.

Wošadnik 1911 šu na zeke lěto až do 1. julija šapšaschili:

1) Wošobny: h. f. M. R. we Rš. — prof. M. we Šr. — huž. Š. Petr. we L.-Go. — Že. we Lu. — M. Šu. we B. — Š. Kwet. we Wo. — f. Chr. w Pi. — A. Pau. w Ma. — Th. Bu. w Štr.

2) Wošady: f. W. w De. — huž. Wo. w Šu. — huž. Ra. w Now. — f. Šchw. we Wo. — huž. Rie. w Š. — šchof. Šchu. w Go. — huž. Wo. w Ro. — huž. Pau. w Wo. — huž. M. Sa. w Ro. — šel. předšt. Ro. w Ša. — Chr. Šu. w Ra.

3) Šaden žet šu pšaschili: huž. Š. w Dr. — M Štar. w Š. hutw.

Kuzdemu woteberacu Wošadnika bužo swojo pšaschēne tudy hopošnańone hordowasch.

Šistniza. Šnēs šarac Bieger (šerwejšchy Bizanški) nētō we Krummendiek bei Ižehoe (Šoistēin), bēšcho gany saš k nam pschischek, aby tudy swoje prošniny hužywač. Wale šu jogo wizeli a šnim popowēdali, wēle wēzej by jogo tež saš raži hoglēdali a he šnim porošgrańali, ale šgonichu jo pschepošdže. Woni pschipoščjeku jomu tudy lubošcziwe postrowēne a kzoze jomu we duchu tu lubu riku, ako fak rada, fak wēle a fak welim jo pschezej pomogala. — Nesabunšcho naš teke.

Do Ršpnika tež wēle dobrego. Bšchpošł. šom dostak. Žet ša to. Wošaw. pschizjo we no. 8.

Duchne poweseži sa dolno-lužyske kerbyke wožadny.

August.

Wožadnik pschichada luždy mjažez a plaschi na zele lěto 60 pñ. S postom domoj 1 mf. Skafasch jen šebe dejšch pla šwojogo kněša farara, huzabnika abo agenta.

1911.

Žaržezjo wašchu zerkwju we zeseži.

Běch psched nětotarymi lětami wot Bizna psches Pschilus do mojeje narodneje wšy. Tosch na šchošejji doholi mě kerbsta šlužabna žowka, kenž wot Barliita pschize a do Turėja k šwojima starejšchyma na hogleđy žěšcho. Wona mě Boga powda. Za še jej huzětowach a sachopich rosgrono š neju. We tom šamem tež ju pschafach, lež wona w Barliitu na mšchu chojži. „Ně,“ žašcho wona, „to nej tam wězej mowda“. Chuda dušcha, kotarežž to namšchu=hysche nalog jo! Ten še pschzej pschekneju. A gaž žlowek sa nim šwojo žyweńe wězo, jo šejne rowny, kotaraž wot wěšcha tam a šem chwjata horduju.

Wožko dajo iwle, iwle takich kšchesczjanow, kotaruz namšchu=hysche jano nalog jo. Woni, až šužbedy a snate do zerkwě chojže, du woni tež do domu togo kněša; gaž pak te hobydlate wězej to neznje, jabydnu tež woni šoro tu drogu do tych pschitwarčow togo šwětego.

Wěrnym kšchesczjanškim dušcham nešnjejo Woža šlužba nikula nalog bydi, ale hutšchobna potřebnoscz, kotaraž we tom posnašchu še šawijo: „Knězo, ja mam lubo to město tojogo domu a to město, žož twoja zescz bydi. Šadno pschobym wot togo kněša, to by rad měl aby we domě togo kněša wostal mojo zele žyweńea wizeł te ředne Wože šlužby.“

Dej to še štašch, ga žaržezjo wašchu zerkwju we zeseži!

Jano te dušche, ak to žyne, mogu gluzne, wjašole, trošchtne, spokojne, šwěrne, šcerpne, lubošne, wěteze atd. byšch a wostasch we dobrnych a šlych žašach a š kšchutošczu posnašch: „Gaž jano tebe mam, Knězo, ga nepschafscham niz sa nebjom a šejnu, ležrownosch šchělo a dušcha mě šginulej, ga šy ty žem mojeje hutšchoby trošcht (hutšchuschene) a moj žěl.“ Pscheto take dušche še luždu neželu na luždej namšchy wot nowotki š Bogom šwěžu a togo wěšczejšche bywaju, — až won to katenišczezjo we moču jo, kotarež žedne žwalu a šchormy podstaržyšch šamogu, kotarež twarže štojeze wostańo do nišernosczji! To šapowěda jim Wože šwěte šlowo, to hobyšnamenijo jim psches tošame ten šwěty duch we tej hutšchobe.

Togodla žaržezjo wašchu zerkwju we zeseži a chojžezjo pilne do neje. Tam wašch pastyr wam tu drogu pokazuju k tomu dobremu pastyrtoju, kenž waš nusta, wola a pora ako te chamne a hobyšchěškane, aby waš hochložil a wam mēr dał sa wašche dušche.

Neđejał ga luždy na šogo šluchasch a k šomu še hudasch; neđejał ga luždy k hutšchobe šesch togo pošla šlowo: „Daišcho še hujadnasch š Bogom psches Kristuša.“

Šo jo něcht, kenž nebył chamny a hobyšchěškany, kotaryž nepotřebal togo mēra sa šwoju dušchu a togo hujadnańa še šwojim Bogom? Nejšmy šchynke chude a žalošne grešchniki a polne ranow we našchey hutšchobe a hobyšchěškane we našchey dušchy; nešchěšjaržuju naš našcha wědobnoscz a nešobnanijo nam: „Wašche grešchy a nepoznosczji wotželiju waš wot wašchogo Boga?“ Čtož to přesch kšchěl, we tom neby ta wěrnoscz byla!

Kristus jo našch šřednik. Psches šogo mamy dermo pschistup k Bogu. Šogo jo ten Wošch tam dał a sa naš ku grechu hugotowal, aby šchynke, do šogo wěreze, šgubjone nebyli, ale to nišerne žyweńe měli. Kristus pak še šapowěda we wašchey zerkwi. Togodla žaržezjo ju we zeseži! Nechojžezjo žela neje ale chojžezjo raži a pilne do neje, aby tam šedali kaž Marija k šogo nogoma a hušwolili ten dobry žěl, kotaryž wot waš neđej še šesch!

Žaržezjo wašchu zerkwju we zeseži, pscheto š neje běžy šlošchana šchuga do hutšchobow a domow, hugotuju je bogate a napolnijo je š kšchafnym wjašelim a mērom, tak až hutšchuschone šwoju drogu du, daišch še jim žo, kaž Bog žo. Nejo to ředna wěz? Nešchěl, aby tak pla tebe bylo? Nešli hyschczer, ga požedaj sa tym, aby tak daloko pschisčel. A to še bužo wěšczje štašch, gaž twoju zerkwju we zeseži žaržyšch, pilny gošcz we nej šy a tam jano nešluchasch na Wože šlowo, ale tošame tež šlawne žaržyšch a žynišch. Pscheto šbožne šu, kenž Wože šlowo šlyšche a hobyšchuju we dobrej hutšchobe!

A k tomu žoju wam tež pomogasch te šwony na torńe, kenž na neželach a šwěženach tak možne še šwojim šukom do hutšchoby wam biju a še šwojim głošom pschiwolaju:

Na mřchu pojźeźo, na mřchu pojźeźo,
 Přichwolamy swony wam,
 Dom wořtajřcho, ťpuřćeźo źeło,
 Ĺinřa ga jo řeźeła!
 Pořluchajřcho, hobmyřliřcho,
 Tak přchořymy bogala,
 Aby přchřřchli řchřkne ř tomu,
 Řeňź wař huřboźniřch zo tam.

Duřće wařće přchřgotujřcho
 Na to Bože řłowo nět;
 Wařćhu řchěźřořć weseźo řobu
 Přeďť tog řmilneg wozowu,
 řchřknu řaloeřć, řuźdu řtaroeřć
 řřynřcho do jog ruřowu,
 Won hochłozřřch zo te řhamne,
 Wřmoz zo ten řeľy řřwět.

ř wařćym bliřćym hujadnajřcho
 Přerweř ře we wěrnoeřći,
 Řeźřli w řerkwi bjatujoeřcho:
 „Řařće wřny wodaj nam,
 Ako my teź wodawamy,
 Řneźo, nařćym wřniřam!“
 Přcheto tak wam přchřřařujo,
 Řeňź wař wězo ř řboźnořći.

Daleř paňřcho na řolena,
 Wařće grěchy poňnajřcho
 Tomu, řotaregoź ř nimi
 Řořgnřwali řeźo wř how,
 Ab wam wodař, řenagleďař
 ře dla wařćych řłaboeřćow.
 Přchořeźo jogo; potom jomu
 ř dowěru ře po wdajřcho.

Won jo gnadny, won jo řmilny,
 Won jo poľny luboeřći;
 řchřkne zo won gorěř weseřć,
 Řeňź jan zoju ř řomu přchřřch,
 řoju řeřć wot jogo řchěła,
 řogo řřchěj we wěte přřch,
 Aby řař tam řelbne byřli
 Řebjařćeje řřchajřnořći.

M. Rocha.

Ta hudo wa se Sarepta.

Hudowam řo ře tuźno, tak řtojařcho řař piřane
 we jadnej řtarej huźbe, a wono jo wěrnno, ta tuźyza
 řeře muź, ten hoplewař jeje řyweňa, wotpoźywa we
 rowe, ta řařłuźba jo řnadřejřřcha ako we tom řařu,
 ako jeje muź huřćeźi řywy beřcho. řtaroeřć a nuřa
 řuźďy řeň, a gďyź nět huřćeźi drogořch a řhoroeřć
 přchřřo, ga řewě řebe řaka řhuda hudo wa řeřto ředneje

řady. Tak jo teź to řyweňa teje hudo wy se Sarepta
 huľeďało. Bog pař jo jaden řmilny a přchawy řudniř
 řch hudo wow a řyrotow. Won jo teź how pořařař,
 aź won řch řworejch řiwne wězo a řch duřćhu we
 drogem řařu řeźywujo a ř řhoroeřći, jo teke se řřmerřch
 humoźo. Tak zo my teke řebe řa nařćho řyweňa řpo-
 minajřch: Wř mamy jadnogo Boga, řeňź pomoga —
 we řařu řłodu a we řřchachoeřće řřmerřch.

Ĺaź Bog togo řlija ř teř hudo we do Sareptu
 pořłajřcho, ga meřajřcho won přchř tom dwojate wot-
 gľeďaňa. Won řřchěřcho togo prořejta a tu hudo wu
 we teř drogořch řařtarajřch. Řař řiwne, gaź Bog ř
 tomu prořejtu řejo: „řa řom jadnej hudo we přchř-
 řařař, aź řch řařtarajo.“ Řař ga mozo jadona hudo wa
 jogo řařtarajřch, řotaraź řama řa ře dořć řama, aby
 řama ře a řwojogo řyňa řeźywuřa? řow pľařćeřcho
 weliře dowěteňa na Boga, gaź te pařchony to řpyto-
 waňa řch wěry, do řotaregoź přchěř Boku wolu
 přchřřchli beřhu, deře hobjtařch deřachu. řlija, řeňź
 přchř řeze řřith wot ronow řwoju řarobu řeňť ať
 řeňť dořtař beřcho, jo juź tak wle řiwneje pomozu
 togo řneřa nařgonř, aź jomu jogo wěra welgin řchěźto
 řeřchřře. Tak řařcho won ř řrotřim ř teř hudo we,
 ako wotpořłany Boga, řeňź pominařch derbi: „řol
 me zořku wody a přchřřař me teź řuřaź řłeďa řobu!“
 Teř hudo we přchřře to juzo řchěřej, we wěte na tu
 přchoeřbu togo prořejta ře řpuřćeźřřch. „řa mam,“
 řařcho wona, „řano ġarřć muři we řeźe a zořku
 woleja we řruźku, to zu řebe a mojomu řyňoju přchř-
 gotowařch, aby pojęďej a potom humřeřej.“ řa hudo wa
 řachnowařcho ř tym, zoź tam beřcho a huřachnowa řebe
 přchřřduze: Wono dořega jano huřćeźi řa jadnu řeź,
 potom řewořtaňo howazeř niź huřćej ako humřeřch.
 Přchř tom pař jo wona jadro řabyła, Boga, řeňź wot
 řchřřchřch niźomřow řłoweznegu hobrařchnowaňa weto
 huřćeźi nagľeďnu řřbu huźyňniřch mozo. řlija řna jo
 togo jadnogo řřbniřa deře, a řogodla wořtaňo won
 přchř řwojom pominaňu: „Přchřgotuj neřřerweř me
 nezo ř řeźi, tebe ale a řwojomu řyňoju deřřch potom
 teź přchřgotowařch; přcheto tak řejo ten řneř: „řa
 muřa we řeźe řeďej ře řłřřařch a tomu wolejomemu
 řruźkoju řeďej niź brachowařch!“ Řeť bu řa řłaba
 wěra teje řeňřřeje přchěř tu weliřu togo prořejta mozo-
 wana. Wona řyňařcho, zoź jej řařane beřcho a přchřřaře,
 řaź we řeřuřowem řařu řa hudo wa, jomu jeje řłeďnu
 zořku řeźi řřym weliřim dowěřenim, aź Bog daleř
 pomogařch buzo. ř Bog jo daleř pomogař, řa muřa
 we řeźe ře řeřeřłřřa a tomu wolejomemu řruźkoju
 řebrachowa niź aź do řog dňa, zoź Bog deřřchř pořła
 na řeňu a řchřřen brach narař řoňź meřajřcho. —
 řake řřwy moźořch teź huřćeźi řřřřa nařgonřch, gaź
 řař řwoj řłeďny podomř ř řhudo wy řelřřch a ře přchř

tom na Boga spusćećasch, kotaremuž šchojadno jo, psches malo abo wele pomoz. Tak jo žognowanje tež we tych šnadnych wězach, kenž nam hysćeći husćej wostali su, a Bog wotamka nam žuta, kenž perwej twardo samnute se sdaču a huzynijo te husćobu šchopje, kenž pscheschimo naš perwej smnje a twarde se sazaržachu. A gaž ten kněs na konzu našchogo žyweńa naš pschafschasch bužo: „Scžo wy žednje brach mēli?“ my posromane wotegronišch bužomy: „Ně, kněžo, žednje.“ Až my pak take žimy Božeje pomozny tak rětko pschi naš nasgonijomy, pschižo s togo, až te krosćnyki sa te hudomy we našchom zašu se tak welgi rětko dawaju a až ta doměra na Boga tak nesnaty kwětk we našchom gumnje jo.

Nestarajšcho se.

Mat. 6, 19—24.

Ze luže na šwěsche su dwojake: nězozano woni su lažteje myšli a jo jim šchojadno, kaž pschižo, abo woni gotuju sebe to žyweńe schěžke, nězozano woni daju se hysć, abo woni sebe niz nězuzje. Zomy se žinš ras porcsgrańasch s tymi, kotarychž ta staroscž schišćeći a jim to žyweńe nelubosne huzynijo.

Pschi mlogich pschižo ta staroscž s togo, až woni, kaž ten kněs groni, sebe poklady na semi sgromažišch zaju. (v. 19) So, pschi welich lužach plaschi to ako to nejšusće na šwěsche a šchytno mušy tomu šlužyšch: po možnosći wele swarbowasch, se rosbogaschisch a ras wele sawostawisch. To jo to wotglědane tych, ako na peńesach wiše, a jich jo wele, ako wot togo žywego Boga se wotblužili su. Nicht ga namožo dwěma kněsoma šlužyšch. Taki pschibogojšči kněs su juž wot něga te peńese byli. Pscharwe wele šašlužyšch, a rownosch na šchodu drugich bylo, to jo welim to husće we žyweńu, a niz namožo jich wot takego wotglědania wotchylich. Taki dobytk se sda jim sa nejtwarzejšche dno jadnogo měrnego a lubosnego pschichoda bžes staroscži, a sa mudrego se žaržy, komuž na takej drose gluka se pschichyla.

Take myšli wot žloweznego žyweńa su hopazne, pscheto ten kněs groni: „Nesgromažecžo sebe poklady na semi“. Dlazogo su take myšli sa peńesystami hopazne? Přednemu dlatog, „až wole a sars te poklady žeru“; dlatog, až schata choroscž, schata negluka, schata nehobjadnosć nam take našcho rachnowanje pscheschmarńo. Drugemu dlatog, „až šložeje sa nimi kopju a je šchaduu“, neiwězej te welike šložeje, kenž psches schaku hobščudu jaden tomu drugemu ten mamon wotwišch zaju; t scheschemu, „nedawaju semiske dobytki ten mēr do husćobu ako te nehjaske, tu šbožnosć teje dusće pschi Bogu.“ Pschezej a pschezej saš možomy jo šlyšćasch: „Sa bech gluz-

nejšchy ako meńej mējach.“ A šwortemu jo ta husćchoba, „kakiž ten poklad a žož ten poklad jo“, jo ten semiski, jo teke ta husćchoba semiska myšlona, twarda, šafoscžona, schamna, sawišna, šchogo schěta. A dokulž t tomu gožbu ma, ga žyni schake, žož tomu nutschitow-nemu žyweńu a mēru schtoži a pschezej wot nowotki schaku hobusu a schati nemēr sbužijo. To hoko hor-dujo sawišne, wiži a žaržy wot togo šwětego zelo meńej, až schamnosć, newěra zelo wějškej buwatej a Bog schi žusy hordujo. Ščledkoju podkopjo to pože-dane sa tym mamonom tu doměru na Boga, až t tomu padu sdrach jo. (Mat. 6, 19—24.)

Take huglěda to tužne žyweńe togo, kotaregož myšl jo: To woschěnejšche jo, poklady sgromažowasch a bogaty hordowasch. Takeje staroscži a proze dejali se raži hobijasch. Kristus jo jano nepschidwajo, ale pschikajo jo: „Nestarajšcho se sa wascho žywe-ńe!“ (v. 25.)

Nerosńej to tak, až nedejšch niz doprědka psche-myšlišch a pschigotowasch, ale tak, až nedejšch hu-bojany bysch, ka se schi we pschichodnem zašu pojžo. Josefowa mudrosć hugba, až we tych šedym dobrých lětach we Šejgyptojškej zaroba našypana bu sa te šnadne lěta. Tak dejmy tež my psches pilne želo sa našche a tych našchych potčebnosći rolymnie a scžicha se doglědasch, tak, až niz jano na našcho želo, ale welewězej na Bože žognowanje se dopusćežamy. „Pscheto gaž ten kněs ten dom netwari ga žělaju te, podermo, kenž na nom twate. Wono jo podermo, až wy rano stawascho a dlujto sejšišcho a jescho wasch klěb se staroscžu, pscheto jogo pschijaschelam dajo won jo swižy“ (Wj. 127). — Šsw. Pawol pschiruzijo ako welike dobyšche tu nabožnosć a špokojnosć, pschi žymž jaden s tym nejtčebnejšchym, s zarobu a draštwu, špokojom jo, s netčebnym se nehobščěžka a žednje nesabujo, až my se šwětu niz wen huńasć nebužomy. (1. Tim. 4, 8; 6, 6—10.) Špokojnosć a mēr we žyweńu hobšwarnujotej psched wele staroscžami a schatim guiwom; chtož wele poderbi, mušy wele šašlužyšch. Chtož pschewele potčebnosćow ma a to schasne huzy-wanje togo žela nelubujo, pschižo žesto do nuse a mušy schadašch. Sa žym schytnym se žinšajšchny žen něgańa, žož sewšchym tčeba nej. Tam su schake šwěžene, nowe mowdy, gromadki, rědne wězy, draštwu, schake nowiny, hubegowanje atd. — to huběto schyt-no wele peńes a zaša a mozy, hugotujo jadnog ne-poradneg a smutowneg, žož rowno we tym hobijańu takego žyweńa jadno žrědlo nutschitowneje mozy a rěd-neg wjašela lažy a ta možnosć t plodnemu a žognowanemu žělu.

„Sa mušym žělascch, tak dlujto ako žen jo; wono pak pschižo noz, žož niz žělascch namožo,“ tak lažto

ſe taka woſebna wěrnoscź ſabydńo! ſabydńo, aź jano raſ a krotki zaſ ſe žywich, a togodla ſwojo ſtrowe kuźby zaſ pſched wozyrna męſch dejal, a žeden zaſ neſtomuźil.

Kaſ rědne naſch Wimoźnik taſe neſtarańe pla Mat. 6 hopiſcho. „Kenž te ptaſchli ſe žywijo mimo jich proze a ſtarańa, ne dejala jomu byſch wězei lažane nad złowekom, ſwojeju nejhuſcheju ſemſteju ſtwořbu, ſwojom goleſchu? — Kenž nam to žyweńe a to ſchělo daſ jo, ne dejal won nam ſchykno daſch, zoź t jogo potřebnoſczi ſluſcha, dla tog aź won, ten ſtworiſchel, nekdžo a netori, niź jano potřebnoſczi naporajo, ale je teſe ſažarbujō. — „Glědajſcho na te leluje, taſ roſtu, kaſ rědne ſu, rědnejſche ako Salomon we jogo ſchachnoſczi.“ Złowek jo wězei ako ſtruſ a namaſajo ſwoju ſemſtu a nebjasku draſtwu, deſ kwiczeź a ſe ſeleniſch, gaź ſe na Božu mudroſcź we dowěte dopuſczežijo.

Te ſwětne ſtaroſczi ſe minu a horduju, taſ jěſno aſ pſchidu, pſchewińone, gaź jedno huſche wotglědańe tam jo, to ſtarańe ſa tym Božym kralejſtwom a jogo pſchawdoſcžu.“ Niź jano ſemſta nuſa a ſchadańe namogu naſ pou do ſazwiblowańa ſporajſch, gaź we wěte ſe na Božu woſchzojſtu luboſcź dopuſczežijſch moźomy; ale wono jo nam teſe ſlubjone, aź ſcha nuſa końz męſch a ſchykno třebe nam pſchypadnuſch deſ. To jo to nejrednejſche „pſchinamaſańe“, kaź juź taſ zeſto jo najgonili ſmy. Chwalijſch Boga! S jogo ruki dajſcho nam ženiť ať ženiť braſch, zoź nam ſ nehu-grońezeju ſmilnoſcžu powdarijo a ſtaroſcź, žognowańe a huſbožńeńe tomu wotſawiſch, tenž ſchykno moźo a wě.

Modlitwa.

Naſch ſchedny kłeb nam žinſa daj,
 Kněs Bog, ty nebjaski,
 Na naſche grěchy ne glědaj,
 Dokulž taſ ſmilny ſy
 A poſczel nam, taſ pſchoſhmy,
 Jan chłodny deſczežil ſaſ,
 Och Božo, ſchogomozny ty,
 Hobraž ſaſ plodny zaſ!

My ga ſmy twoja ſtworiſna
 A žiſchi Kriſta dla,
 Niź nejo naſcha ſaſlužba
 Pſched twojma wozyrna;
 My pať ſe ſaſ ponižamy
 Do tuća ſemſtego
 Dlatog, aź ty taſ ſmilny ſy,
 Kněs Bog taſ huſoko!

Tať daloko, ať wjazor jo
 Wot jutſcha ranego,
 Ga twoja dobroſch doſtańo
 Pod nebjom ſchyroko;
 Na twoju dobroſch twarimy
 My naſchu nažeju,
 Ne pſchirachnuj, zoź grěſchymy
 A hobraž zarobu!

F. Roča.

Gadańa.

1.

Dwě koſtchi žotej po ſwěſche
 Gromaže hobjadnej,
 Tať hynie ako hobleſche
 Schi pſchewozujotej,
 Kopate jeju hoblizo
 Juź w ranej młodoſczi,
 Glich bliſczi ſe, gduž ſ domu žo,
 We polnej gardoſczi,
 Gduž pať ſe domoj roſchitej,
 Stej žadławej a nerěſchnej.

F. Roča.

2.

Ty ſy mudry, žejoch ty,
 Noga pokaź, aź jo ſy:
 Zo to jo, zoź tebe ſchiſczi,
 Noz a ženiť we tebe piſczi,
 Nedajo ſchi žednog męra,
 W głoive jo, kaź proſna žera,
 Ssy kaź chory, neſczerpny,
 Samyhlony zeke dny;
 Moźoſchli to hugadaſch,
 Ju ſchi mudreg huwokaſch.

F. Roča.

Hugadańe pſchizo we Nr. 9. Wě hugadari horduju tudy woſſawjone. Chtož do god nejwězej pſchawych hugadaitow ma, doſtańo t bogoju rědne kniagy hobražone.

Hugadańe ſ Woſadnika Nr. 7 jo: 1) peńeſe. 2) koſt, abo teſe ſchwyrat a ſapalk (n.: Streichhölzchen).

Pſchawe hugadali ſu: Kněžna E. Tſchinskij ſ Turėja 1. S. f. W. Roča w Kōpniſku 2.

Woſadnik. Eſlědne bertyl lęta ſtoj nēt pſched žuťami; togodla pſchoſhym, aby „Woſadnik“ ſe nęto ptaſchil, chtož hysczi we ſbytku ſ nim jo. S poſtom do domu ſlany ptaſchi 1 mł., pſches knęſow ſaraťow, ſchulaťow a agentow roſdželony 60 pi. na zeke lęto.

Plaschili ſu na zeke lęto 1911: Suz. Spr. ſa Drenow. — Prof. Tri. w Pl.

Nowe ſakopowarſke ſu wot nęta teſe t doſtaſchu pla knęſa knigłow-węſara W. Schulza w Choſchebuſu, Neumarkt 1, a plasche tam węſane 1,50 mł. **F. Roča.**

Wot nęta budu ſe ſaſej na pſchoſhbu wot weleſhych bołow te zerkwine poweſczi pſchipołožyſch, a to na pſchoſhbu nejperwej ſ Bizaniſkeje, Deſchaniſkeje a Braſhniſkeje woſbady.

Berktwine powjeszji sa dolno-lužyske herbyske wołodny.

September.

Wołodnik pschichada luždy mjašež a płaschi na zele lěto 60 pń. S postom domoj 1 mf. Stasasch jen šebe dejšch pla šwojogo kněša farača, huzabnika abo agenta.

1911.

Žywe wołodny.

1. Pěťsch 2, 4. 5.

„Nu kotaremuž, gaž wy pschistupijoscho ako k žywemu kameńu, kenž wot złowetow deře ako negodny jo šajsšpjon, ale podla Boga hujwolony a drogi jo.

A hordujšcho wy tež šami ako žywe kameńe natwarone k duchnej wjažy, k duchnemu umeršnikojstwu, k hoprowańu duchne hopry, kenž Bogu še spodobaju psches Jesuša Kristuša.“

Žywe wołodny — take wabeńe jo we žinšajšchych dnach žesto k šlyšchańu. Wono dajo južo šchate gromady, towarštwa a kopena, kotarychž předne a šlědne wotglědańe jo, žywe wołodny twarišch a hubužišch, a našch žěl dej byšch, š nimi šobu twarišch. We katolškej zerkwi płaschi ako to hujšche a lěpšche na šwěšche jadna po šlušch na wołodada, kenž jano to žyni, zož še jej kažo. My pak dejmy a žomy byšch jadna žywa wołodada.

Ale zo to jo: žywa wołodada? Šej napscheshiwo štoj jadna humarła wołodada. Ale š tym nej wele grońone. Nicht namožo naš we tom lepej pohužyšch, ak šw. poškoł Pěťsch šam, na kotaregož ta katolška zerkwia ako na jeje šwětego hoplewara še powołašo, kotaryž pak tak ewangelški myšlony jo ako niži žeden drugi poškoł, won dajo nam we tych postawkach, kaž šwercha lasowachmy, to nejlepšche hulkadańe, zo jadna žywa wołodada jo. Špod teju bildu jadnej wjaže štamijo ju nam přědk: jeje rošny kameń jo ten žywy Kristus a jeje muče šu te žywe šcheshčijany.

To nejwošebnejšche pschi jadnej twari jo ten špodk. To płaschi tež ja našcho nutschitowne žyweńe. Kradu došć jo to nam ten Wimožnik na końzu jogo plátowańa na goře rošhuzował. Taki twardy špodk, na kotaremuž taka žywa wołodada štojašch dej, jo jano šam ten žywy Kristus, tenšamy Kristus, kotaregož něga ras te Šraelske twarže ako něknizomneg a negodneg sachyšchili šu, a zož mušajšcho pschisch, to še nět šta: ten žydojški lud grimnu še do kopize we tych šchtor-mach, ako pošdzej na šen pschizechu, dlatog, až žeden twardy špodk němējajšcho a togodla še žaržajšch namožajšcho. To sachyšcheńe Jesuša na šchichem pětku

jo ten grunt byl wot togo Šerusalemšteg potopěńa a rošdrošćeńa togo ras hujwolonego Šraelskego ludu. Ale wjatyšchy š jich wotžywenim togo na šchichem pětku hujšmerschonego Wimožnika jo to štrowe a ta wěšba togo ludu Božego, ten žywy Kristus teje noweje duchneje twari, teje žyweje wołodny. Ten žywy Kristus — niz jano ta myšl wot takego, niz ako něfaka nabožna basuizka, niz ako hopšchimetez me ša šchate nabožne nałogi, niz ako ten nejwětšch a nejlepšch złowet, kenž do něta na šemi byl jo; ně, ten žywy Kristus, tak hopšchimety a tak wěrony a tak na še wěšety ako Pěťsch we 1. štańeńu šwojogo přednego lišta jogo nam š tymi šłowami hopišcho, kotarež Lutherus pošdzej do šwojogo hulkadańa togo 2. žlonka nutschweseł běšcho, ten šchizowany a gořejštańony, kotaregož Bog šbužil jo wot humarłch a jomu tu šchajšnosć dał, to něwinowate a něšmafane Bože jagńe, kenž naš jo wimoglo psches šwoju šmeršch. Štož to šchytno jano do řednych bildow a myšlow rošdlypjo, komuž take Bože štatki še pschemeniju do złoweznych myšlow: čtož we tom šchytnom niz ten nam wot Boga dany špodk našcheje wěry a rošny kameń šwojeje nažeje a ako ten drogi poškad šwojogo žyweńa něhujšajo, — ja něwěm šawěšće, tak ten jaden twardy špodk pod nogoma a jadnu podšperu we chorosćach a jadnu twardu podlogu ja šwojo nutschitowne duchne žyweńe namakajšch šchěl.

Ten žywy Kristus žywy kameń a my šami tež žywe kameńe! Žywne šlowo: „wy šami ako te žywe kameńe twarišcho še k duchnej wjažy.“ Ša hoboje dejmy byšch: twarže a kameńe, a hoboje možomy jano byšch, gduž žyweńe we naš mamy; žyweńe take, ako to pišmo wot žyweńa powěda; žyweńe, kenž naštańo š tym hoboženim š tym žywym Kristuškom, kenž pschezei nowu moz pozera š togo žedne něšafanežego žredla žyweńa.

Štara basuizka hujizujjo wot jadnog hობdaronego špiwara š negajšchych zašow, až jo psches tu moz šwojog špiwara kameńe k twardej muri a k twardemu welikemu měštu gromadu šložyl. Zož ta basuizka še jano myšli, to dej pschi naš šcheshčijanach štatk a wěštošć hordowajšch. Psches tu žiwnu moz Jesušoweje

lubosczi deje zloweki fe gromadu namafasch; k jadnej welikej twari, k welikej moznej twardnizy. Dez my pschneze kamien abo jano twarbarske smy, lez goraj fe swigajuze sklupy, kenz welike welbowaue nasez muke abo lez na nenaglednem mesceje stojmy, — zeden kamien pschi tej twari nejo podermo tam; kuzdy ma swojo hustawene a jo na swojom mesceje trebnj. Dej, dajicho nam Zion twarisch, i wjakoheju domeru to welike Boze mesto, — deke tomu, kenz sobu twaril jo a sobu pomogal na tej twari, kenz ten zas pschetrasch a do teje nihernosczi dopegasch dej! Ale na dwoju deke tomu, kenz sam jaden zywy kamien hordowal jo pschi tej twari, niz drugim pratkujuzj a sam knizomny hordowal, ale sapschimetj wot zywenia Jesuhoweg, rosgrety we lubosczi k nomu, jadna zywa, mozna, kscheschczijanska wošoba, kenz, mimo az we weleberakem zele a schakich wentomnych nastupnosczach fe roschyral, zywenie i Boga we fe nošy a swojo zywenie i Kristuša beschi a zywenie buzi a šajza, žalbowany je swetyj sbuzenim, fe kameg hoprujuzj. Taticz zlowekow poderbi nasch knes. Wone twate zywe wošady at jadnu sgromazinu wedobnych kscheschczijanskich wošobow, napokhone i moznyj fastubenim schyknogo swojogo zywenia a služezje we schyknym dobrym. A teke wy, ako te zywe kamien, twaricho fe k duchnej twari.

65. gromada Dolno-Luzyskich faratow we Choschebusu.

11. a 12. septembra wotzarza towarstwo Dolno-Luzyskich faratow w Choschebusu swoju 65. gromadu. To nejwošebnejše grono na nej zarza kn. farat Bombe i Canig: „Ten farat we gledalku togo pišmowstwa.“ Ta gromada sachopi fe i namšču we grodskej zerkwi, na kotarejž kn. farat Rožberg i Kalkwiga pratkowascho wot togo ducha, kenz we netejšchem zaschu kscheschczijanstwu napšeschchiwo jo a napominašcho, twardo pschi tym starym ewangeliju wostasch, kotarež jano šamo to žredlo pschawego zywenia a šcheje gluki jo.

Wjazor 8 bešcho šakej kscheschczijanska gromada sa schyline. Knes farat Lic. Dr. Dittrich i Barliina tam powedascho wot Zathoweg sabluženia, na kaki boš zomy a zo mamy pschi tom zynisch. Kaš Zathowa smutona huzba niz jano we Koline, zož fe sachopila bešcho, fe roschyral, ale teke juž pschi naš te glowy murisch čapja, pokasa fe tež we tej welgi nabitej wjazornej gromaze. Knes farat Lic. Dr. Dittrich hopokasa na stwore, az Zathowa huzba hopazna jo, a to

1) Za wera fe dajo merisch na tom ewangeliju, i kotaregož hubužona jo a na tej huzbe, psches kotaruz i hušt zo.

2) Za ewangelsta zerkwja ma jadnu meru, i kotarejuž fe ta huzba jadnog farata deke merisch mozo, to jo ta huzba teje zerkwe, kotaraz šajžona jo do Božego šlowa we tych šwetych pišmach starego a nowoge testamenta.

3) Nehobkashowane liche grono nedajo niži na šwěšche, togodla tež niz we ewangelstej zerkwi; welewězy jo ten ewangelsti duchomny wěšany na ten šlub a tu pschišegu swojogo powolaia.

4) Zerkwina huzba a Zathowa huzba stojtej fe napšeschchiwo, wonej namožotej fe jadna posprošne teje drugeje we zerkwi huzysch. A to hužuzene zerkwineje hufcheje rady we Zathowej huzbe jo nam šwětko pschišabło a pokazo nam to stwore želo, zož hugbasch mamy:

1) satym pytasch, naschu wěru zelo lepej do šlow pschišesch, do šlow teke rowno naschogo zaša, glich tak, az wono pschezej pschawa ewangelsta wera jo a wostano,

2) žedne i hopazneju meru tu huzbu naschych ewangelstich faratow merisch, ale ju pschezej merisch i Božym šlowom,

3) niz zelo jano powedasch wot tych pschawow, ako we tej zerkwi mamy, lichoscz myšlešow, teje wedobnosczji atd., ale teke na nasche šluschnosczi pscheschchiwo teje zerkwe fe myšlišch, kenz tym faratam pschi jich šlubu pla nutšchšajžena do jich powolaia a schym kscheschczijanam pschi gorėjbraňu na wedobnoscz položone hordowali šu;

4) ten wotkloň, ako we tej zerkwi nastal jo, dej k zystemu roždželeňu pschisch a kuzdy dej we tej wojne swojog muža stawisch. Za wojna wo tu wěru jo jadna wěz, kenz našledku to wotkublane naschych žišchi nastupa.

Tomu gronu bu grimajzy pschiglošone. Knes promišht Kuhmert hobsamknu potom i krotkim gronom a i modlitwu tu gromadu.

Starych babow lesche.

Starych babow lesche; —
 Bele nišchi lesche
 Saš psches zely šwět:
 Klobyk šchi hobwiju,
 Bomy hupyšchniju,
 Šubele šcho net:
 Hoblapuju rota,
 Smawaju fe i plota;
 Šuškoto we wěšchu,
 Doložje na pschetšču
 Graju a fe wiju
 A šcho pschetščakšnju.

Starých babow lesche,
 Kaki blyščez we šwěsche!
 Eslynza sčehnow kšchafnoscz
 Pšchemëri ten šwět,
 Huzelujo radoscz
 Raz juž tomšynt lët;
 S kuzdeg kwětka še šwěšchi
 Napsčeschiwo nam,
 W kuzdem hozku še gñeschi
 Luboscz k stworeńam.

Žwalta, ta še šchumi
 A še blyščozo,
 Huškej teje dlymi
 Šcho še migozo:
 Male kunteraščki.
 Pjšchue mjatele,
 Tjchizozu te ptaščki
 A še wjašele.

Bjafuzy še pora
 S pastwy rědcwna
 Do šwojogo dwora,
 Žež šwoj huchod ma.
 Gospodar, ten glěda
 Na nu šinejuzy,
 Goni ju do reda
 A ju pšchelizy.

Swon tam šwercha binzy:
 „Mër šchym zlowekam!“
 A š hutščobny klynzy:
 „Bog, byž gnadny nam!“

Noz še nět pšeseczëra
 Milna na šemtu,
 Rězyška pať šbëra
 Moz šaš k witschemu;
 Gwěšdzina, ta šchegño
 Kšchafna pšesčëš ñebjo,
 Homaz še niz ñegño,
 A Bog wachujo.

Starých babow lesche —
 Radoscz, blyščez na šwěsche.

Města a wšzy.

Wětščow (n.: Wettschau) mafa še se šlowom
 wotščow, to jo tak wele ako kupa (n.: Insel). S
 tym še mafa tež we Choschebusu to pšchedměsto
 „Ostrow“ a we Gubinskem hokrejšu ta wjaš Wot-
 šchowafč (n.: Utterwasch). Tak ma Turěj a tež
 wele drugich wšow šwoj wotščow. To běchu abo

šu hysčezji kupy wot wodnych tšchugow hoběžane abo
 tež š toniščezja men stojeze. Po zašu šu hordowali
 do tych toniščezow rozwošone a luki a rola š nich
 gotowane, ale to mě jo wostalo až do žinšajščego
 dná. Turánski wotščow jo hysčezji žinš kupa šrež
 lukow, kotaraž nęga tež hobydłona bęšcho. Wot togo
 suané hysčezji žinša te šchorpiny šchafich nopow, kenz
 tam namafane buchú. Wetschow zo gronisch, až lažy
 we wože, Ostrow pať, až jo wot wodny hoběžana.
 Hobej hutlaženi gronitej tošame.

Mértyn Huras.

Rědny šwěžeń bu na 9. sept. we Drejsach šwěšchony.
 Drejsański šchulať kn. Huras zo lětoš k 1. okt. na huńenk.
 A jogo zezčji šgromaži še wotpołdná pšchi ñom to zeptařske
 towarštvo š Bizna a holołnych wšow, wot kotaregož
 kn. Huras dluže lěta zkont bęšcho. Šchulatejz bęchu
 k tomu napjalki a napschigotowali ako na šwajžbu.
 Šwěžeń še šachopi š kafejom a tykańzami. Po takem
 mozowanu šglošychu šchulate štyri-glošnu motettu na
 to šlowo: „Až do tych měst jo Bog mě wjadť
 pšesč šwoju moz a gnadu“. Po hušpiwanu žaržaščo
 Janšchajski farat kn. Siemanowšky rědne grono a
 huchwalafčow we ñom kn. Hurafa šwěrnoscz ako Božy
 šlužabnik we šchuli a zerkwi, jogo pšchijašne a hobjadne
 hobožene š jogo hušchynu, wošadu a š jogo towarščami
 a ako dobrego nana a šastarara šwojeje familije. Ku
 końzu pšchepowda jomu zęšny orden, kenz še pońeniyo
 „Aldler der Inhaber des Hohenzollernschen Haus-
 ordens“, kenz kral jomu ša jogo šwěrnny šlužbu ščodte
 pšchichylit bęšcho. Na to šglošychu šchulate šaš chwalobezy
 šjarliž wot rědnego, šwěrnego pšchijaščelstwa. Mět
 štupi předštojať šchulšteg towarštwa, kn. šchulať F.
 Rocha š Turėja předť a žaržaščo kn. Hurasaju rědne
 grono a hobjšwětli jogo ako šwěrnego šchulara a šastojnika
 šchafich gñejškich amtow, ako šwěrnego towaršča a
 pšchijaščela a ako zęšnego muža, kenz wele žogno-
 wana na šchulškich žišchach, na šwojeje gñejne a wělmi
 lužimi šbužil a zynit jo. Našlědku pšchepowda kn.
 Rocha jomu we meńu šchularow ša dobre pšchijaščelstwo
 pyščny drogi šeger a huńeni jogo k zęšnemu zkontu
 šchulaťšteg towarštwa.

Šwěžeń warnowafčow až dlužo do wjazora še
 špiwanim, a chwalobnyhmi gronami. Pšchiluzki zeptať
 kn. Krueger rozpołožy rědnu bildu Hurasowego žyweńa
 a jogo familije a pokafa, kať šchěščki ten šachopent
 byl jo, kať we dalšchych lětach staroscz jogo jo pšch-
 wožila a kať wjašoly a žognowany ten šlědny zaš
 we Drejsach ša ñogo bęšcho. Š hundred tolaťami jo
 šwoj amt we Werbne šachopil, po tom 11 lět w
 Šchenhejze šlužyl a potom ša šchulara do Drejz pšchiščel,
 zož rowno 25 lět byl bęšcho. We zęlym jo byl 42

F. Rocha.

lét we amšche a jo něto 60 lét stary. Dřeizach jo kam měl 100 žišči huzyš. We hlédnych létach jo hordował wot tal schěšchleg žěla chorowaty a jo mušal we Emsu pomoz pytaš.

Mj pschivokamy jomu k jogo hobschejtoju: „Mž do tych měst jo ten kněš pomogal, won bžo tež dalej pomoz!“ Jogo spominanie bužo byšch kuždemu jedno žognowanie tak daloko, ako jogo mě a jogo statki wot nogo snanišch budu.

Tež krajny škulski šchpektar, kn. hušchy farar Homann s Bizna, pošla jomu chwalobezy list a žyzašcho jomu gluku k jogo dokonžowanej služb: a sa swěrne žělo we swojom pomolanu.

Kaž še hlýšch, zo Dřeizaniška wošada swojogo škulara teke kama hyschězi wošebnie zeschjšch. To jo chwalba a zeschjš sa nu. „Chwal togo kněša, moja dušcha, a nėsabyň, kaku dobrotu won šchi žynil jo!“

Berkwine powěsjezi s Biznaniške žerbiseje wošady w augustu:

Narožone: synk tomu Měrtyn Burchardt w Drenowě, Hermann Kohlase we Užu, Měrtyn Petaz w Pschikufu, Gottfried Schularik w Drenowě, Friedrich Balzke a August Schuppan w Turėju; žowčžo tomu Matthes Niprošchke w Turnowě, Měrtyn Bogott w Turėju dwě žowčži, kotarež božžo stej hobej šašej samrelej. Ps. 59, 18: „Ja zu tebe, moj pomoznik, chwalbu spiwasch; pscheto ty, Bog, šy mojo hoplewane, a moj gnadny Bog.“

Wěrowane: Měrtyn Bog, žělaschec w Choschebušu a Elisabet Müller w Turnowě; žěšny Richard Soydt, rolfski bergar w Biznu a žěšna Maria Hugler w Turnowě; Měrtyn Worschka, rolnik we Užu a Anna Pehla w Rogosnjei. „Chwal togo kněša, moja dušcha, a nėsabyň, zož won jo šchi dobrego žynil.“ Ps. 103, 2.

Samřete: Margarete Venke w Turėju, 1 lěto a mjašez stara; Měrtyn Mjatek w Pschikufu, 60 lét stary; Friedrich Schorbach w Nowejšy, 3 mjašez stary; Friedrich Wilhelm Hanschke w Nowejšy, 18 lét stary; Luise Kornemann, pomienona Wittker, rož. Krawozj w Turėju, 61 lét stara; Karl Schweg w Turėju, 9 mjašezow stary; Wilhelm Herrow w Pschikufu, 1½ lěta stary; Anna Helene Bogott w Turėju, 14 dnów stara; Marie Schomber, rožona Pantow w Drenowě, 86 lét stara; Hermann Grieb w Turnowě, 24 lét stary; Anna Feltin rožona Schellow w Drenowě, 81 lét stara; Anna Wenke w Turėju, 4 mjašez stara. „Ja hom južo šahupytal taku šbožnu wjašošoš, Kristus jo mě něto špodal swoju nėsajsku pschawdosč a jo mě na moju głowu stawil jadnu šlotu kromu; nět hom we takem wjašelu, až hugronišch namogu.“

Berkwine powěsjezi s Brášniške wošady.

Narody: Wilhelm Heinrich Hocko na Gorach 12. jan.; Maria Martha a Anna Helene Piesker na Gorach 21. jan.; nabogi narožony synk pschebuwalnika Matthes Matteya w Brášnie 16. febr.; Friedrich Wilhelm Kulick w Šmogorowě 26. febr.; Oskar Friedrich Janke w Šmogorowě 5. mjerza; Oskar Měrtyn Krüger na Gorach 10. mjerza; David Heinrich Mallk w Šmogorowě 27. mjerza. — Na twojo mě hom ja dupjony, Bog Wošch a Šsyn a šwěty Duch; hom kšchěšči-

janam pschilizony a tak jich derbstwo hobberbnuch; do Krista hom nět šajžony, s jog dobrym Duchom swěsanu.

Šumřeli šu: 4. jan. Christian Fischer, budar na Gorach, stary 78 l. 9 mj. 9 dn.; 10. jan. Friedrich August Simros, mžozenž w Šmogorowě, stary 31 l. 1 mj. 10 dn.; 13. jan. Matthes Bošan, budar na Gorach, stary 50 l. 4 mj. 5 dn.; 20. jan. Christian Friedrich Wilhelm Lehmann w Šmogorowě, stary 1 l. 1 mj. 3 dn.; 21. jan. Maria Hockow, budarška žowka na Gorach, stara 15 l. 5 mj. 14 dn.; 27. jan. Alma Waleška Keeka, huimenkarła w Šmogorowě, stara 58 l. 1 mj. 27 dn.; 11. febr. Anna Baifow na Gorach, stara 4 mj. 13 dn.; 25. febr. Martin Ribbač, kolonista w Šmogorowě, stary 60 l. 8 mj. 9 dn.; 28. febr. Christian Klaua, huimenkar w Brášnie, stary 74 l. 6 mj. 5 dn.; 16. mjerza Friedrich Haas, huimenkar w Šmogorowě, stary 86 l. 6 mj. 26 dn.; 28. mjerza Friedrich Wilhelm Teschner w Šmogorowě, stary 3 l. 3 mj. 14 dn. — „Čto wě šwoj kónž, won kónž jo blisfo, zaš hujžo, šuieršch še pschibliža; tak jěšno how na jemi nisto mě šuiertna nusa napina. Moj Bog, šchi pschobšym Krista dla, daj až moj kónž še deke ma. N. w B.

Gadańe.

Čto bėro a žėro
Šchi se šchllė tvoj šlod,
Čto žyza kaž pschyza
Šchi kšchj wen a mjod,
Čto kaka a žaka,
Žož mloko jan stoj,
Čto teke te mēke
Kanamy šchi broj

A wednie šchi žednie
Tvoj pokoj zo dajch,
Šchi nuži a buži,
Čdyž chylku zošch špajch,
Čto barzy a šchwarzzy,
Žož kuli jan šy
A pokni šche kolni
We šwěšche a šchpy?

Šugadańe teju gadańowu s no. 8: 1) šchforni. 2) gadańe.

Šugadal nēj tenras nicht pschawe. — Čtož až do god nejuwězej pschawych hugadańow ma, dostańo k bogoju ředne knigly hobražone.

Šnatežynėnie.

Wošadnik šapšaschili šu dalej ja 1911: škul. N. Z. ja Gl. — Z. w Lu. — f. B. we Škj.

Čtož s pšaschenim hyschězi we šbydku jo, togo pschobšym, došulž hlėdne bėrthl lėta jo, ab.) šwoj pschinošł nėt šapšaschili, došulž šchischěžar Wošadnika šwoju šapšatu doštalch mušy.

Na žek lėto pšaschi Wošadnik pla huželowarow jano 60 pn., s postom 1 mf.

Rowe šatowarłke mogu še nėt tež kupišch pla kniglowwěšara W. Schulza w Choschebušu a pšasche huwěšane pla nogo 1.50 mf.

Šchym wšam hokoko Bizna žynim šnate, až hom še we Choschebušu ako nowy

hugbajuzy škotowy duchter (prakt. Tierarzt)

hušednul a bydlim Zimmerstraße 20 (na roše Karlstraße). Telefonowe šawońe še štańo na Nr. 486.

Kuždy pětł pschizom do Bizna do goschěžca „**Sum Deutschen Hause**“ ku kněš Hollackoju, zož mě kuždy namakáš a šawokáš možo, kenz chory šlot ma.

Dr. Theodor Saling.

Berkwine powěsći sa dolno-lužyske kerbiske wožady.

Oktober.

Wožadnik pschichada luždy mjasez a pšaschi pla rosdjelowarow na zeke lěto jan 60 pń. S postom domoj 1 mf. — Skasasch jen sebe dejsch pla swojogo kněša sarača, huzabnika abo agenta.

1911.

Nězo wot žognowańa.

Gaž ty 70 lět starý bŷ, ga jo nad tobu, gduž pilnie na mšchu chojžil bŷ, niži tschitowsynt ras to žognowańe hugronone hordowało:

„Ten Kněš žognuij schi a swarnuij schi!
Ten Kněš hušwětlij swojo hobližo
nad tobu a buži schi gnadny!
Ten Kněš swignij gořej swojo hobližo
na tebe a daj schi swoj mēr!“

Zujosch nězo wot togo? Zo gronišch: namakajo se nězo we twojom žyweńu dobrego, zož niz wot twojogo žela, ale zysto wot Božeje gnady dostał bŷ?

Zož niz, ga běšcho zerkwine žognowańe jano humarka wěz, abo ty nerošmejosch, zo žognowańe jo. Zesczejšchy ras deče bužo to blědne pschitrefišch, togodla dajšcho nam to žognowańe ras zošchku kradu hobšwěschišch.

Gaž trajda na polu tschafna stoj, gaž bomy i jablukami, winowe pschuty i grańkami bogasche hopenjane su, gaž senowe a trajzine žni deče nutsch pschischli su, ga pomeniyo se take lěto bogate abo žognowane lěto.

Gaž wikowane deče zo, gaž doščz dobrych kupow mašch a tu kořizu lěta radny kuš peńes hušchej wostańo, ga gronišch, až jo žognowańe było we twojom powolańu.

Pschiběraju-li žišchi na scele a duschy, hušnu deče, pschidu-li do dobreje služby a woženiju se k blědkoju deče, ga powedašch wot žognowańa we twojom domě.

Na take žognowańa myšlimy se na žnownem žyweńu, na nowe lěto abo tež na narodnem dńu. A Bog dostańo tež mlogu chwambu a mlogi žel sa to, nanejmenšchem wot bogabojasnych luži. Až pak i takim wotkownym žognowanim starego testamenta to žognowańe hupozerane było, mogu se jano luže i laschleju myšlu myšlišch; wono jo alle ten sachopenk žognowańa.

Jadno hušche žognowańe jo to potajmne žognowańe. Wono pschizo nejlubej do domu Božych žišchi. Tam jo famelija, zož chudoba stawny goščz jo. Niži žeden hušbydk, daniž w brožni, daniž w kuchni, daniž w piwnizy, daniž w myschyńe. Alle woni se pscheporaju. Wono tam jo, kaž pschi tej hudowe we

Zarphasche, tu katarciž ten profest nepschizěšcho i polnym wosom trajdy a wolejom, ale jano to słowo jej pschinaše: „Ta muka we žěžeńe dečej se blisasch a tomu wolejowemu kruschkoju dečej niz brachowasch.“ A blědkoju dajo tež pschi knadnej jězi weto zerbenej lizy. To jo potajmne žognowańe.

Abu fastojnik jo sa swojo powolańe słabe hušuzeně dostał a nama tež žedne wošebne dary k tomu, ale won zo se swěrneju słuchnosčzu a wědobnosčzu na swojo želo a i hobsstawnym bjatowanim. A glědaj, jogo huželo horduju chwalone, jo, jogo knězy se nańogo podberaju. S krotkim: wono zo pschewišcho deče. To jo potajmne žognowańe.

Tak nejstej słowel abo žona pschawe strowej, abo matej nětake schělně brachy, zynitej pak pschawe swoju słuchnosčz. A gaž sa lěta blědk glědasch, ga jo k pozitwańu, wele nazynone jo, tak až jadnog welikog gojza słowo se saš tudy dopolnijo: „Wono jo žiwno, až Bog we šwěsche psches luže se słabeju mozu wězei hugbajo, ako psches luže i polneju mozu.“ To jo potajmne žognowańe.

Wele wošebnejšche pak ako schělně žognowańe jo to duchne žognowańe. To se pschikmotschujo rado k tomu, zož na šwěsche se negluka pomeniyo. Tam bu ras šw. pošol Jan na tu šamotnu kamensčezowatu kupu Patmos hugnany. To běšcho sa tu młodu zerkwu tenzaš welika šchoda. Alle rowno tam dosta won swojo hušoke šarweńe, kenž we blědných kniglach biblije napišane a tej zerkwi welike žognowańe pschinašło jo.

Ten šchwabski šarac a pěšnat Phil. Fr. Hiller bu nimy a mušascho swojo šaracstwo wotewdasch. To šdascho se šapředla welika negluka sańogo. Alle něto mējascho won zaša doščz, swoje tschafne pěšni a šjarliže i welikimi tschugami hulewasch, kenž wot tenzaš wele towsynt lužam k žognowańu hordowali su a hušchći hordowasch budu.

Teke i młogeje šchpizki chorých jo bogate žognowańe hušchło do domow, šgromažinow a wošadow. To žognowańe sa te druge.

To wošebnejšche pak jo to duchne žognowańe

sa swoju samstku paršchonu, kenž se teke rado na šchake domapytanie pschinamakajo. Nejo to nehugronieze zognowane, gaž Bože słowo lubujomy, sa droge žaržymy, jo raži blyščymy a lasujomy? Zognowane, gaž se modlimy, niz ako hobusa, ale ako radoscž, niz ako našča blyščnoscž, ale ako naščo pšchawo? Zognowane, gaž ten swěty Duch žeden grěch pšchi naš neliduj, ale po kuždem pšchestupeńu ned k potuſche goni? Zognowane, gduž teke se schamnym Božym iweženim se wotnamakajošč a sa to se hysczi hužetowašč možošč? A k šlědnemu zognowane, gduž pšches wěstu nazeju togo niherneho žyweńa tej šterschi mērńe a wjašole napscheshimo gledašč možošč?

Swět ženo sa gluku. Ršchesczijan pyta zognowane. Pšchitom nejo won spokojom jano s tym zerkwinym zognowanim, lež tež to jomu pšchewščo droge jo: won wola iwelwězy we swojej komorze s Jakubom: „Ja schi nepuščeziju, zognujošč-li mě perwej!“

Zognowane chudoby.

Chudoba we mladosczi pschinašo zesto iwelite zognowane. Pšchewinone brachy mozuju naš we našchym posdžejšchym wojowanu. „Chudoba jo šchesta šmyšl“, groni stare nimſke pschisłowo. To hopokažo nam dodoscža to žyweńe iwelich mužow.

Kak zaščne mējaščo Kepler s chudobu a s tšchadanim wojowašč! Jogo knigły buchju jomu pšched lužimi spalone, jogo knigłarńa wot Jesuitow šajmēta, won šam pať bu wot swojog ludu s woščzojšteje do zuby hugnany. Won pať želaščo 17 lēt na tom, te iwelite kašni humyšliš a hobrachnowašč, sa kotarymiž gwěšdžina, ako se planejty pomenijo, hokoło blyńza swoju drogu bēzy. A won bēščo jaden tyč nejwošebnejšchych astronomow (abo huzonych we tej gwěšdžine) na šwěšche.

Ako Herschel hysczi mlody bēščo, bē jogo samozeńe iwelgi ryjne. Won mušaščo šebe šam ako gerz to nejtebnejšche k žyweńu šašlužyšč. Ale weto bēščo won šam tu iweliku roru humyšliš a hubašliš, ako se Teleskop pomenijo a pšches kotaruž gwěšdy se šblisťa wizesh mogu. Pšches nu jo won we gwěšdžine Bože statki wizel, kenž tenzaš hysczi tež tym nejwošebnejšchym astronomam nesnate bēchu; a dwahundert głaščkow do tateg Teleskopa jo won šam hutožyl, wot kotarychž akle jaden sa jogo myšlu k tomu godny bēščo.

Juro Stephenson bēščo jaden wot wošymich žišchi, kotarychž starejšche tať chude bēchu, ať ta zela šamelija jano jadnu šchpu k bydleńoju mējaščo. Juro dejaščo togo šušbeda krowy pascž, pschipodla jo won s bēleje gliny šchake mašchini twaril a je nusińe s rorkami šchtkofowego dtewa šwěšal. Wot 17 lēt juž bu won

pod swojim nanom kjadnej mašchine pschistajony —, a ta mašchina bēščo jomu, kenž daniž pišasch, daniž lasowašč huńejaščo, jogo huzabnik. Gaž te druge želašchete, duž želo wotpoznowaščo, we kjarzme pšchi paleńzu a kortach swoje šeneje pscheporachu, rošebra Juro Stephenson swoju maščinu, žyscžascho ju a hopytowaščo s neju šchaku huzbu. Ako won posdžej pšches humyšlenie a hušleženē šchaticch nowych mašchinow iwelgi zesczony a naglědny muž bu, gronachu te, ako lubej paleńzowali a kortowali bēchu, ať jo mēł taku gluku.

Abraham Lincoln a Garfield bēšchtej dwa prašidenta iwelikeje Nord-Ameriki, we jeju mladosczi bēšchtej chudej golza. Lincoln nahuknu šam s iwelikeju prozu radnowašč a pšchawe rēzyšč; Garfield bēščo spotojom, ať s ińeschenim a se swońenim šebe telik šašlužyšch možaščo, jano, aby swoju huzbu na hušbokej šchuli šaplašchisch mogal.

S pšchimi palzami na kuždej ruze a s wěštych wotglědanim do pschichoda netreba tež ten nejchudyšch golz šazwiblowašč. Šašlužba a myto zakatej na kuždeg mloženza, kenž tu wolu ma a tu moz we se zujo, to želo kšchuschē šapšchimešch. To nama žowščym niz naše, lež nēcht we kšchafnem grože abo we malej budze rožony jo; pscheto, chtož zo a se žaržy, togo namožo žedna mož šene šegnušč a šdušchyšch.

Měrtyn Suras.

II.

Kak jadona wošada swojogo huzabnika zesczi.

Lubošna bilda rědnego hobojžena jadnej wošady se swojim huzabnikom a pozescžena togo šamego šwěšchi se nam s Dřejz napscheshimo. Kaž juž we šlědnem Wošadniku lasowachmy, napora towarštwo hokolnych šchulaťow swojomu šobuzkonku rědny šwěžen k jogo wotejženu se šlužby. A Dřejzańška wošada šesichēšcho ta šlědna byšč, swojomu huzabniku pokajašč, kať iwelē sa šwěrn 25-lětnu šlužbu se jomu žetowašč maju.

Šlědnu šezelu, 30. sept. wotpołdńa seger I šgro-mažichu se iwelite a make we Božem domē, jich rědnej zerkwi. Wona bēščo nabita ať na šlědne mēšto, tež s hokolnych wošow bēchu snate a pschijaschēle pschisčli. Šchulſke žišchi šnošowachu s kšchafnyimi, žyštyimi głošami rědny kjarliž: „Ga sej nēt mojej ruze a iwēž ty mē ku mojej šbožnej gluze a niherńe!“ Šnēs šchulať Suras šam iwēžescho s kšchutym, žyštyim głošom k šlědnemu rasu tu wošadu se swojim špiwanim, a k jogo chwalbe mušy se gronišč, ať jo rošmēł swojich lubych Dřej-zahari nahuzyšch žyšto a pschisťojne namišch špiwašč, lezrownošch zerkwja hysczi žednych orgelow nama a šnadnejše myšchyny dla hysczi šebe dlužto ſebzo kupišch moz. (Šchoda pať jo, ať taka hušchpurna, rědna

erkiwizka, żoż te luże tak pilnie namışchu chojże, orgelow męsch namożo.) Knęs farat Siemanowski i Janŝchojz hulizowafcho i Hurafowego żywieña a tego żognowaña, tenż jogo dłuŝka ŝluzba Drejżanŝtej woŝaże pŝichnafła jo. Sche bechmy gnute wot tak lubych ŝlow, aź nebużomy jich zaŝ żywieña ŝabyŝch. — Po namışchy ŝgromażichu ŝe ŝcholta, ŝchepje, zerkwina rada, ŝchulŝke předtktojaŝtwa a wele pŝichjaŝchelow a ŝnathch we ŝchuli. Też nowy huzabnik, knęs Dabow, beŝcho wot wojakow ŝe ŝwojima ŝtarejŝchyma pŝichŝchel. Perwej buchmy naŝeŝchone, potom huŝpiwachmy ŝjarliż i nimŝkich nr. 237: „Scheñ we męre twoju drogu.“ Knęs farat Siemanowski żarżafcho też how rędne grono a lutowafcho, aź knęs Huraf južo ŝe ŝluzby ŝtupišch muŝy, żoż won by i nim tak rad huŝchęzi nekotare lęta k lepŝchemu teje gmęjny žęlał. Eŝlędtkoju ŝtawi tym huŝchym nowego ŝchulata, knęsa Dabowa, předt a ŝajzi jog ned do jogo noweje ŝluzby. — Potom hužękowa ŝe ŝcholta knęs Schwieker kn. Hurafuju we męnu zeleje gmęjny ŝa tu żognowanu ŝluzbu w Drejżach a pŝchepowda jomu ako widobny žęł na 100 mk. pęneŝ, aby ŝebe ŝa to dał męku ŝofu nagotowafch, żoż mogal huŝchęzi dłuŝko ten deŝe ŝaŝluzony męř hužywachŝch. Teke zerkwiny předtktojať knęs Gargula kłozafcho kn. Hurafuju we męnu zerkwineje rady ruku a hučhwali jogo dobru předtkbildu, tenż jim ŝe ŝwojim nabożnym, ŝwęrnym, zerkwinym żywenim a ŝ jogo neŝmaŝaneju ŝluzbu dał jo a ŝlubi jomu teke wot zerkwineg boka huŝchęzi widobny žęł.

Knęs ŝchulaf Huraf hužękowa ŝe ŝa tak wele luboŝęzi a dobroty, tenż jomu hopoŝafali ŝu a ŝ tym dlymoko gnuli a weŝe i goruzymy kŝami hobŝchęjt wot ŝwojich lubych Drejżanar.

Drejżanŝke buťa nedachu ŝebe to weŝeŝch, ŝwojog ubeg ŝchulata i zęłym podomkom dermo do jogo nowego Pizanŝkego domu dowjaŝę. Chwalba a żognowañe taŝej ŝwęrnej a žęłownej woŝaże!

Schafę

pŝchemeñeña ŝtanu ŝe nęť naŝymu tam a how we ŝchulach. Do Drejż jo pŝichŝchel na męsto kn. Hurafa mlody ŝchulaf Dabow, rożony i Janŝchojz; do Dreñowa na męsto k wojakam wotejżonego 2. huzabnika Gang, mlody huzabnik kn. Krüger, rożony i Tuteja, tenż we Nowem Żelu ŝwojo hužękeñe doŝtal jo. — Libanojŝki huzabnik kn. Starke, Eŝłomeñŝki kn. Kub a (perwej we Żergonu ako nanť we kublatŝkej wjaży) a kn. ŝchulaf Huraf i Drejż du i 1. oktobrom na hument.

„Žognuj, Bog, ten hučhod waŝch
A waŝch pŝichchod tudy teke!“
Žognuj też ten kłębaŝch waŝch,

Waŝcho žęło žognuj teke;
Žognuj waŝ, gdyż ras huŝnuli,
Ab tu ŝbożnoŝę hobderbnuli.

Zerkwine powejezi i Pizanŝkeje ŝerbŝteje wožadny we ŝeptembeře.

Narożone: ŝynť tomu Wilhelm Mucha w Dreñowe, Friedrich Wilhelm Wendt w Huŝu, Wilhelm Wollenick w Dreñowe, Johann Kuhlmann a Męrtyn Simmula w Huŝu, Matthes Guttke, Karl Kocha a Wilhelm Stecklina w Tureju; humarky ŝynť tomu Karl Heisler w Pŝchikufu; žowężko tomu Friedrich Bachanz w Dreñowe, Friedrich Niproŝchke w Turnowe, tej Luify Reichmut w Huŝu, tomu Christian Wilde w Turnowe, Wilhelm Schöy w Noweŝky, Wilhelm Freitag w Tureju a Męrtyn Kaina w Tureju dwę žowęzi. Jeŝ. 28, 29.

Samřete: Luife Martha Bogott w Tureju, 3 tyżęie a 4 dny ŝtara; Friedrich Wilhelm Klink w Turnowe, 6 tyżęeni ŝtary; Marie Luife Schomber w Noweŝky, 1 lęto ŝtara; Marie Huŝchmann rożona Guttke w Huŝu, 88 lęť ŝtara; Friedrich Hendriŝchke w Huŝu, 19 lęť ŝtary; Elisabeth Leŝke, rożona Barnack w Huŝu, 72 lęť ŝtara. Pŝ. 126, 5. a „Pŝchęzga wy nęto ŝe tużyŝcho, ŝchytne moje nejlubŝche? Dch žyżęžo mę ten wotpoznyñ, we męno pŝafafch pŝchęŝanŝcho! Ten zaŝ nebžo gor dluŝko byŝch, žoż bužoŝcho ŝche tu męno pŝchifch a niñer how woŝtanuŝch.“

Ea mi ŝio niŝtwa ŝu podarili: neŝnaty w Tureju 10 mk., Lehmann w Turnowe 2 mk., neŝnaty w Noweŝky 3 mk. Bog ŝarownaj wam tu luboŝę a to huŝchobne wjaŝele, kotarež pŝchęŝ waŝch dar neŝnatym ŝejo naporali. „Chtož rętko ŝejo, bužo teke rętko žněŝch, a chtož we žognowanu ŝejo, ten bužo teke we žognowanu žněŝch.“ 2. Kor. 9, 6.

Naŝymu 1911 goręjbrane žiŝchi: a) Golzy: Martin Bartuŝch Tur., Karl Bogott Tau., Karl Dommaŝch Tau., Martin Fette M., Wilhelm Frahnow Dr., Martin Gargula Tur., Friedrich Guttke Dr., Paul Hanŝchke M., Christian Hanŝel Dr., Martin Hendriŝchke M., Richard Hocun Tau., Friedrich Hocun Tur., Martin Hocun Tur., Friedrich Hugler Tur., Wilhelm Jannack Tur., Friedrich Jurifŝch Pr., Wilhelm Kielow Tur., Wilhelm Kummer Tur., Bernhard Ladwig Tau., Max Liebick M., Friedrich Liebreicht Dr., Wilhelm Matŝchke Dr., Adolf Mattig Tau., Friedrich Mehlow Tau., Paul Meŝŝerŝmidt M., Friedrich Moyn Tur., Friedrich Niproŝchke Pr., Friedrich Paŝera Dr., Martin Pumpa Dr., Paul Pumpa Dr., Martin Schergun Tur., Friedrich Schorbad M., Wilhelm Schwieg I Tau., Wilhelm Schwieg II Tau., Friedrich Semifch M., Wilhelm Sonke Pr., Friedrich Twarz M., Friedrich Weiŝe Tau., Friedrich Zech Pr., Hermann Zech M.

b) Žowęzja: Elisabeth Bagola Tur., Luife Bagola Tur., Anna Behla Pr., Luife Bramke Pr., Marie Freitag Tau., Elisabeth Gaŝan Tur., Marie Glode Dr., Anna Groch Dr., Anna Guttke Dr., Marie Hammel Tau., Luife Hendriŝchke M., Marie Huŝchga Tau., Pauline Huŝchga Tau., Marianne Huŝchga Tau., Pauline Janť Tau., Luife Jurifch Tau., Luife Klauę Dr., Marie Kobaž Dr., Pauline Kockel M., Anna Kublic Dr., Marie Laŝchke M., Pauline Lattke M., Anna Lehmann Dr., Marianne Lehmann Tau., Luife Lenigke M., Marie Liebed Pr., Anna Markus Dr., Pauline Miatke Tau., Eliŝe Müller Tau., Elisabeth Niproŝchke Tur., Hedwig Noack Piznu, Klara Noack M., Karoline Pažwahl Tur., Pauline Perfor M., Anna Pumpa Tau., Anliŝe Puŝcha Tur., Anna Schenakli Dr., Ida Schmidt Piznu, Pauline Schomber M., Marie Schwieg Tau., Luife Simula Tau., Luife Sonke Dr.,

Anna Stecklina Dr., Marianne Stecklina Lau., Marie Wenzke N., Anna Wondracz Pr., Luise Zachow Lau., Anna Zech Pr. (Rosmiej: Dr. = Drehnow, Drenowice, Tur. = Turnow, Turnowice, Pr. = Preilack, Pschikufu, Lau. = Lauer, Turuju, N. = Neuendorf, Nowejshy, M. = Mault, Hufu.) — „My pak nejshmy žičhi togo wotstupenia k fšafenu, ale teje wery k humoženiu teje dušče.“ Hebr. 10, 30. Chr. w P.

Berkwine powešczi i Wrašynskeje wožadny.

Narody: Wilhelmine Johanna Koch w Ssmogorowice 5. aprila, Friedrich Wilhelm Matsche w Wrašynie 26. aprila, Anna Marianne Bartusch w Ssmogorowice 27. aprila, Kurt Buder w Wrašynie 22. aprila, Anna Marie Keller na Gorach 2. maja, Marie Mucha a Wilhelm Friedrich Schulze w Ssmogorowice 20. maja, Grete Donath na Gorach 25. maja, Georg Paul Krabbert w Ssmogorowice 20. junija. — „Sa gole kom ja goręjbrany, o Wofchz, we wschytnej lubowczi; wot tebe, Ssyn, jo mě tež dany ten poklad, kenž mě dobył by; ty zošch, o Duch, we styšnosczi bysch trošchtar mě nejšwernjšchy.“

Humrěli by: 9. aprila Marianne Kochan, humientarka na Gorach, stara 58 lět 10 mj. a 22 dn.; 13. aprila Johann Boffenz, humientar w Ssmogorowice, stary 66 l. a 2 mj.; 17. aprila Wilhelmine Johanna Koch w Ssmogorowice, stara 12 dn.; 24. aprila Christiane Duchter, humientarka w Ssmogorowice, stara 79 l. 2 mj. a 13 dn.; 27. aprila Anna Grišk, hudowa w Ssmogorowice, stara 75 l. 5 mj. a 28 dn.; 30. aprila Martin Bogosch na Gorach, stary 54 l. 2 mj. a 27 dn.; 4. maja Christiane Heinrich, pokofazna žowka w Wrašynie, stara 16 l. 4 mj. a 26 dn.; 7. maja Friedrich Mattuschka, mžoženž na Gorach, stary 26 l. 10 mj. a 21 dn.; Elisabeth Bramka, hudowa w Ssmogorowice, stara 80 l. 10 mj. a 20 dn.; 22. maja Maria Janzow, hudowa na Gorach, stara 82 l. a 29 dn.; 29. maja Elisabeth Miethke hudowa w Wrašynie, stara 94 l. 4 mj. a 7 dn.; 6. junija Marie Rockott, hudowa w Wrašynie, stara 62 l. 5 mj. a 5 dn.; 11. junija Friedrich Wilhelm Kulick w Ssmogorowice, stary 3 mj. a 15 dn.; 28. junija Anna Gniel, budkarka w Wrašynie, stara 41 l. 5 mj. a 15 dn.; 30. junija Friedrich Wilhelm Matsche w Wrašynie, stary 2 mj. a 1 žen. — „Dch, Rnežo, dy bdu dokonžowasch, to pchemyšlich ty huz mě šam; do Krista ranow zu še chowasch, až s pokutu žgan nešalam. Moj Bog, šchi pschophym Krista dla, daj, až moj kónž še dere ma.“ N. w B.

Gadańe.

1.

(Sa stare luže.)

Sšom howal pschezej wednio spaka
 A žeto wjazor, nozy snaka.
 Nět dawno w nugle lažym šabyta,
 Wot ščafeg procha, kura polschyta —

A nicht mě sejo do rukowu,
 Ab ja tak huišča mojom šchowu;
 A tak hjo wono dalej wostasch nět,
 Až sajšich bužo raš ten zety šwět. M. Kocha.

Sašupny redaktor a nalladar šhular F. Kocha w Turuju. — Schiščejat N. Lapstich we Wotežach.

2.

(Sa make žičhi.)

Zo žen a noz,	Gaž šchyno spi,
Ma pschezej moz.	Pschiwoka šchi:
Kětko pijo,	Nět stawaj ty,
Zesto bjo.	Žož pilny by! M. Kocha.

Hugadańe s nr. 9 Wožadnika jo: „mucha“. — Pšchawice hugadali by: Hufchy sarat em. M. Kocha w Röpniku, kněžna Eliša Tschinskojz w Turuju a Dškar Gehla w Golbinie.

Štož do god nejwězej pšchawych hugadaniow pšchipoščelo, dostańo k boguju rědne knigty hobrazone.

Sa missionstwo šberaju še tudy dary a bužo we kuzdem pschiduzem Wožadniku tudy kwitrowane. „Dobrosch žynišch a šobu želišch nešabynišcho, pscheto tate hopry špodobaju še Bogu dere.“

Šnatežnyńe.

Nowe šakopowaniške mogu še kuzdy zaš dostasch pla redaktora F. Kocha w Turuju a pšasche laščko huwešane 1 ml., lepej huwešane 1.30 ml. Pla knigow-wěšara W. Schulza w Choschebusu 1.50 ml.

Wožadnik ša 1911 šapšachili by: w Turuju šchytne, — huz. Pš. w N. 3. — huz. Br. w Tu. šchytne. — Far. Pšchiz. w Hodž. 1910/11. — Far. em. Urb. Crost. 1910/11.

Nowe škasańe Wožadnika možo še pomatem na lěto 1912 šberasch, aby k nowem lětu kuzdy šwoj Wožadnik bješ štomudy dostasch mogat. Štož newotkazo, dostańo šwoje Wožadniki dalej pschipoščane a pšaschi to potom ako nowe škasańe.

Šchym wšam hokoło Pizna žynim šnate, až kom še we Choschebusu ako nowy

hugbajuzy škotowy duchter

(prakt. Tierarzt)

hugednuš a bydlim Zimmerstraße 20 (na roše Karlstraße). Telesonowe šawošane še štańo na Nr. 486.

Kuzdy pět pschizom do Pizna do gosceńiza „Zum Deutschen Hause“ ku kněš Holladoju, žož mě kuzdy namakasch a šawošasch možo, kenž chory škot ma.

Dr. Theodor Saling.

Bytam ša moju brodu-ščtrabarńu a škowpleščenju ned abo poščzej

huzbnika.

Gastav Kuchenbuch,
 brody-ščtrabar a škow-pleščar
 w Piznu D.-L.

Šištńiza. Do Deščna hufsch. žet ša pschipoščanie. Pšchophym tež wo kónž hopišana a dalšche powešczi. Pšedne dostach pschepoščje, pschidu togodla we nr. 11. — Do Röpnika žet a postroweńe. F. N.

Woładnik

Berkwine powejezi ja dolno-luzyske kerbyke woładny.

November.

Woładnik pschichada tuždy mjakez a piaschi pla rosdzelowařow na zele lęto jan 60 pi. S postom domoj 1 mf. — Skafasch jen hebe dejfch pla swojogo knęsa faraća, huzabnita abo agenta.

1911.

Reżela samrętych.

Kuźde lęto he roschy ta tuźna neżela. Pscheto kuźde lęto gotujo ta kimeresch wot nowotki hudowy a hudoiže, hřrotki a hobtuźone złoweki. A teke te, kotreź do Ziona kluřchaju, kotreź psches to dupęne t Bożem kralestwu powołane su, woni chojže, schyłne hmwęšane wot reščasow teje kimereschi, woni su popajźone. Abo nejšmy we sachadnem lęšche to našpet našgonili? Tam „eji pilny nan pla swojogo žęła, strowy a młody, a lej, we bliščem hokognušču jo kimeresch jogo pobila! Abo gaź doma šmy mušali pichigłedowasch, kať ta kimeresch swoju ruku ja nimi jo huřtrewala a kať yorka ta wojna beščo a kať schęžto to mřešche a tať nehugrońezny tuźne to žęleńe, tam šmy to popajźęństwo wiźeli, do kotaregoź ta kimeresch tych złowekow goni a starta. Młogi raś deře jo nam laźko, gaź to wojowańe jo pschęstalo a huřchoba jo huřchichnula, my gronimy: „Chwalisch Boga, neťo jo humoźony, to muzne schęlo jo neť swoj wotpozynť namakalo!“ Ale taki troščt netrajo dlujko a nedořęga daloko. Gaź neżela samrętych nať na te křarchoby wola; tam biju goręi te rany, tam mazaju goruze ldy te našymške struřazki na tych rowach, tam klyščhe he štyšne sdychowana a řchake tuźne rosgrona t tymi samrętymy: „Dla zogo řy me how wostawil, dla zogo řy tať jeřno huřchel; och, gabny hyschęzi raś řchi mogal wiźeřch, hyschęzi raś do lubego hobliža ględasch!“

žo dajo wotgrono a huřklyřchane, žo troščt a męř? Chwalisch Boga, aź wot drugego wimoźęna he nam prattujjo ako jano wot togo psches tu kimeresch! 126. psalm groni: Gaź ten knęs tych popajźonych Ziona wimoźo.“ Ten knęs Kristus jo tej kimereschi tu moz weřel a žyweńe na řwętko sporak. Chtoź how na řemi domazniť jo byl we Bożem męřęze, togo węžo Bog do togo pschawego, nebjasřęgo Ziona. Kristus jo snant řa to, won groni: „We mořogo Wořchza dońte jo wele hobydłeńow a ja pojdu, wam to męřto pschigotowat.“ Gaź to he řtańo, ga nam buźo kaź we zowańu, groni ten psalm. Neť jo nevěmy, kať we tej nińernosęzi hugłęda a řchyłne pojedańa a knigly, kotreź wot togo drugego řwęta powędasch řchęjže, řu basniźli, wy neđejali he wot niķ dajř samuřchisř. To věmy: Wono nam

buźo kaź we zowańu, wele hynazej, ale teź wele reďnej ako he myřlimy; „žoź žedno hoto nejo wiźelo a žedno huchjo nejo klyřchalo a do žedneje złowezneje huřchoby nejo pschisřlo, to jo Bog tym pschigotowal, ako jogo lubo maju.“ Potom jo to pschawe wimoźęne pschisřlo, wimoźęne wot gręcha, wot řchyłneje řtarosęzi, nuře a wřcheje žalosęzi. Potom buźo he gronisř: „Ten knęs jo neźo welikego nad nami žynil, togodla řmy my wjařole.“

Bog dai, aby to teke my raś gronisř mogli a tomu žo nam Bog rowno psches tu tuźnyzu pomogasch. Bog žognujjo nať, gaź nať domapřta. Howazej neby piřane bylo: „Te ako ře řdřami řeju, budu ř wjařelim žněřch.“ Nařcho žyweńe ga jo řeřche řa tu nińernosęź a teke pla rowach a řmęrtnych postolach dajo řeřche na to řchęlo a řeřche na togo duřha. Jano to řeřche na togo duřha pschitawo wjařole žni. Šylyź we tych dnach, žoź ta kimeresch do twořogo domu jo pschisřla, mogal wiźeřch, kať to řlowo Bože a řw. řakrament togo mřeřuzęgo jo hochtoźilo, kať ta duřcha we Kristusu troščt a moz jo namakala a męla, řylyź we takich dnach, žoź kařchęź we twořej řchpe jo řtojal, ře mogal Bogu žęłowasch řa řchyłnu gnadu Božu, ako tomu samrętemu he jo dala, a řylyź we takej tuźnyzu žul, kať Bog řchi huzy, aby na to newidobne ględal, Božu ruku řapřimel, t jogo huřchobe ře řaržal, twoje řtarosęzi na űogo chysřil a řhatowal: „niź kaź ja zu, knęžo, ale kaź ty zořch“ — potom řy neźo nahułnuł řa zař a řa nińernosęź a dejřch ře Bogu žęłowasch řa to žognowańe, ako rowno ta tuźnyza řchi jo pschitawla. To jo to řeřche, kotareź wjařole žni pschitawo. A gaź řami raś do togo pschawęgo Ziona pschisřli řmy, potom buźomy ře tomu knęřu žęłowasch teke řa te schęžke dny togo řcherpeńa a tuźęńa a řalowańa, psches kotreź won nať jo how řchęł donagotowasch t řwojomu nińernemu kralestwu. Potom řu řchyłne ldy wjařele, potom budu našche huřta polne řmjasřa a našch jeřyř polny řhwaleńa byřch.“

Jadna žywa wořada.

S Borkow. Gody ře pschibliźaju a řchyłnomu ludu dej ře wjařele řapowędasch. S mřogęgo domu řuřa řudoba

a nufa, a choroscj namakajo schuzi swoju scjaschku. Tej zo kshefczijańska smilnoscj pomogajich a tak jo zeiszyne starsche towarstwo we hobbednej wby na reformazioniskem hwězeńu wjazor fe sgromaziło a s nim wele gosczow, tak až žurła pla Měščcha polna běšcho. Esmy tam rědne spiwańa hyschali wot spiwaństego towarstwa a młodych kněžnow. Schulske žišchi a druge šu nam we žiwadku (theatru) pokasali, tak kshefczijańska smilnoscj fe šama žognujo a drugim wjašele gotujo. Tam klapjo we hymsem zašu chude žowczko ša hofno, wejšchpe bejžitej bratschik je šotschu; wonej jo nuskatej, aby nutsch psychičko, dajotej jomu k ježi, psychotujotej jomu šwoju postolku a spitej šamej na murže. Al lej, we spańu hyschhtej godowne arije, wonej wotzuschetej a s togo chudego žowczka jo Bože godowne goleiko hprdowało, stupijo k nima, dwa malej janželika s nim, a žognujo jeju. Welqin rědne běšcho teke to druge, žož starej spušczzonej zepatrze smilna ruža ku godam nahobrazujo a ako domoj psychizo psychemaršona, namakajo taku luboscj a kšchašnoscj a ta wjašola stara dušcha žetujjo fe šwojomu Bogu. — S Lutherušowego domaznego žyweńa hulizowašcho kn. farar Riese a pokasajcho, tak ten Lutheruš wěrnny žlowek, dobry nan, luby psychiaschel byk jo, jaden muž Božy we šwojom žekem žyweńu, teke doma wejšchpe a pla blida. — Na 130 mł. jo nutsch psychičko, s tym žomy našchym chudym hobrazowašch a to bužo s wjašelim žognowašch dawarow a hobdaronych.

Džeń perwej šmy měli mašu sgromazinku Kupowškego zeiszynego towarstwa. Esmy tam šchake hobradowali a hobsamtnuli, žož nutschikowne žyweńe nastupa. Žomy šebe spiwańske kniglizki kupišch; tym šamčetyh šotscham žomy plarowa šjarliž hupiwajsch; na šachopenku dezembra bužo fe našchym chudym hobrazowašch. Towarstwo, kotrež nět 5 lět štare jo a we šchatej hobuhy jo hurašo, jo na dobrej drože a možo rowno ša Kuparšku gmeńnu wele žognowańa psychiascz. Na 8 nowych žłonkow šmy mogli gorějwšesch. Žeke towarstwo jo fe psychiamtnuwo Choschebuškem hokrejšnem šwestku (Kreisverband der Frauenhilfen). Našch kn. farar hulizowašcho nam wot „ruki“, tak notna ša žloweka jo, tak š neju wele dobrego možo žynišch, tak pak teke rěd šosceji jo a našlědku wot Božeje šchogomozneje ruki, kotaraž ten šwět jo štworika a naš našo a wežo a žognujo. — Tak rědnu sgromazinu ako tu nejšmy dawno měli. Bog dai, aby šchynne psychiduze take byli.

Raž loni, šmy teke lětoša na reformazioniskem dnu, na 31. oktobru, wjazor namšchu hwěščili a we prátkowanu a spiwańach Woga chwalili, kotryž nam takego profejta, měščhnik, farara, šastojnika jo pošlak, kaž M. Lutheruš to jo byk. Kolekta jo 20 mł. huńaška.

Na pět, 10. novembra, jo žekny Friedrich Schreiber s hudowu Minu Schneideriz hordował wěrowany; wot šwojžby nawoženja jo fe jima biblija daša. Farar jo ju wot hoktara tyma manželškima podarił. We tak poměńonej „Familien-Chronik“, ako na koncu biblije stoj, šmy perwej napikali, žož wot teju manželškeju a teju starejšcheju wěmy, ga fe šu narožili, ga šu dupjone, wěrowane a tak dalej. Něto dejtej wonej dalej pišajsch, žož Bog jima pošczelo, daži jo wjašele, daži tužyža, dejtej to šłowo Bože lubo měšč, tu dušchu do žwego šadymišch, aby šchynno wot Božego šłowa našone, wot Božeje lubosceji hobbane byšo. Tak našog jo dobry a možo Božemu pišnu šakej to pšchawe město we našchych domach dašch. Starejšche, bratschi, šotschi, nekupujšcho tyma młodyma manželškima jano takši a album a šegery, ale na přědnem měščje b i b l i j u !

Šow ten numer Wokadnika (a teč ten psychiduzy ku godam) doštanoscho dermo a čtož jen nama, možo na šare šebe jen holowajsch; ša nowe lěto možo škasany hordowajsch na šare a pišchi, gaž jen wotholujosch, 60 pñ., s postom 1 mł. Won psychizo kužby mjašez.

Mojo drogowańe do Jerusalema.

(Farar Wenzke Deschanski.)

I.

Na drože.

„Jerusalem, ty město hušofe, Rischel Bog, ab tam byk ja! Ša hušchoba stoj k tebe požednie; Šche moje myšlenja Wšes gornj a pšes nižy, Wšes dnužu puščinu, Wšes wšcho, žož hoto wiži, Tam k tebe chwataju.“

„Jerusalem jo twarone, aby město byšo, žož fe gromadu jejšich dej.“ To šłowo s 122. psalma pišchi, kaž juž we štarych zašach, teke hyschči žinška. Do Jerusalema, tog „hušofe twaroneg města“, šchěgnuchu něga te nabožne žyži k tym hušofim hwěženam fe spiwanim woneg psalma: „Ša fe wjašelim, až mě šlubjone jo, až pojšomy do togo kněšowego domu a až našche nogi stojajsch budu we twojich rotach, Jerusalem!“ Do Jerusalema šu teč něga ras te ludy s podwjazorneg boka šerše šchěgnuli, aby te tym kshefczijanam hwěte města s ruki tych newěčezych hulichowali. Tam šchěgnu teč hyschči něto kužde lěto towšynty nabožnych kshefczijanow, te hwěte města hogleđat, na kotarež togo šumoznika wozy ras glediškej stej a na tych drogach chojšich, na kotarychž ten Wimožnik teč ras šchel běšcho. Wokšebnje welika pak běšcho ta maš drogowańow, kenž fe šachadne nalěto na drogu do Jerusalema psychigotowachu. Žgan pišchichcho fe wono we to, želbny byšch psychi hušwěščenju nowego kshefczijańškego domu na wolejowej gote, kenž fe „Kaiserin Augusta-Stiftung“ poměńijo, a psychi kotaremž našchey kralowej fe pšes prnža Citel Fryza s jogo kněnu manželškeju šastupišch dalej běšchtej. — Wjašy tymi, kenž wjašole gnute te dny we Jerusalemě pšehywachu, běch teč ja, a zu něto lubyh lasowatam Wokadnika nězo wot togo, žož na tym drogowańu wižek a našgonil šom, hulizowašch.

Drogowańe šachopi fe kšechi wjatschowny hwěžen. Žajtšcha rano, ned po šeger štyrich, huježech s Deschna. Šchěg lešchesho se mnu štoro a doňaše mě přědny žen do Wieneg a drugi do Trieste, žož na lož štipišch dejachmy. Ako štwortk wotzuschech, šahušhychach wenze někate žiwne šchumeńe, s žožož šapřědka mudry hordowašch našožach, našlědku pak hušnach, až hobnoz fe možny wěšč šwignul běšcho, kenž fe „Triješčanska Bora“ poměńijo. Čtož potom wenze niž žynišch

nama, wostańo rad doma; pscheto na gašach hordowachu wele luži k chromam abo k semi briznōne a schěžto srasone. Prěki psches to plone město pschi hustawadlu buchū tlušte wozki pscheschēgnōne, ja kotarež ke kuzdy zaržasch mušascho, neschēscholi do moča chyschony hordowasch, kaž jadnomu wot naschych šobu-drogowarow ke stalo bēšcho. Pschikofku ke jala. Na gluku paš bēchu lozowniki pschopodla, kenž jog hyschēzi žyweg huschēgnuchū; ale wjašele na dalšchem drogowanu bēšcho jomu sajšchlo. Tež dwa drugej šobu-drogowara šgubischtej nazeju, roschischtej ke tudy a jezēschtej lubej do Italskeje. — Tu zaschnu moz tafeg schtorma mozošch jaden lažto husnasch, gaž ke šlyšchy, až psches tenšamj jaden selesnizowj schēg i kolejom swignōny a i damu doloj chyschony bu, pschizomž tšchi wošobu šabite a nēkotare srañone hordowachu. Dete k myšli nēbēšcho žednomu na tej loži. Wj paš pschiruzychmj ke tomu, kenž tež wētšchu a žwalam pschikazo, až woni šašej humēlknū.

Hokolō seger 6 bu pschistupna ława wot lože wotšchēgnōna, ložne tokule gorēj sešchēgnōne a wen žēšcho wono do tog bryšgajuzeg moča a nutšch do tog rizateg wētšcha. Lož chwejascho a kolebascho ke tam a saš a slagnu ke ras na ten, paš saš na drugi boš. Žwaly ke šchumichu a bryšgachū hokolō naš, wētšch hujascho, žarna nož naš pschitšchj, a šymy dla jēkotachmj.

Schate myšli žechu nom tam psches glowu a tež saš wotejšechu. To paš wēžechmj a wjžechmj až humožēne i tafēje tšchachoty nēby možno bylo, gabj loži niži nēžo ke stalo. Glich bu šchjknō hubojañe a štarane psches tu wētšosčj šagnane:

Až pošdže a tež rano
Njž drugeg ke nēstano,
Aš zož nam tšebne jo. (Dalej pschjžo.)

Zerkwine powěszi i Bizañskeje wošady we oktobere.

Marožone: šynk tomu Emil Reimer a Friedrich Mucha w Dēnowe, Wilhelm Mieršch w Turnowe, Wilhelm Göldner w Turēju, humarky šynk tomu Johann Hugler w Nowejšy; žowčžo tom u Hermann Bohg w Nowejšy, Friedrich Groch a Friedrich Markus w Turnowe, Friedrich Grešchke, Friedrich Benke w Turēju, humarkē žowčžo tomu Wilhelm Zachow w Turēju. Ps. 127, 1: „Gaž ten knēs ten dom nēnatwarijo, ga žēšaju podermo te, aš na nom tware. Gaž ten knēs to město nēhobšwarnujo, ga wachujo ten wēchtar podermo.“

Wērowane: Friedrich Paulenz, žēšaschē, a Karolina Pušcha, hobej w Turnowe; Gottlob Chittan, mēštār w homotowej gotnizy, a Maria Jannack, hobej w Turnowe; Friedrich Kettliž, gēž w Caspach, a Anna Nagora w Turnowe. Ps. 118, 1: „Žēšujšcho ke tomu knēsjoju, pscheto won jo lubošny, a jogo dobrosch trajo niurnēne.“

Samēete: Wilhelm Roschan w Dēnowe, 33 lēt stary; Anna Schwella, 1 lētō stara; Karolina Schuppan w Turēju, 27 lēt stara; Mērtyn Matschke w Dēnowe, 3 mjašezj stary. „Ta dušcha paš ke nētō chloži na šwajžbe, ako nēwēsta;

jej nēbjašti dar tšchajñe šloži, kenž Ješus šam jej podawa; tam šlyšchy rēdne špiwane, kenž šgoše šwēte janžele.“

Zerkwine powěszi i Břasnyškeje wošady.

Marody: Zieša Kappow na Gorach 1. julija, Auguste Johanna a Mariamne Elisabeth Nowy we Břasnyie 18. julija, Christiane Margarete Donath we Břasnyie 11. augusta, Hans Dškar Hermann Riedel na Gorach 16. augusta. — „Paštyr, paš to jaguētto, glowa, wes jo k twojom žlonku, droga k nēbju pschewož jo, werch, daj mēr jom we štužonku, wina penk, daj tomu pschutu we tej wēre twoju ruku.“

Šumrēli šu: 17. julija Friedrich Winzer, pošbur we Břasnyie, stary 52 lēt 1 žēn; 23. julija Christiane Matschke, pschēbydšarka we Břasnyie, stara 61 l. 11 mj. 20 dū.; 7. augusta Dškar Friedrich Janke we Šsmogorowe, stary 5 mj. 2 dū.; 20. augusta Christian Pehla na Gorach, stary 68 l. 1 mj. 15 dū. — „Daj, až šawžaka hobštaraju šwoj dom, ab taš byš gotowy, až w kuzdej gožbe huwołaju: žyñ je mnu, Bog, kaž šda ke šchi. Moj Bog, šchi pschošym Krista dla, daj, až moj kōnž ke dēre ma.“

Šorejbrane šu našymu 1911: 1) i Břasnyy: Martin Linke, Friedrich Winzer, Friedrich Wilhelm Balze, Hermann Schiemann, Hermann Gniel, Heinrich Winzer, Friedrich Miethke, Heinrich Boffan, Hermann Friedrich Stoppa, Hermann Mudra, Martin Lewižka; Anna Marie Schiemann, Wilhelmine Janschel, Karoline Kappow, Anna Laurisch, Marianne Pampa, Christiane Konzack, Anna Janschel; 2) Š Gor: Christian Schneider, Wilhelmine Christiane Hožko, Elisabeth Vaut, Marianne Buder, Marianne Schulz; 3) Še Šsmogorowa: George Hermann Schöž, Friedrich Müller, Friedrich Adolf Dahley, Martin Schallmer, Heinrich Mucha, Marianne Kappow, Anna Piesker, Wilhelmine Bulkow. — „Ša tebe ke rad powdam, knēsjo, šej šchlo, dušchu k hoproju; twoj duch, dašch ten ke je mnu šwēžo a wesmij moju hutšchobu; dašch nējo we mno chrapka šchwē, kenž nēžēšjika twojo mē.“ N. w B.

Zerkwine powěszi i Deschaniškeje wošady na lētō 1911.

Rožone

we januaru: 6. Hanso Hajno Ruschj w Deschrie. — 8. Fryžo Albert Schulze w Šylowe. — 9. Ryčard Buder w Š. — 11. Marijana Rešag w D. — 15. Charlotta Lejna Marijana Šonkow w Štrážowe.

We februaru: 5. Ana Rošja w Š. — 14. Mērtyn Schulz w Š. — 17. Martha Rošel w Štr. — 19. Ana Martha Saschowa w Š. — 22. Hermann Šockun w D. — 27. Martha Marija Klaua w Štr.

We mārzu: 7. Rito Albert Gušor w Š. — 11. Herman Drabow w Š. — 17. Wylem Scherry w D. — 17. Wylem Mrošok w Š. — 22. Wylem Ryčard Stoppa w Š. — 27. Rito Albert Šsonn w Š.

We aprylu: 3. Bjarnat Šelmut Gušor w Š. — 10. Martha Marijana Twarz w D. — 13. Marijana Schulze w Štr. — 14. August Müller w D. — 18. Marj Alšred Weizke w Š. — 22. Adolf Ryčard Šonnopke w Štr. — 25. Wylem Ryčard Knick w Š. — 26. Ana Marta Masnik w Š. — 28. Rito Batram w D.

We maju: 2. Marijana Bačanž w Š. — 20. Albert Wylem Dubian w Š. — 25. Hajno Rito Krüger w Š. — 30. Fryžo Ernst Šchwan w Š.

Šhtož wēri a dupjony jo, bužo šbožny, šhtož paš nēwēri, bužo šatamany.

Wěrowane:

13. januara: Fryzo Franz Krüger, samkar w Žylowe a Marija Tulla, tkajacnica w Žylowe.
31. mārza: Rito Schorradi, hłědnikaŕski syn w Deſchne a Ana Krüger w Deſchne.
2. apryla: Fryzo Belfa, budarŕski syn w Žylowe a Marija Regel w Žylowe.
18. apryla: Rito Suschowl, twarŕski žėlafcher w Depſu a Ana Schento, gotnizaŕŕka žėlafcherka w Ž.
28. apryla: Hanso Heino Buchag, twarŕski žėlafcher w Deſchne a Kryŕtijaŕa Bubner, taptowa žėlafcherka w Žylowe.
5. maja: Wyklem Janke, tjarchobowy ſagrodat w Chmelowe a Ana Keinschle, gotnizaŕŕka žėlafcherka w Žylowe.
12. maja: Fryzo Paſchke, hłědnikaŕ w Žylowe a Marija Roack w Žylowe.
19. maja: Fryzo Korreng, hłědnikaŕski syn w Žylowe a Marija Boffan w Deſchne.
25. maja: Fryzo Maſnik, buknaŕ w Žylowe a Kryŕtijaŕa Hermann, gotnizaŕŕka žėlafcherka w Žylowe.

Jeſus, bėž přėdŕ naſ
 Šow ten ſchėſchki zaſ!

Samrėli:

6. jan.: Mertyn Knoch, budkar w Žylowe, ſtary 35 l. 10 mj.
7. " Hans Schłoddarick, humėnkar w Deſchne, 76 l. 11 mj. 7 dn.
8. " Fryzo Gerhard Herrmann w Žylowe, 3 mj. 26 dn.
16. " Kryŕtijaŕa Markula, fryjna ſowla w Žylowe, 74 l. 11 mj. 19 dn.
19. " Ana Kuhla, manſelŕka ſona mućara Mathes Kuhla w Žylowe, 63 l. 1 mj. 9 dn.
23. " Marijana Kattan, manſ. ſona wjaſkara Mertyn Kattan w Deſchne, 46 l. 2 mj. 17 dn.
23. " Liſa Scheppang roſ. Worack, hudowa w Deſchne, 85 l. 3 mj. 28 dn.
29. " Hans Budich, humėnkar w Žylowe, 88 l. 20 dn.
29. " Alfred Hajno Bobogal w Strážowė, 4 mj. 29 dn.
7. febr.: Rito Haſſagel, žėlafcher w Deſchne, 68 l. 10 mj. 27 dn.
8. " Ana Regel, hudowa w Strážowė, 75 l. 10 mj. 13 dn.
11. " Marijana Wėrchon w Deſchne, 34 l. 8 mj. 26 dn.
22. " Fryzo Jahn, humėnkar w Deſchne, 57 l. 9 mj. 19 dn.
4. mārza: Dumarky naroſony syn wjaſkara Fryza Zachow w Žylowe.
10. " Fryzo Balzer, twarſ w Deſchne, 51 l. 5 mj. 7 dn.
15. " Dumarka naroſona ſowla budkara Mertyn Budich w Žylowe.
17. " Fryzo Roack w Deſchne, 1 l. 12 dn.
21. " Marijana Graſ w Žylowe, 5 l. 6 mj. 10 dn.
21. " Fryzo Baumwiſ w Deſchne, 65 l. 6 mj. 23 dn.
21. " Ana Fuchs w Strážowė, 72 l. 5 mj. 7 dn.
23. " Ana Dahley, hudowa w Strážowė: 82 l. 11 mj. 26 dn.
31. " Lowiſa Ana Borboiſky w Deſchne: 11 mj. 15 dn.
10. aprila: Fryzo Gottlob Lehmann, humėnkar w Deſchne, 60 l. 5 mj. 27 dn.
17. " Fryzo Rycharđ Herrmann w Žylowe 9 mj. 23 dn.
19. " Fryzo Wyklem Dahley w Strážowė, 8 l. 11 mj. 29 dn.
19. " Max Alfred Weizke w Žylowe, 1 ſen.

Knėžo, huſ naſ roſpominajſch, a ſ humrėſch
 der bimy, aby mudre hordowali.

Gadańe.

1.

Š boma he ſchifa,
 Na ploſche tſchifa;
 W gumie he žeto,
 Schake ſchi bevo;
 Žėzoli ſe iſy,
 Stoj wojo do iſy.

2.

Š zarneje ſtate leſchi
 Groſna a zarna ta wėž,
 Wiſo he, wala a grieschi,
 Sajzo kaſ ſlowo a rėž;
 Wiſiſch jo na ſparnej koſi,
 Kſchywach a pjaſyfu.
 Nad kſchywach, nad pjaſykom,
 Niſ pak na broſni a groſi,
 Dſylim teſ pod noſom.

F. Kucha.

Hugadańe ſ Woſadnika nr. 10 jo: 1) „hopawko“ (n.: Lichtpuſchere), 2) „seger“.

Wſchawė hugadali hu: Wjaſkarka Lowiſa Mattig 2, knėžna E. Tſchinkoſoj 2, hobej ſ Turėja, Oskar Gehla w Gutbine 2.

Wſchisſpomėneſche: Chtož do god nejuwėzej pſchawych hugadańow na Woſadnik pſchipoſcėlo, doſtańo k bogoju rėdne kniſky hobraſone.

Snateſyńeńe.

Woſadnik možo he nėt juſ na nowe lėto ſtaſaſch. Won płaſchi pla tych huſelowarow, knėſow ſararow, ſchularow, ſchołtow a drugich pſchijaſchelow, kaſ do nėta, jano 60 wń. na ſete lėto; bamotne Woſadniki ſ poſtom do domu ſłane, płaſche 1 mf., doſulſ telik porto wėzej płaſche.

We ſinſajſchnem a pſchichodnych Woſadnikach bužo to drogowane knėſa ſarara Weizke Deſchaniſkego do Jeruſalema hułizowane, zož he lubym laſowarom Woſadnika deŕe ſpodo-
 baſch bužo. Wſcheto, zož we tym hułizowanu ſtoj, jo won ſchytno ſam naſgonik.

Nowe ſakopowańſke pſchedawaju he teke nėto pla kniſgow-wėſara W. Schulza w Chofchebuſu na ſtarych gjanzańſkich wiſach a pſchedawaju he tam teke kaſ pſchi nuńo: lėpſche wėſane 1,30 mf., wńiſche 1 mf. To gatńeńſche huſche płaſcheńe bėſcho ſmol. Sa te wſy hokoło mėſta bužo taſa powėſeč wėſečje he lubiſch. K nėzeli ſamrėtych bužo kuſdy taſe kniſky hebe rad kupiſch kſchėſch. Wone he kuſdemu, chtož je ma, welgi deŕe ſpodobaju.

We woterych hebſkich wſach Woſadnika huſchėzi ſowſchym nėſnaju a we drugich jano we nėſotarych domach. Jeſto he mė gromi, aſ laſuju nimſke „zeitungi.“ Sa to niſkomu nėſa-
 wiſim, ale hebſke luſe deſali teke hebſke kopena ſarſajch, aby ſwoju rėž nėſabyli; pſcheto we tych jo hebſka rėž huſchėzi zyiſta, zožglič ta rėž, ako he doma pojeda, poſna nimſkich ſłow jo. Gduž Woſadnik pſchizo, ga ſej hebe pero a wotwiſch kuſdy raſ kuſ ſnogo, ga bužoſch po zaſu hebſku rėž pſchawe piſaſch a raſ nahuſniſch. Chtož zo, kuſ hebe huſchėzi ſarar G. Schmelowu rėznizu, potom bužoſch twojo hebſke kopeno a ſwoje ſpowańſke a ſakopowańſke a praſkańſke huſchėzi raſ taſ lubej laſowaſch a wėzej a lepej roſnėſch.

Berfwine poweseži ja dolno-lužyske kerbske wožadny.

Dezember.

Wožadnik pschichada luždy mjašez a pšachi pla rošdzelowarow na zeke lěto jan 60 pñ. S postom domoj 1 mf. — Skafasch jen hebe dejšch pla swojogo kněša faraća, huzabnika abo agenta.

1911.

Godowny bom.

Głos: O Tannenbaum.
(Wšehožł.)

O šchtokowny
Bom godowny,
Kak swěrn u mašch jěglinu!
Neselenišch ke lesche jan,
Hobšhnie tež, gdnž kněg jo tam.

O šchtokowny
Bom godowny,
Kak swěrn u mašch jěglinu!

O šchtokowny
Bom godowny,
Ty žgan ke nam spodobasch!
Kak zesto by naš swjakełik
A lube godny hobrozik.

O šchtokowny
Bom godowny,
Ty žgan ke nam spodobasch!

O šchtokowny
Bom godowny,
Ty zošch naš nězo huzyšch.
Da nažeja a hobštawnošč
Nam dajo trošcht a mozy došč.

O šchtokowny
Bom godowny,
Ty zošch naš nězo huzyšch.

F. Kotha.

Godowne wjašele.

„Zesč buži Bogu we tej hušchynie, a mēr na semi, a tym złowekam dobre spodobanie.“ Lut. 2, 14.

„Kšchaknie du, kšchaknie du głošy sbožnych na nēbju!“
Tak młogi luby ras šmy wone głošy južor sahuklyšchali. We tej šchichej šwētej nozy šu nam do hušchowu a do hutšchoby šasnēli. A lězrownosch šmy došč semsteje starosčzi mēli a šmy šdychowali spod teju kšchizu, lenž naš dołoj šchegnēšcho: tam te nēbjaske głošy i jańželstich hušt naš postwignuchu k nēbju a nam rosgrējachu tu hutšchobu — to bēšcho godowne wjašele!

Kaka to jo tuli kšchaknošč swercha na nēbju? Tam jo Bog ten Knēs widobny we swojej kšchakny. Šopikasch a hujaknišch jogo namožomy, pscheto nichten nējo Boga nigdy wizel, nichten ako ten jadnoporožony šny wot Woščza. Ten ga jo nam šchake wot nogo šjawil, nežwēzej a nežzlubej to, až Bog jo ta lubosč. Bože janzele pak to teke wēze a jomu togodla zesč a chwalbu špiwaju na nēbju. Woni maju psched jogo hoblizom a we nihernem šwētle hobštawne — godowne wjašele!

Gaž złowek ke welgin hutšchobne wjašeli, ga won namožo tate wjašele šam pschi ke hobchowasch, ale won pyta jo drugim šobuzēlišch, bratšcham a šotšcham a pschijaschelam. Tak rowno ke žo tym janželam na nēbju. Woni kšchē to, zož ich dušchu napolni, tym semštim žišcham šjawišch a togodla daju nam wotgłos šwójogo šazuscha: mēr na semi! Jo, na nēbju jo mēr! Tam wēzej žeden grēch tu wēdobnošč nēpschēšjaržujo, wēzej žedna starosč to nozne špaite nēšajeño, wēzej žeden semšti kšchit a pit nēroslēga. Tudy na semi ke hušchēzi šchake ludy waže a biju — wojniti šapot tych luži žēšy. Hušchēzer nēšbu dawno wšchytne tatanē togo swercha togo mēra pošnali, ale pytaju hušchēzer psches hopry a špižhopry, kotrež tym pschibogam pschišakšu, tu nēhugronēzu bojaš šagnasch a šwoju dušchu smērowasch. Teke we kšchēščijaiškich ludach jo hušchēzer wele pschiwēry a šnēju swēšana welika tšchachota a weliki nēmēr. Teke we našchych kerbskich wožadach nējo hušchēzer šchuzi ten mēr mjašy tymi zkontami teje šameje wēry, ale zesto ke šlyšch dšesche a bišche, Boga šromoschēne a šaklesche, šwada a nēmēr. Žo ga jo ten wot janželow tak huchwalony mēr na semi? Woni kšchē tym złowekam raži nězo wot nogo šobuzēlišch, kšchē štupišch teke do našchych domow, kšchē štamasch šchytno, zož tomu mēru jo napschēschimo mjašy manželstego a manželsteje, mjašy starejšchyma a žišchimi, mjašy bratšchow a šotšchow. Mēr na semi — kati rēdny nēbjaski głoš! Šmy jen teke šašej hušlyšchali a ke nad nim radowali? Pschišakšo won nam to godowne wjašele?

Tym złowekam dobre spodobanie! Na zom ga mašch šwojo spodobanie, luby kšchēščijan? Mē ke šda,

až tebe še spodobna sčytkno welgin dete, zož tebe semsfe wjašele pschinašo. Złowet možo tak lažfo swoju hutšchobu na semsfe dobytki powešyšč, tak až jej še niz redńej a hužyńnej ńesda ako še rošbogašchisch. Zadnomu pať še to ńespodobna, to jo ten bogaty Wošchž na ńebju, kotryž sčy i tymi dobytkami spytujo. Młogi ma swojo spodobanie na tom, až jo huchwalony a huwołany złowet we wošaze. To ga ńejo niz ńepšchawego a ńelubego, až mašch dobre a zekne me. Ale bėda tebe, gaž še chapijašch sam psched šobu welizašch, i twojeju mudreju głowu, i twojeju dobreju radu, i twojim welikim naglėdanim. Drugim ty pomozošch, ale sam šebe sčykojzišč; Bog ten ńnėš ńama žedno spodobanie nad tymi, kenž še sami pohuščuju. — Ty mašch gody swojo spodobanie nad tymi bogatymi darami, kotrež sy „t Bogoju“ dostał. To jo dete tak; ale ńesabyn, až wele wėzej jo sčy Bog we swojom lubem šynu hobrazil. Na ńom dejšch mėšč spodobanie, niz jano gody, niz jano na ńezelu, ale zele lėto, kuždy žėń, pschi žele a wotpozynku, we wjašelu a we tužyžy. A dejšch take twojo spodobanie hopokajjašch niz jano psches pilne namšču-chojzeńe, ale teke psches zekne žyweńe, psches šjarweńe sčhesčzijaństeje lubošczy nad chudymy a chorymy; to bužo teke Bogu spodobne a to bužo welike wjašele psched Božymi janželami na ńebju.

„Zo jo to wjašele?“ tak pschajcha jaden kjarliž we našchych šerbškich špivarškich knigłach, a dajo to wotegrono: „Tam, zož te jańzele kjarliže tež šgłošje se wšchymi šwėtymy a sčhastne krony noše tam we tej šbožnosczy.“ Ga niz na semi, ale na ńebju jo to wjašele. Togodla pytaj to ńebjo a hušwiguij še zesto se wšchogo semsčego šdychowana t tomu ńebjastemu wjašelu, až ras pschižo ten zaš, zož šmejošč tu semju špušchczyšč a we mani togo ńebjastego ryšchastwa šobu špivašch te godowne kjarliže a šobu hužywašch tam šwercha to godowne wjašele.

Mojo drogowańe do Jerusalema.

(Farat Weńzke-Deščanški.)

II.

Na mořu.

Tak jėzechmy wen na tu dlyń, na to daloke, žwaleze moto, a ako jo šebe we našchych huškich komortach, kenž še kabiny pomėniju, tšchochu domazńe nagotowali bėchmy, žėchmy špat. Ša bydlach gromazje i jadnym promšchtom i šomoršteje a i dwėma drugima faratoma, jaden se Schleswig-Holsteina, ten drugi wot Rheina. Wuzne ga bėchmy došč wot sčytknog našgońeńa šerwejšchego dńa. Šse wė, až prednu noz na mořu wele špali ńeššmy. Gaž doma nozy sčyform hokolo domu hujo a deščcz do hoknow praška, ga

ńamožo juž dla togo młogi špašč, lezromnož dom a postola twardo stojtej. Tošč pať žėščo ta zeka lož i nami gorėj a dołoj a humpajcho naš kaž w kolebze; młogi ras še nam šdašcho, aby na głowu štajone a do teje dlymi starzone byli; teke wot tyčh šparnyčh mašchinow še lož štergowajcho, t žomuž še jaden tež šerwej pschihuzyšch dejašcho, t šlėdtoju bu tež jaden wot našchych towarischow wot mořšteje chorosczy šapšchimety a dawajcho še a chejkašcho tu zeku noz, a žiw ńeby byl, gabu našlėdku jadnomu šamemu teke tak hordowalo. Šhej, bėda tomu, togož mořska choroscz tak jederńe šapopadno. Mėkotare chore ńešku tu zeku noz semščym do postole pschischli, ale šu šwercha na loži pschewymali, a jaden wot nich škjaržajcho nam swoju žaloscz i pschiduzymi šłowami: „Šhej, ja boga chužinka! doma mam redne bydłeńe, dobru žonu a lube žišetka, a how deru ńeto še žalošńe škašyšč a ńepšchidu žedńe wėzej domoj a ńeššom tež rasa dał niz hugotowajch! Na gluku ńebšcho to šlėdne pať hušchczy třeba; pscheto sčytkne šmy še na druge žajtšcho štrowe saš wiželi a pomalem chopi še nam na loži dete spodobajch. Š tymi drugimy towarischami še tež štoro pošnachmy. A tak pschajze nam ten zaš se sčhastim rednym rošgromom a hulizowanim. We daloknosczy jėzechmy tež pschi kupach mimo, na woteryčh wižechmy wšy a hobželane pola, druge pať še šdachu, aby wot lutneg karmenišchcža byli, na sčytknyčh pať štojachu hušoke šwėzniki, na kotaryčhž še zeku noz šwėtko pali aby tym ložam tu drogu pošajali.

Ššchastne bėchu te nabožniny, kenž pschajzej žajtšcha a wjazor pogromazje šwėščichmy. Psches sčytkne grona pať, ako žaržane buch, šněšcho zelo a zelo ta jedna myšl, kenž naš sčytknyčh napońnišcho: „Šlėdajšcho, my sčėgńony gořej do Jerusalema.“ Ale teke domoj roščichu še te myšli a we hutšchobnej šapšchošbe šmy še na našche lube doma myšlili; tak pschajwe i hutšchoby šmy ten wjazorny kjarliž hušpivali:

„Pschescžėraj twoje sčhidla,
 Žesus, ak jedna pata
 Na šwoje kuretka;
 Žoli naš šatan šezrašč,
 Daj jańželam huwołajch:
 Pschajz, to šu Bože žišetka!“

A dalej:

„Wy, lube, waš žińš nozy
 Šdžarž Bog we swojej mozy
 A šajeń štožejow.
 Won daj wam mėrne špańe
 A šwėrne wachowanie

Botom pschizje ta předna nežela na moru a gdyž huškej 30 faratow na loži běchmy, ga rošnjejo se kamo wot se, až namšcha zaržana bu. Zajšcha psched namšchu pytach sebe na loži hamne, schiche měštko, aby se swojimi myšleńami chylku ham pschi mojich lubych doma pobych mogal. (Dalej pschizjo.)

Se stareg a noweg zašu.

Dřenojske swony.

Wot Dřenojskich swonow pišcho Bizanški Mjajeznik pschiduzje hulizowane: Juž we zašu zeptara Richtera, kenž wot lěta 1857—69 w Dřenoive huzascho, jo sebe Dřenojska wošada jaden swon hobstarala. Won běšcho wot selesa a bu w Biznu na Hamrach laty a plashescho 16 tolari. Ale pschi wotergańu stareje schule we lěšche 1895 bu won na pschebitowane pschedany a pschińaše 44 mf. Dere dejascho na jogo město nowy swon pschisch, dokulž pať ta wošadna myšchyna psches tu nowu schulsku twať welgi šnadna hordowala běšcho, ga namožachy se Dřenoware tuchylu na kupowane nowego swona sewšchym myšlišch, nebyžascho něcht předkbił, s dobreje wole sa nen peńese složowasch. Schular Bieger a scholta Morling bušchtej woipohlanej, do Dipsta jěsch a we Šaukovej lejańni nowy swon hubrasch. Wonej huglědaschtej sebe jaden 12½ zantnari schěžki, s kowaneju swońeńzu 20 zantn. schěžku, scho nagromadu sa 1400 mf. Dere sčascho se mlogemu swon pschedrogi, ale nowe sberańe dobrowolnych wolomuznow huńaše taki ředny kuš peńes, až kupańe swonow hobsamkńone bu. Na hobwitnych wosach bu ten ředny swon a ta swońeńza wot hobeju schularowu s zeļuju schulu se spiwanim wotholowany. Po sestajañu bušchtej swon a swońeńza wot hušcheg farata dr. Weiß hušwěschonej. To běšcho tichasny šwěžen sa zelu wošadu. Mložina běšcho schytkno ředne hobwika a hupychnila. To pať běšcho kuzdego wošebna myšl, aby te dušche psches ten šuf togo swona s modleńu hubužone hordowali a kuzdy ham na se to sozul, zož pschi hušwěscheńu spiwane bu:

„Swon, ty klinyšch troschtńe,
Wolasch ty naš wjazor
Schytknych s modleńu.“

Dluzko newarnowascho, ga schěchu hušchczi drugi swon měsch. Sašej bu složowane a kuzdy dawascho rad a bogasche a tak možascho juž na 25. mārzu 1903 kněš farat Bieger (něto we Krummendieku, Holsteinstem), stareg schulata Biegera w Dřenoive šyn, ten nowy swon hušwěschijch. Won plashescho s zelym sestajanim 1200 mf.

Ta nejwěšcha sašlužba, až te ředne swony dostali šmy, šlušcha kn. schular Biegeroju. Won běšcho tež se swojeju wolu to swońeńe hobstaral a jo se ja to

staral, aby to pschebijańe se tež pschichodne bžes skomudy stalo. Bertwinej myšchynie w Biznu jo won 1000 mf. darik, aby sa tu dań to swońeńe se mimo hobeje stasch moglo.

Daži nět te swony šně wot rodu s rodu s Božej zěsčzi a s strowju tym žłowekam.

Šužofe žěńšzpyne předkbiłdy.

Tu nejřednějšchu předkbiłdu nesmasaneje wjaškosčzi pschi hoprowańu wizimy we bibliji pschi jadnej žěńšze. Tu nejřednějšchu předkbiłdu šlužezje lubosčzi jo nam jadna žěńška pokasala. Tu nejřednějšchu předkbiłdu wot mozy bjatowańa jo nam we bibliji jadna žěńška dała. Ten hopor běšchtej tej schatabatze teje hudowy. Ta šlužezza lubosčž běšcho Marijine žalbowańe togo humožnika we Bethaniji. To modleńe běšcho to bjatowańe jadneje mašchi sa šwoju wot zarta hobšejzonu žowku. Žedne ņejo ten humožnik šłowa řakł, kenž wěšchu chwalbu hobpschimeli, ako te šłowa, kotarež won s wonym tšchim žěńštim gronił běšcho. Wot teju schatabatowu teje hudowy zascho won: „Wona jo wězej do togo Božego řaschcza šzynika, ako schytkne, kenž nutsch šzynili šu.“ Wot Marije: „Wona jo žynila, zož jo mogla“, a s tej modlezej mašchi: „O žěńška, twoja wěra jo welika, tebe se stani, řaž wěrika šy!“

ņedejali take předkbiłdy tšchesčžijańšteje žěńšzpyneje myšli teke naš šgnusč, to žynišch, zož wone žěńške žynili šu, a dostasch, zož woni dostali šu?

Bertwine powěsčzi s Bizanškeje wošady, w novembu 1911.

Marožone: šynk tomu Karl Pampa w Turěju, Měrtyn Lange, Matthes Bahn, Friedrich Pusche w Turnowe, Johann Kallaude w Turěju, humarhy šynk tomu Christian Rińza w Dřenoive; žowcžo tomu Friedrich Kallaude w Turěju, August Wilhelm Derdulla w Nowejšy, Paul Dswald Simank w Ušu a tej Mariji Biegau w Nowejšy. Šf. 25, 4 a 5.

Samřete: Wilhelm Grešchte w Turěju, 28 l. št.; Maria Bertram rožona Hanschte w Ušu, 78 l. št.; Adolf Mattig w Turěju, 14 l. št.; Christian Nowka w Dřenoive, 73 l. št.; Wilhelm Bobe w Pschituku, 8 l. št.; Friedrich Göldner w Turěju, 3 tuzjeńe št.; Maria Hannusch rožona Klinka w Turnowe, 57 l. št.; Maria Kielow w Dřenoive, 72 l. št. Šef. 43, 1.

Bertwine powěsčzi s Brashńšteje wošady.

Marody: Anna Marie Pöttke we Šsmogorowe 15. august, Heinrich Wilhelm Burg we Brashńe 8. sept., Wilhelm Dškar Matschke we Brashńe 19. sept., Maria Margareta Lehmann we Šsmogorowe 25. sept., Anna Martha Wiedner we Brashńe 5. okt., Friedrich Dškar Schneider na Gorach 6. nov. — „We Jesušu stawie nět sawostanu a Jesušu šjawie tež pschiwikuju, s nim žywy zu wostasch a humerasch řas, s nim ņebjo zu dostasch, s nim šbožny měsch zaš.“

Šumřeli šu: 7. sept. Marija Krüger, pokšozagne žowcžo na Gorach, řtare 3 l. 5 mj. 10 dń.; 8. sept. hudowa Ra-

tharina Blasius we Sakasni, stara 81 l. 2 mj. 11 dn.; 13. sept. pokšlednikar Martin Bog we Ssmogorowe, stary 61 l. 8 mj. 2 dn.; 21. sept. Christiana Rehnus, pschebuwalnikarka we Btashnie, stara 53 l. 3 mj. 2 dn.; 27. sept. hudowa Elisabeth Donath we Btashnie, stara 74 l. 9 mj. 12 dn.; 25. okt. hudowa Marija Buder, pouien. Schmogger, stara 74 l. 7 mj. 20 dn., 29. okt. hudowa Marija Tokubaschk na Gorach, stara 80 l. 1 zen.; 5. nov. Elisabeth Anna Kdder, wjazkarska zowka we Ssmogorowe, stara 5 l. 3 mj. 27 dn. — „Dch huzni me to nebjó krodke, ab how ten kwet me gorci byl, a dokulz zywieie jo krotke, to niimernie ja hobmyšlik. Moj Bog, schi pscheshym Krista dla, daj, az moj konz he dere ma.“ N. we Br.

Zerkwine powiesci Deschansteje wozadh.

Kozone: Lowisa Kettlitzojz w Zylowe 8. 6. — Albert Wilem Lotriz w Deschne 18. 6. — Hajno Albert Pöschangojz w Strazowe 20. 6. — Lowisa Zachojz w Z. 27. 6. — Herman Weichertojz w Z. 28. 6. — Marijana Lowisa Krauzigoz w Z. 11. 7. — Marijana Lowisa Wentojz w Z. 15. 7. — Fryzo Adolf Buschalojz w D. 16. 8. — Hajno Schimantojz w D. 31. 8. — Fryzo Albert Dahlitzojz w D. 6. 9. — Marijana Lisa Hübnerez w D. 11. 9. — Fryzo Wylem Schoradtoz w D. 13. 9. — Paulina Peschitoz w Z. 23. 9. — Lowisa Mäschemiz w Z. 27. 9. — Marijana Saschewiz w Z. 28. 9. — Fryzo Albert Schularitoyz w Str. 1. 10. — Fryzo Rschiwanojz w Str. 18. 10. — Hajno Albert Grafmiz w Str. 27. 19. — Max Alfred Masnikojz w Zylowe 28. 10. — Franz Fryzo Krügerojz w Z. 30. 10.

Matth. 18, 14: „Tak nejo ta wola psched waschym Wofschjom na nebjó, aby jaden tych malych szubjony hordowal.“

Merowane: 11. 8. Kolnikar Fryzo Kweik w Rubynie a Marija Lehmanojz w Strazowe. — 8. 9. Kito Gorman, 1/2-šlednikarski byu w Gornej a Marija Grabojz w Strazowe. — 6. 10. Kofaz Hanso Kuschka w Strazowe a Krysztijana Wentojz w Deschne. — 7. 10. Wjazkar Mito Kattan w Deschne a Ana Kobeliz w Strazowe.

Matth. 6, 33: „Bytajscho pak nejperwej to Boze kralestwo a jogo pschawdoscz, ga buzo Wam to schytno pschidawane.“

Samteli: 9. 6. Lowisa Kettlitzojz w Z., 1 zen. stara. — 27. 6. tyschastki mejštar Fryzo Janschel w Z., 39 l. 11 mj. 29 dn. stary. — 5. 7. hudowa Krysztijana Schulzowa w Z., 76 l. 11 mj. 29 dn. stara. — 2. 8. Albert Wylem Dubianojz w Z., 2 mj. 13 dn. stary. — 7. 8. Mito Schulzowy w Z., 5 l. 24 dn. stary. — 12. 8. hudowa Marija Tulkowa roz. Betazojz w Str. 81 l. 10 mj. 27 dn. stara. — 28. 8. wjazkar Kito Markus w D., 58 l. 8 mj. 4 dn. stary. — 29. 8. Marijana Krysstofojz w Z., 1 l. 4 mj. 12 dn. stary. — 12. 9. hudowa Johanna Klammerowa w D. 73 l. 1 mj. 8 dn. stara. — 18. 9. Fryzo Wylem Schoradtoz, 5 dn. stary. — 26. 9. Ana Marta Masnikojz w Z., 5 mj. stara. — 1. 10. Wylem Gerhard Karnauzyz w D., 2 l. 6 mj. 4 dn. stary.

Psalm 39, 5. 6.: „Ale knezo, huz ze me, az se mnu dej jaden konz mešch, a az mojo zywieie jadu krotku meru ma, aby ja hufnal, tak sachadny ja hom. Pej, jadu dion dniow by ty me pschimerik, a ten zaš mojego zywieie jo psched

tobu ako niz; sewschym niz šu schytne zloweki, daschi teke čto we kal twardo stoje! Sela.“

Gadanie.

I.
Psched nami lazy,
Schym jadtat blislo,
Lubosne, schasne,
Wjakoše, redne.
Gdyž pschizo, naš wita
N pschinaso šobu
Wogate dary.

II.
Psched nami lazy,
Šuiera stawie,
Leschi na konzu
Do niimernoschi;
Smatajo he š tobu,
Ga sejo pon šobu
Tvoje dny a redne leta.

F. Rocha.

Hugadanie š Wofadnika Nr. 11 jo: 1) kroka. 2) dym. — Pschane hugadali šu: S. f. em. M. Rocha w Köpniku 1 a 2. — Wjazkarka Lowisa Mattigowa š Tureja 1 a 2. — Knežna Alma Tschynskojz š Tureja 1 a 2. — Wjazkarka Marija Gjanarka 1. — Wjazkarka Ana Thowšowa š Drežz 1 a 2. — Mito Klowošowy š Drežz 1 a 2. — Dškar Gehla š Gokbina 2.

Rězniza. Nowe šlowa ša: Lehrmeister = huzuznik, Lehrjunge = nahuznik, Friseur oder Barbier = šlafiz, (tež gladizil abo glajšit), Theater = wizadko. M. Rocha.

Snatezywieie.

Wozadnik huchada tež saš na nowe leto a pšaschi pla tych knešow huzelowašow jano **60 pi.** na zele leto. Pscheshym, aby tež Wafschych snatych a pschijaschelow wabili, aby Wofadnik lasowali. We kuždem herbštem domie dejako tež herbšte kopeno he lasowasch. Wjabelamy he, az možomy hyscheci jadu rez wezej powedasch a lasowasch ako druge; togodla nedajšcho ju tež nam šabysch. — Kopena š wabeniu a š posnascheju Wofadnika pschipošcelom predny ras rad dermo.

Nowe šakopowaršte mogu he teke nito pla kniglow-wesara W. Schulza w Choschebusu na nowych wikach' nr. 1 dostasch a pšasche kaž tudy te lepšche wesane 1.30 mf. rnyšche 1 mf.

Čhtoz hyscheci ša Wofadnik 1911 š pšaschenim we šbydku jo, kšhel me te penese az do noweg leta pschipošlasch a tež tu lizbu nowych lasowari napikasch, aby pschipošlane noweg Wofadnika he bžes škomudy hobstavašch moglo.

Pšaschili šu Drežze na šledne bertyl leta 1911.

Bytam ša moju brodu-šškrabaršiu a šokompleščenju ned abo pošdzej

huzbnika.

Gustav Kuchenbuch,
brody-šškrabar a šokow-pleschar
w Piznu D.-L.

Šifniza. Do Köp., Bork., Brj., Deschn. a Kr. ša pschipošl. hutšch. žel! Žyžym šchym wofebnie wjakoše gody a štrowe na nowe leto! N.

Adreša redaktora jo: Herrn Lehrer F. R o c h a
in Tauer.
(Bez. Frankfurt a/D.)